

**Éljen
április negyediké,
hazánk
felszabadulásának
36. évfordulója!**

**Számadás
fiainknak**

Szembe kell nézmem az apámmal. Nekünk, negyveneseknek és ötveneseknek valamennyiünknek szembe kell néznünk az apáinkkal. Elodázhatatlan ez a számadó szembenézés, mert mögöttünk már sorakoznak rajban felnőtte érő fiaink és maholnap ők készítenek bennünket számadásra.

Ez a szembenézés számvetés: jól értettük-e, amit ők a jövőről mondtak és hittek; tudtuk-e azt a jövőt táplálni-éltetni; adtuk-e érte életünket és gondolatainkat, vagy elmerültünk illúziók és álmok, vagyontárgyak és elvont ideák látszólag magasröptű, valójában kitérőt jelentő világában.

Ez a harminchat esztendő a mi életünk volt. A mi korunk. A felszabadulás nekünk a gyermekkor izgalmás élménye, az eszmélés később kezdődött, amikor suhanc-ként történelmi léptékű cselekedetek közelébe sodort bennünket a kor. Ember és történelem ilyen szinkronban ritkán került meg. Mi faragtuk-formáltuk a kort, a kor bennünket, egyszerre nőttünk, egyszerre gyarapodtunk. Amit jól csináltunk, arra mi lehetünk büszkéek, amit elrontottunk, az a mi szégyenünk.

Az elmúlt harminchat esztendőért valamennyien személyes felelősséggel tartozunk. Ez volt a mi korunk. Ebben kezdtünk tanulni igazságot és leckét, ebben kezdtünk hinni eszmében és emberben, ebben kellett csalódnunk, sirnunk, mellet feszítve büszkélkednünk. Ez a munkánk értelme és tartalma. Keserű-e vagy sem, mindegy: nekünk a jövő már nem lázas tüzeket, hanem nyugalmat hordoz inkább, s a jövődőt lassan nekünk is rá kell bízunk a fiainkra.

Szembe kell néznünk a fiainkkal is. Türelmetlenségükkel, nyers kérdéseikkel, elégedetlen és lázas útkeresésükkel is. És akárhogy kerülgetjük is, nemcsak akkor adunk számot saját életünk tartalmáról, ha apáinknak elszámolunk, hanem akkor is, ha gyermekeink elé célt, feladatot, tartalmakat tűzünk. S ha ezek a gyermekek szerintünk kevésbé tudnak kapaszkodni eszmébe, ideákba, hitbe és lelkesedésbe, megint ne csak őket hibáztassuk. A mi csüggedéseinket, kérdéseinket, elakadásainkat, vívódásainkat tanúként látták, s most gyakran a mi ki nem mondott szavainkkal kérdeznak vissza.

Az ünnep legszebb tartalma mindig az, hogy az eltelt éveket mérlegre téve, azokra támaszkodva, azokból táplálkozva a jövődőre figyelünk, azt faggatjuk, mit hoz, mit ígér. A mi számadásunk lényege — akár apáinkkal, akár fiainkkal nézünk szembe — éppen az: mit adhatunk át a jövő alapjaként a jelenből, mit mutathatunk fel életünk értelmeként, amire egy nép, egy ország jövődőjét igazán alapozni lehet.

S ha van az ünnepnek igazi tanulsága, ha van számunkra értelme annak, hogy élünk, akkor ez nem más, mint a biztos tudat: nincs, nem lehet szégyellnivalónk apáink és röstelkednivalónk fiaink előtt. Egyetlen emberöltő alatt szinte úgy teremtettük meg ebben a hazában a szocializmus társadalmi, gazdasági alapjait, hogy esztendőről esztendőre teljesebb és gazdagabb lett az egyes ember is, nemcsak jogi státusában, hanem szellemiségében, etikájában is, egyre közelebb kerülve a teljes felszabaduláshoz.

Sok? Kevés? Nem tudom. Mindenesetre nemcsak a mi népünk, hanem a világ előtt is meggyőző bizonyíték a mi elévült munkánk: a szocializmus minden más társadalmi rendszertel szemben a legértelmesebb és legemlékezőbb társadalom, ezért jövőnk szempontjából is az egyetlen lehetséges perspektíva. S ha ezt a meggyőződést, ezt a részünkről megélt és megszenvedett igazságot tudjuk tanulságként odatenni, akkor van biztos alapunk ahhoz, hogy gondokkal, hibákkal elszalasztott lehetőségekkel, eltévesztett utakkal, elfecsérelt igazságokkal is szembenézzünk.

S ehhez a perspektívához a mi generációnk le tud tenni a fiatalok elé világos és pontos, reális és embercentrikus társadalmi programot. Le tudja tenni a nyílt, őszinte szó becsületes lehetőségét és igényét. Le tudja tenni a nemzeti egység kialakulásában levő erejét és tartalmát, le tudja tenni nagyapák, apák és fiúk munkáját. Az életünket. Igaz, most sem vagyunk világgraszolóan gazdagok anyagi javakban, most is be kell osztani a forrintokat mindenkinek, de nemcsak a nagyapák szubjektív emlékezete, hanem a szigorú történelmi dokumentumok is igazolják: éppen az ember anyagi-szellemi-etikai felemelésében, a társadalmi tudatosság rendszerében többet értünk el, mint amit a legszebb remények valaha diktálni mertek.

Nem dicsekvés ez. Csak hát számadásra szólítanak bennünket apák és gyerekek. És nem fogadnak el tőlünk csak olyan szilárd, biztos, tényekkel is igazolható egzakt gondolatrendszert, amelyre tudatosan és szigorú szabályok szerint lehet jövődőt építeni. Hiszen a szocializmus egyetlen fejlődésének egyik alapja éppen a nemzedékek egymásra épülő, felelős tevékenysége.

A számadást meg kell tenni. Most az ünnepen, aztán minden hétköznapon. S a számadáshoz hozzá tartozik, hogy bármit mondunk, azt munkánk, az életünk igazolja vagy cáfolja. Hitek lobogóját nem lengetheti kétarcú kufár, nemzeti egységéről nem beszélhet a hazától idegenül lebegő, szocialista erkölcsről sem a lélektelen lógós. A mi szembe-sítő tanúságtételünk azért nehéz, mert szavainkat még tetteinkkel is össze lehet mérni. Vigyázzunk hát erre is: szó és tett egy legyen.

Bényei József

**Az értelmes munka szépíti meg
a társadalmat és a hazát**

DÍSZÜNNEPSÉG DEBRECENBEN

A felszabadulás évfordulójának előestéjén, pénteken Debrecenben, a Kölcsey Ferenc Művelődési Központban díszünnepséget rendezett a Magyar Szocialista Munkáspárt Hajdú-Bihar megyei és Debrecen városi Bizottsága, valamint a Hajdú-Bihar megyei és Debrecen városi Tanács.

Az ünnepségen a magyar és a szovjet himnusz elhangzása után Váci Mihály Szabadság, tégy gazdaggá minket! című versét szavalta Sziki Károly, majd Tikász Elek, a városi tanács elnökhelyettese köszöntötte a megjelenteket, köztük Balogh Mihályt, a Debreceni Ruhagyár pártbizottságának titkárát, Szabó Istvánt, a nádudvari Vörös Csillag Termelőszövetkezet elnökét, az MSZMP Központi Bizottságának tagjait; K. I. Ivanovot, a Szovjetunió debreceni főkonzulját, a munkásmozgalm veteránjait, a párt-, állami és társadalmi szervek vezetőit, a Debrecenben tartózkodó romániai delegáció tagjait, az ünnepség szovjet vendégeit. Ünnepi beszédet Szathmári Károly, a megyei tanács vb tagja, a Debreceni járási Hivatal elnöke mondott. Beszédében többek között a következőket hangsúlyozta:

**Szathmári Károly
ünnepi beszéde**

— A mi felszabadulásunk — de bármelyik nép felszabadulásának napja — nemzetközi ünnep is. Azzá teszi az, hogy felszabadulásunk része egy nemzetközi méretű és jelentőségű folyamatnak, a szocialista világrendszer kialakulásának, a szocialista forradalom világméretű győzelmének.

Számunkra április 4-e a legtöbbet jelenti: ezeréves történelmünk legdicsőbb korszakainak, népünk legjobbjai harcának és álmainak valóra válását.

Magyarország felszabadítása a Berlin felé előnyomuló dicsőséges Vörös Hadsereg harcainak fontos állomása volt. Első alakulatai 1944. szeptember 23-án lépték át a magyar határt Battonyánál, hogy több mint félszázados kemény harcok, sok vérérdőzettel 1945. április 4-én Nemesmedvesnél végképp kiűzzék hazánkból az ellenséget.

A tartós és teljes felszabadulásunkért haladéktalanul megkezdődött a munka, a harc. A Magyar Kommunista

Párt, a Magyar Dolgozók Pártja, majd a Magyar Szocialista Munkáspárt irányításával immár több mint három és fél évtizede gyarapítjuk szeretett hazánk szocialista gazdaságát. Formáljuk, erősítjük szocialista társadalmát, tudatát, helyét, rangját a szocialista világrendszerben, híré a világban.

Mindezek közben sok buktatón, nehézségen is át kellett esnünk. Mert bár előttünk volt az élet szinte minden területére a szovjet példa, de a konkrét hely, idő és körülmény új módon vetette fel a megoldásra váró gondokat, a következő láncszemet. Három és fél évtized távlatából visszatekintve örök hálára kötelezettek vagyunk a Szovjetunió és a szovjet népek. Melletünk voltak igaz barátokként és segítőként az országépítő munkában, a társadalom építésében, belső rendünk szilárdításában és a szocialista hazánk építéséhez elengedhetetlen nemzetközi környezet, a béke biztosításában.

Az ünnepi emlékezés órájában a helyzetünkről, a feladatainkról szólva azt is meg kell állapítanunk, hogy szükségünk, nagy szükségünk van a minden erőt egyesítő szocialista népi nemzeti egységre. Feladataink a fejlett szocializmus építése közben egyre sokasodnak. Ugyanakkor a bel- és külpolitikai körülmények ehhez nem mindenben optimálisan alakulnak, sőt egyes tényezői éppen megnehezítik a munkánkat.

A tudati, akarati tényezők elsősorban azokra a gazdasági alapokra támaszkodhatnak, amelyeket harminchat év alatt leraktunk. Jelentős és eredményes időszak volt ennek az ötödik öt éves terv is, amelyben a párt és népünk közös erőfeszítései nyomán számottevő eredmények születtek. Fejlődtek a termelőerők. Erősödött szocialista társadalmunk anyagi-műszaki bázisa. Gyarapodott a nemzeti vagyon, javultak az élet-körülmények. A munka termelékenységére a termelésnél gyorsabban emelkedett. Mintegy nyolcvan olyan nagyobb beruházás valósult meg országsszerte, amely lehetővé tette a termelés bővítését, és segítette a termelési szerkezet átalakítását is.

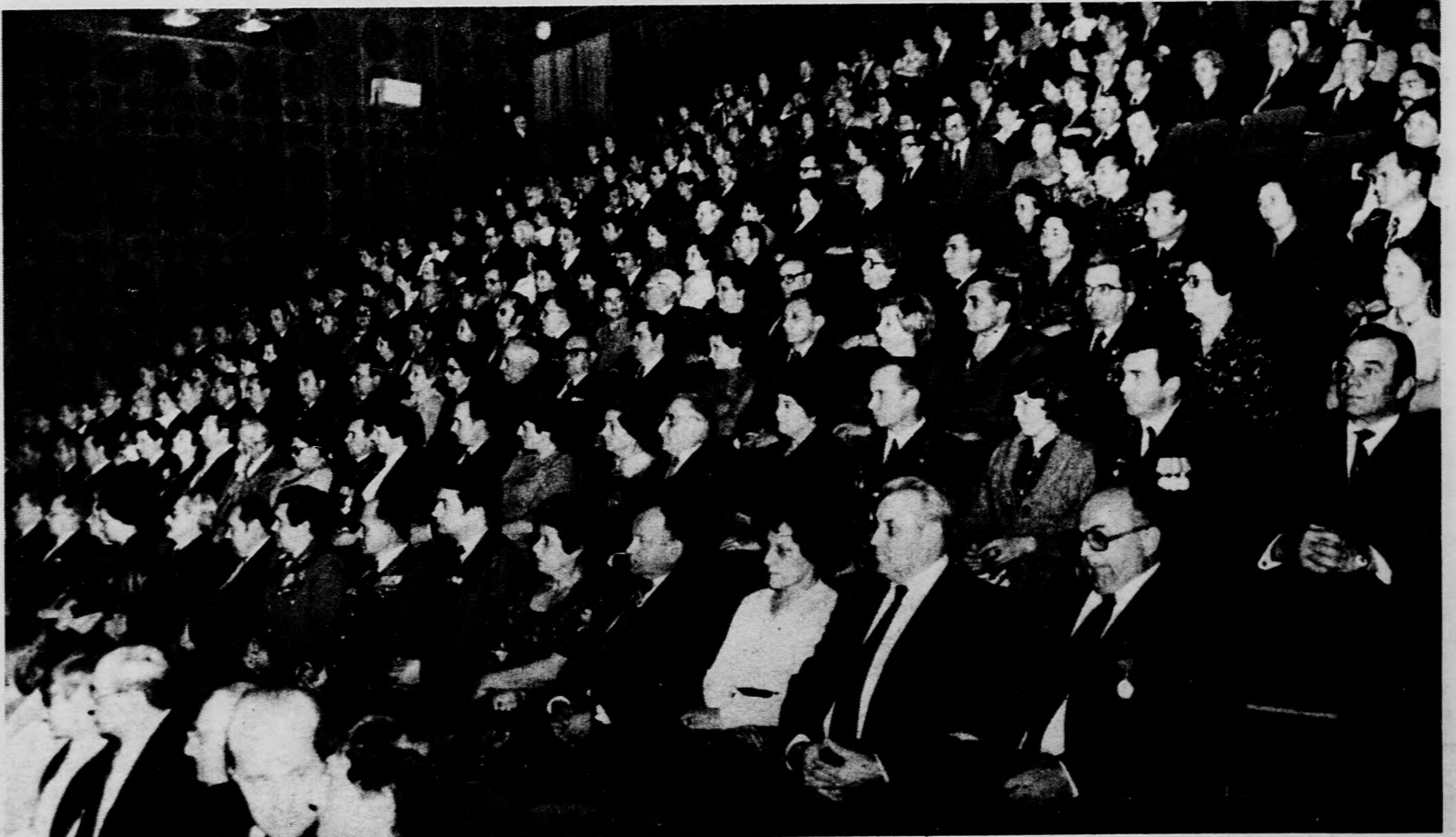
Fokozódott részvételünk a nemzetközi munkamegosztásban. Mindezekből Hajdú-Bihar és Debrecen város is

arányosan részvett. Mindemellett azt is el kell mondanunk, hogy a számítóttnál kedvezőtlenebbül alakuló feltételek miatt gazdasági fejlődésünk elmaradt az előirányozottól; a nemzeti jövedelem és ennek következtében az életszínvonal emelkedésének üteme is lassabb lett a tervezettnél.

Nem gondtalan a belpolitikai életünk néhány egyéb vonatkozásban sem. Erősíteni kell társadalmunk szocialista vonásait, még szélesebben kibontakoztatva a szocialista demokráciát.

Sok a teendőnk, de mindezekkel együtt is érezniünk és tudniunk kell, hogy belpolitikai életünkben szilárd talaj van a lábunk alatt. Ezekkel a jelentkező gondokkal való megküzdés jelenti a ma forradalmiságát. Maradt tehát forradalmi tett a ma fiatalságának, középkorú és idős generációjának egyaránt: tovább harcolni az ezeréves megcsontosodott gondolkodással; leküzdeni az újra és újra, más és más formában előbukkanó ösdi társadalmi örökségeket. Az ember élet-körülményeinek változtatása mellett változtassunk magán az emberben is. Minden ember érte és érezze, hogy az értelmessé lett munkája, a javakból a társadalmi igazságosság alapján való részese-dése, az emberhez méltó társadalmi élete, a felelősségérzete szépíti meg igazán a társadalmat és a hazát. Az ezekért való munkálkodás a társadalmi munkamegosztás bármely területén olyan forradalmi tett, amely méltó 1848, 1919 és 1945 hagyományaihoz.

Szathmári Károly beszéde után a díszünnepség első része az Internacionáléval ért véget. A második részben műsort adott a MÁV Filharmonikusok zenekara Szabó László vezényletével, Vadász István, a Csokonai Színház énekese, a Csobolyó együttes és a Debreceni fúvósok.

Összehívták az országgyűlést

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa az alkotmány 22. paragrafusának 2. bekezdése alapján az országgyűlést 1981. április 16-án, csütörtökön délelőtt 11 órára összehívta.

A kormány javasolja, hogy az országgyűlés tűzze napirendjére az államigazgatási

eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény módosítására és egységes szövegére vonatkozó törvényjavaslatot, valamint a Magyar Nemzeti Bank elnökének tájékoztatóját a bank tevékenységéről az 5. ötéves terv időszakában. (MTI)

Kitüntetési ünnepség a Parlamentben

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa hazánk felszabadulásának 36. évfordulója alkalmából eredményes munkájuk elismerésül az állami, a gazdasági munka különféle területén dolgozóknak és a fegyveres testületek több tagjának kitüntetésekkel adományozott.

A kitüntetettek egy csoportjának Losonci Pál, a Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke, pénteken délután az Országház kupolacsarnokában nyújtotta át az érdemrendeket. Az ünnepségen megjelent Lázár György, a Minisztertanács elnöke, továbbá Németh Károly és Korm Mihály, az MSZMP Politikai Bizottságának tagjai, a Központi Bizottság titkárjai.

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa a Szocialista Magyarországi Erdemrend kitüntetésben részesítette Bartha Jánost, a Hajdú-Bihar megyei Tanács nyugdíjas elnökhelyettesét.

Az Elnöki Tanács a Munka Erdemrend arany fokozatát adományozta Csépes Sándornak, a Hajdú-Bihar megyei Állami Építőipari Vállalat vezérigazgató-helyettesének, dr. Csikái Gyulának, a Kossuth Lajos Tudományegyetem rektorhelyettesének, dr. Gáspár Rezsőnek, a Kossuth Lajos Tudományegyetem egyetemi tanárának, Szalontai Lászlónak, a Magyar Gördülőcsapágy Művek csoportvezetőjének, Tóth Kálmánnak, a MÁV Debreceni Igazgatósága vonalbiztosának, Tréki Istvánnak, a MEDICOR Művek művezetőjének.

A Munka Erdemrend ezüst fokozatát adományozták Czeglédi Istvánnak, a MÁV Debreceni Pályafenntartási Főnökség vonalvezetőjének, Egri Tibornak, a Keletmagyarországi MÉH Vállalat igazgatójának, dr. Hernádi Györgynek, a Hajdú-Bihar megyei Főigazgatóság főigazgató-helyettesének, Hüse Péternek, a Volán 6. számú Vállalat gépkocsivezetőjének, dr. Kalkuk Györgynek, a Debreceni Orvostudományi Egyetem docensének, Kádár Istvánnak, az AFIT XIII. számú Autójavító Vállalat művezetőjének, Kovács Károlynak, a

Hajdú-Bihar megyei Népi Ellenőrzési Bizottság elnökének, Kórmendy Lajosnak, a Debreceni Ruhagyár főművezetőjének, Nagy Antalnak, a MÁV Püspökladányi Fátelitő Főnöksége fatéri csoportvezetőjének, Simon Rezsőnek, a Magyar Gördülőcsapágy Művek csoportvezetőjének, Szabó Bálintnak, a Hajdúsági Iparművek munkásának, Tóth Zoltánnak, a Hajdú-Bihar megyei Mezőgazdasági Szövetkezetek Szövetsége osztályvezetőjének.

A Munka Erdemrend bronz fokozatát adományozták Abuczky Istvánnak, a Hajdú-Bihar megyei Állami Építőipari Vállalat brigádvezetőjének, Csédom Sándornak, a Tiszántúli Gázszolgáltató Vállalat művezetőjének, Csire Ferencnek, a BIOGAL Gyógyszergyár műszerészének, Debreczeni Ferencnek, a Debreceni Állami Gazdaság oktatási előadójának, Dremlák Andrásnak, a MÁV Debreceni Igazgatósága oltószertár-főnöksége raktárkezelőjének, Erdélyi Zsoltnak, a BIOGAL Gyógyszergyár műveleti előkészítőjének, Forró Károlynak, a Tiszántúli Áramszolgáltató Vállalat üzemviteli fenntartásvezetőjének, dr. Gomba Szabolcsnak, a Kossuth Lajos Tudományegyetem könyvtára főigazgató-helyettesének, dr. Gyarmati Jánosnak, a Debreceni Orvostudományi Egyetem csoportvezetőjének, Győri Ferencnek, a Hajdú-Bihar megyei Élelmiszer-nagykereskedelmi Vállalat igazgatóhelyettesének, Jenei Ferencnek, a MÁV Debreceni Járóvívó Üzem csoportvezetőjének, Majoros Lászlónak, a Debreceni Motorterra Gépipari Szövetkezet kerékgyártójának, Mezei Gábornak, a Volán 6. számú Vállalat csoportvezetőjének, Nagy Gábornak, a Hajdú-Bihar megyei Állami Építőipari Vállalat csoportvezetőjének, Nagy Imrénnek, a Haidúbesztercsényi és vidéke AFÉSZ boltvezetőjének, Szőke Ferencnek, az Alföldi Téglaiipari Vállalat vezető gépészenek.

Koszorúzási ünnepségek Debrecenben

A DEBRECENI KÖZTETEMŐ SZOVJET HŐSI EMLÉKMŰVÉNÉL

Hazánk felszabadulásának 36. évfordulója alkalmából Debrecenben a köztemetői szovjet hősi emlékműnél április 3-án, pénteken délután 3 órakor koszorúztak.

A kegyelet, hála és megemlékezés koszorúit az MSZMP Hajdú-Bihar megyei, Debrecen városi és járási Bizottsága képviselőiben Tóth Imre, az MSZMP Hajdú-Bihar megyei Bizottságának titkára, Pataki György, az MSZMP Debrecen városi Bizottságának titkára, Bánszegi József, az MSZMP Debreceni járási Bizottságának titkára helyezte el. Koszorút helyeztek el a Hajdú-Bihar megyei, a Debrecen megyei városi Tanács képviselői. A Szovjetunió debreceni főkonzulátusa nevében Jurij Pavlovics Proncsenko és munkatársa koszorúzott.

Elhelyezték az emlékmű talapzatán koszorúikat a megyénkben tartózkodó romániai, Bihar megyei pártküldöttség tagjai, a tömegszervezetek; a KISZ, a Hazafias Népfront, a Szakszervezetek és a Magyar Honvédelmi Szövetség megyei szerveinek képviselői, a honvédség, a megyei rendőr-főkapitányság, a munkásőrség tisztjei, valamint a hazánkban ideiglenesen állomásozó szovjet alakulatok képviselői.

Virágcsokrot helyeztek el a Magyar Gördülőcsapágy Művek, a Debreceni Ruhagyár, a MEDICOR Művek, az Alföldi Nyomda, az Orvostudományi Egyetem, a Debreceni Dohánygyár, a Hajdú-Bihar megyei Állatforgalmi és Húsiipari Vállalat, a Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat képviselői.

A BENEDEK TÉRI ROMÁN HŐSI EMLÉKMŰNÉL

Április 3-án, pénteken délután 3 óra 45 perckor a Benedek téri román hősi emlékműnél koszorúztak. Kezdetüket fejezték ki az MSZMP Hajdú-Bihar megyei, Debrecen városi és járási Bizottsága nevében: Tóth Imre, Pataki György, Bánszegi József. A Hajdú-Bihar megyei, Debrecen megyei városi Tanács képviselői után a megyénkben tartózkodó Bihar megyei román pártküldöttség helyezte el a koszorút, Blaga Florica, a Román Kommunista Párt Bihar megyei Bizottsága titkárának vezetésével. A küldöttség tagjaiként koszorúztak még: Alecu Parasciu, a nagyváradi Muncipium Pártbizottság első titkára, Hajas Joan, a marghithai városi pártbizottság titkára. Elhelyezték a megemlékezés és kegyelet koszorúját az emlékműnél a Szovjetunió debreceni főkonzulátusának képviselői, a KISZ, a Hazafias

Népfront, a szakszervezetek, az MHSZ megyei szerveinek képviselői, a honvédség, a megyei rendőr-főkapitányság, a munkásőrség megyei parancsnokságának tisztjei és a hazánkban ideiglenesen állomásozó szovjet alakulatok képviselői.

Virágcsokrot helyeztek el: a Budapesti Finomkötőipari gyár debreceni gyáregysége, a Volán 6. számú Vállalat, a Debreceni Agrártudományi Egyetem, a Baromfiipari Országos Vállalat debreceni gyára, az Állatfajhíjértakarmányokat Előállító Vállalat, a Béke Termelőszövetkezet, a Közmű- és Mélyépítő Vállalat, valamint a Tejipari Vállalat képviselői.

Április 3-án, pénteken délután koszorúztak még Debrecenben a Petőfi téri szovjet hősi emlékműnél és a Kossuth utcai páncélos csata emlékműnél.

Koszorúzási ünnepségek Budapesten

Hazánk felszabadulásának 36. évfordulója alkalmából az MSZMP Központi Bizottsága, a Minisztertanács és a Hazafias Népfront Országos Tanácsa pénteken délelőtt ko-

szorúzási ünnepséget rendezett a szovjet hősök Szabad-ság téri emlékművénél.

A magyar és a szovjet himnusz elhangzása után a Népköztársaság Elnöki Tanácsa nevében Losonci Pál, az Elnöki Tanács elnöke, Trautmann Rezső, az Elnöki Tanács helyettes elnöke helyezték koszorút az emlékmű talapzatára.

Az MSZMP Központi Bizottságának koszorúját Kádár János, a Központi Bizottság első titkára és Németh Károly, a Központi Bizottság tagjai helyezték el. A Minisztertanács részéről Lázár György, a Minisztertanács elnöke és Borbándi János miniszterelnök-helyettes koszorúzott.

A Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége budapesti nagykövetségének nevében Vlagyimir Jakovlevics Pavlov nagykövet, Valerij Leonyidovics Muszatov követ, Anatolij Alekszandrovics Popov vezérőrnagy, katonai és légügyi attasé helyezte el a kegyelet és a megemlékezés koszorúját.

Ezután a diplomáciai testület képviselőiben koszorúztak.

Az emlékmű talapzatán elhelyezték a hála és a megemlékezés koszorúját a Hazafias Népfront Országos Tanácsa, a Szakszervezetek Országos Tanácsa, a KISZ Központi Bizottsága, a Magyar Partizán Szövetség, a Magyar-Szovjet Baráti Társaság képviselői. Koszorút helyeztek el a magyar fegyveres erők vezetői is.

Koszorúzási ünnepség volt péntek délelőtt hazánk nemzeti ünnepének tiszteletére a Hősök terein is, a magyar hősök emlékművénél.

Szovjet vezetők üdvözlő távirata

Kádár János elvtársnak, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága első titkárának,

Losonci Pál elvtársnak, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa elnökének,

Lázár György elvtársnak, a Magyar Népköztársaság Minisztertanácsa elnökének

BUDAPEST

Kedves Elvtársak!

A Szovjetunió Kommunista Pártjának Központi Bizottsága, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának Elnöksége és a Szovjetunió Minisztertanácsa, az egész szovjet nép nevében szívóbb jövő jókívánságainkat küldjük önöknek, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának és Minisztertanácsának, a testvéri magyar népek nemzeti ünnepük, Magyarország fasiszta iga alóli felszabadulásának 36. évfordulója alkalmából.

1945. április 4-én, amikor a szovjet hadsereg befejezte Magyarország felszabadítását, vette kezdetét az ország tényleges nemzeti újjászületése, a demokrácia és a szocializmus útján. A magyar dolgozók elismert élcsapatának, a kommunista pártjának vezetésével az elmúlt években történelmi jelentőségű eredményeket értek el az élet valamennyi területén, a korszerű ipar és az élen járó mezőgazdaság létrehozásában, a tudomány és a kultúra fejlesztésében, a nép jólétének növelésében. Magyarország felszabadulásának évfordulóján a szovjet emberek osztják azt a jogos büszkeséget, melyet a magyar nép érez a fejlett szocialista társadalom építésében elért eredményei láttán.

A Szovjetunió és Magyarország viszonyában az ország felszabadulásával új, a testvéri barátság és gyümölcsöző együttműködés korszaka kezdődött. Az SZKP és az MSZMP viszonya a szoros összefonódottságon, a szocializmus és a kommunizmus építésének alapvető kérdéseiben, a jelenkor időszere problémáinak megítélésében fennálló nézetazonosságon alapul.

A Magyar Népköztársaság a marxizmus-leninizmus és a proletár internacionizmus elveit hűen, jelentősen hozzájárul a szocialista közösség országai egységének erősítéséhez, úgy a kétoldalú, mint a Varsói Szerződés szervezete és a Kölcsony Gazdasági Segítség Tanácsa keretében megvalósuló együttműködés fejlesztéséhez, a szocializmus nemzetközi pozícióinak további megszilárdításához. A Magyar Népköztársaság következetes külpolitikája, közös harcra a többi testvéri országgal a katonai fenyegetés veszélyének elhárításáért, a béke és a biztonság megszilárdításáért, az enyhülés fenntartásáért megérdemelt nemzetközi tekintélyt vívott ki magának.

A Szovjetunió kommunista és dolgozó az SZKP XXVI. kongresszusán elfogadott határozatok szellemében munkálkodnak a jövőben is országaink barátsága és együttműködése erősítésén.

Tiszta szívvel kívánunk önöknek kedves elvtársak, minden magyar kommunista, a szocialista Magyarország népének újabb sikereket az MSZMP XII. kongresszusa határozatainak valóra váltásában, hazájuk boldogulásában és felvirágoztatásában.

L. I. Brezsnyev,

a Szovjetunió Kommunista Pártja KB főtitkára, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa Elnökségének elnöke, Ny. A. Tyihonov, a Szovjetunió Minisztertanácsának elnöke

Magyar vezetők üdvözlő távirata

Leonyid Iljics Brezsnyev elvtársnak, a Szovjetunió Kommunista Pártja, Központi Bizottsága főtitkárának, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa Elnöksége elnökének,

Nyikolaj Alekszandrovics Tyihonov elvtársnak, a Szovjetunió Minisztertanácsának elnökének

MOSZKVA, KREML

Kedves Elvtársak!

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa és Minisztertanácsa, az egész magyar nép nevében szívóbb jövő köszönetünket fejezzük ki önöknek nemzeti ünnepük, hazánk felszabadulásának 36. évfordulója alkalmából nekünk küldött elvtársi üdvözlőükről és baráti jókívánságokról.

Népünk nagy nemzeti ünnepe annak a felejthetetlen napnak az emlékét őrzi, amikor a Szovjetunió győzedelmes hadserege, történelmi küldetését teljesítve hősi harcok és hatalmas áldozatok árán 1945. április 4-én befejezte Magyarország felszabadítását. Ez a dátum új korszak kezdetét jelöli népünk történelmében; megnyitja az út a szabad élethez, társadalmunk mélyreható átalakításához, a szocializmus építéséhez. Népünk akart és tudott élni ezzel a lehetőséggel. Az eltelt 36 esztendő alatt céltudatos, áldozatkész munkával lerakta és megszilárdította a szocializmus alapjait, a Magyar Szocialista Munkáspárt XI. és XII. kongresszusa határozatainak megfelelően ma a fejlett szocialista társadalom építésén munkálkodik.

Felszabadulásunk óta hazánkat, népünket a megbontatlan testvéri barátság és a sokoldalú, gyümölcsöző együttműködés szálai fűzik a világ első szocialista államához, a társadalmi haladás élharcosához, a kommunizmust építő Szovjetunióhoz.

A magyar nép őszinte érdeklődése kísérte a Szovjetunió Kommunista Pártja XXVI. kongresszusának alkotó munkáját, amelyen áttekintették a kommunizmus építésében elért kimagasló sikereket, a Szovjetunió lenini külpolitikájának nagy eredményeit és kijelölték a kommunizmus építésének új feladatait.

Megköszönve nemzeti ünnepünk alkalmából küldött jókívánságait, a magunk és az egész magyar nép nevében további kiemelkedő sikereket kívánunk önöknek, az önök személyén keresztül a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa Elnökségének és Minisztertanácsának, a testvéri szovjet népeknek a XXVI. kongresszus határozatainak végrehajtásában, a kommunizmus építésében, a békéért és a biztonságért, az egyetemes emberi haladásért vívott fáradhatatlan harcukban.

Kádár János, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának első titkára,

Losonci Pál, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke,

Lázár György, a Magyar Népköztársaság Minisztertanácsának elnöke

Havasi Ferenc ünnepi beszéde a rádióban és a televízióban

Hazánk felszabadulásának 36. évfordulóját ünnepeljük, amelyre nagyon sokan személyes élményként emlékezünk, de a fiatalabbaknak már csak történelem 1945 tavasza. Bármely korosztályba tartozunk is, a 36 évvel ezelőtti április negyedikét ismerünk, s arról méltón megemlékezünk mindannyiunk kötelessége, hiszen így érthetjük meg a jelent, s tudjuk a maga valóságában értékelni az eddig megtett utat.

Az ünnep alkalmából tisztelettel gondolunk a szovjet népre, amely a legtöbb áldozatot hozta a fasiszma elleni küzdelemben. Hálával és kegyelettel emlékezünk azokra a szovjet hősökre, akik életüket áldozták a szabadságért, akik kevés híján kétszáz napig magyar földön küzdöttek hazánk felszabadításáért. Száz és száz ezrek estek el a küzdelemben, s immár örökre magyar földben nyugszanak.

Tisztelettel gondolunk a népünk szabadságáért küzdő bolgár, román és jugoszláv harcosokra, azokra az angol és amerikai katonákra, akiket a Hitler-ellenes koalíció hadseregeinek tagjaként itt, magyar tájakon ért utol a halál.

Tisztelettel adózunk a

magyar ellenállók emléke előtt is, akik a budapesti, komáromi, sopronkőhidai börtönökben, vagy a határonként túli koncentrációs táborokban már nem érhették meg a szabadságot, a béke hónapok pillanatát.

A bátraknak méltán kijáró elismeréssel tisztelünk a magyar partizánok és azok emléke előtt, akik fegyvert fogtak az első magyar önkéntes alakulatokban, és részt vettek a szovjet csapatok oldalán a további harcokban.

Új világot hozott az a tavasz a magyar nép számára. Először teremtődtek történelmileg olyan új feltételek, amelyek lehetővé tették egy második honfoglalást: a nincstelen parasztok százereit verheték le a földosztáskor a nagybirtok koporsószokegét jelentő karokat ősi jussukba, a magyar földbe; s lehetővé vált az is, hogy népünk saját tulajdonába vegye a bányákat, a bankokat, a gyárakat is.

A magyar történelem könyörtelen századai, benne egy 25 esztendő ellenforradalmi időszak szenvedése, megaláztatása után új korszak, a szocialista építés vette kezdetét.

Felszabadulásunkra gondolva, az eltelt 36 évre visz-

szatekintve az első, amiről szólni kell, hogy nagy és történelmi utat tettünk meg. Az ország egész arculata megváltozott. Nemcsak a háborús sebeket gyógyítottuk be, hanem új népgazdaságot teremtettünk, amelynek egyik-másik ágazata nemzetközi mércével mérve is rangos helyen áll.

A magyar munkásszóló politikai érettségét, realitászérkét — s tegyük hozzá, keze munkáját is — egyre inkább megismeri a nagyvilág. A szocialista útra tért parasztság szakmai hozzáértéséről és sok szép eredményről olyan nagy nemzetközi jelentőségű tanácskozáson, mint a Szovjetunió Kommunista Pártjának XXVI. kongresszusa, elismerően szóltak.

Felszabadulásunkra emlékezzünk, a meggett útra gondolva, jó lelkiismerettel mondhatjuk, hogy nem volt hiábavaló az áldozat hazánk felszabadításáért. A hősök maradandó emlékmű, egy új társadalom, a szocialista Magyarország emlékeztet. Az ünnep is — amikor az elcsesztett sirjaira egy szál virágot helyezünk — népünkkel együtt hitet teszünk, hogy tovább haladunk a bevált s helyesnek bizonyult úton.

Országos mény szín Debrecen. dulásának kőszötvé az 1981. é sági napok dezvényét lok ezrei a a megye- állami, tá képviselői

A műtitkára

Eljött tö cenbe K MSZMP K gos Vízüg államtitká belkereske S. Hegedű fias Népr csának tit renc, a SZ István vez delmi min rász Lajos ügyminisz tha Gyula kásország c kának hely n, a KIS ságának t zredes, az ség Bizo Lajtai Ver lős szerkes la, az MH tesse.

Részt ve ken a pár élet megyé köztük B MSZMP R József, Tó János, a m titkárak, d megyei tar A rende gyei műve terében ke KISZ Köz a Magyar zánkról cí megnyitás amely a M

Hazá nak 36 mából vezeték kitünté zott a cialista járó ré adási ú án, dé recenb zaban. Szem szervez

Kras Román zetőjén

A forradalmi ifjúsági napok zárása Debrecenben

Országos jelentőségű esemény színhelye volt pénteken Debrecen. Hazánk felszabadulásának 36. évfordulóját köszöntve itt tartották meg az 1981. évi forradalmi ifjúsági napok országos záró rendezvényét, amelyen a fiatalok ezrei mellett részt vettek a megye és az ország párt-, állami, társadalmi életének képviselői.

da képarcívumából készült, és hazánk felszabadulása óta megrett fejlődését mutatja be, dr. Gyarmati Kálmán, a Kölcsey Művelődési Központ igazgatója köszöntötte a megjelenteket, majd Kovács Jenő, a KISZ Központi Bizottságának titkára nyitotta meg a kiállítást.

A kiállítás megnyitása után kezdődött a felszabadulás év-

A művelődési központban Kovács Jenő, a KISZ KB titkára megnyitja a kiállítást

Eljött többek között Debrecenbe Kovács Antal, az MSZMP KB tagja, az Országos Vízügyi Hivatal elnöke, államtitkár, Sáhgy Vilmos belkereskedelmi miniszter, S. Hegedűs László, a Hazafias Népfőnt Országos Tanácsának titkára, Sólyom Ferenc, a SZOT titkára, Oláh István vezérrezdes, honvédelmi miniszterhelyettes, Karasz Lajos altábornagy, belügyminiszter-helyettes, Bartha Gyula ezredes, a Munkásbizottság országos parancsnokának helyettese, Kovács Jenő, a KISZ Központi Bizottságának titkára, Gém László ezredes, az MSZMP Határőrség Bizottságának titkára, Lajtai Vera, a Pártélet felelős szerkesztője, Tringer Gyula, az MHSZ főtitkár-helyettese.

Részt vettek az ünnepségeken a párt és a társadalmi élet megyénkben élő vezetői, köztük Balogh Mihályné, az MSZMP KB tagja, Magyar József, Tóth Imre és Fülöp János, a megyei pártbizottság titkárai, dr. Szabó Imre, a megyei tanács elnöke.

fordulójára emlékező koszorúzás ünnepség és a KISZ- fiatalok fogadalomtételét is magába foglaló ifjúsági nagygyűlés, a forradalmi ifjúsági napok záró rendezvénye. Az Alföldi-palota előtti felszabadulási emlékműnél a felsorakozó díszszólam tisztelgését Oláh István vezérrezdes, honvédelmi miniszterhelyettes fogadta Elkán Károly ezredes, helyőrségparancsnok társaságában. Elhangzott a magyar és a szovjet himnusz, majd a honvéd helyőrség zenekarának kíséretével a párt-, állami és társadalmi szervek megjelent képviselői megkoszorúzták a felszabadulási emlékművet.

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága, valamint a Hajdú-Bihar megyei, a Debrecen városi és Debreceni járási Pártbizottság nevében Kovács Antal, Balogh Mihályné, Magyar József, valamint dr. Postás Sándor, a városi pártbizottság első titkára és Kerekes Antal, a járási pártbizottság első titkára koszorúztak.

zulátusának koszorúját a főkonzultus dolgozói helyezték el, Kraszarm Ivanovics Ivanov főkonzult, rendkívüli és meghatalmazott nagykövét vezetésével.

Koszorút helyeztek el a Román Kommunista Párt Bihar megyei Bizottságának az évfordulóra megyénkbe látogató küldöttsége tagjai is, Blagá Florica megyei titkár vezetésével.

A tömegszervezetek és -mozgalmak: a Kommunista Ifjúsági Szövetség Központi Bizottsága, a Hazafias Népfőnt Országos Tanácsa, a Szakszervezetek Országos Tanácsa, az MHSZ Központi Vezetősége, valamint a KISZ megyei és Debrecen városi bizottságai, a Szakszervezetek megyei Tanácsa, az MHSZ megyei szervezete, s a Vöröskereszt megyei vezetősége nevében Kovács Jenő, S. Hegedűs László, Sólyom Ferenc, Tringer Gyula, valamint Szórádi Sándor, a megyei KISZ-bizottság első titkára, dr. Alberth Béláné, a Hazafias Népfőnt megyei bizottságának titkára, Szendi Sándor, az SZMT vezető titkára, Barcsi József, az MHSZ megyei titkára, Herczku Józsefné, a Vöröskereszt megyei titkára, Varga László, a KISZ Debrecen városi Bizottságának első titkára és Kecskés László, a Hazafias Népfőnt Debrecen városi titkára koszorúztak.

A fegyveres testületek: a Honvédelmi Minisztérium, a Belügyminisztérium, a Munkásbizottság Országos Parancsnoksága, a helyőrségparancsnokság, a megyei rendőrfőkapitányság és a munkásbizottság megyei parancsnoksága képviselőiben Oláh Ist-

ván, Karasz Lajos, Bartha Gyula, Gém László, Elkán Károly, valamint Kollár János ezredes, megyei rendőrfőkapitány és Kruppa Károly, a munkásbizottság megyei parancsnoka helyezték el a koszorút.

Elhelyezték koszorújukat a Varsói Szerződés értelmében ideiglenesen hazánkban állomásozó szovjet alakulatok képviselői: Borscsöv, Prohorov, Lebegyinyec és Murajov főtisztek.

Ezt követően a MAV Járműjavító Üzem, a Hajdú megyei Állami Építőipari Vállalat, a Kossuth Lajos Tudományegyetem, a BIOGAL Gyógyszergyár, a MAV Igazgatóság és MAV Üzem, a termelőszövetkezetek területi szövetsége, a Debreceni Konzervgyár és a Debreceni Állami Gazdaság képviselői helyezték el a kegyeleti és megemlékezés koszorúját.

A katonai tiszteletadás mellett tartott koszorúzás ünnepség után a balmazújvárosi úttörőzenekar fúvósainak felhívó jelére vette kezdetét az ifjúsági nagygyűlés. Színes kéndóket lobogtatva a Kommunista Ifjúsági Szövetség 3500 új tagja vette birtokába az emlékmű előtti teret, hogy

Kovács Jenő ünnepi beszédét mond

ünnepélyesen tegye meg KISZ-fogadalomtételét. A Maróthi kórus, a Lówy Sándor Úttörőház zenekara, a Csokonai Színház művészei fellépésével színpompás ünnepi nagygyűlésen Szórádi Sándor, a megyei KISZ-bizottság első titkára köszöntötte a megjelenteket. A fiatalok tiszteletadás mellett behozták az ünnepségre a KISZ Központi Bizottsága vörös selyem zászlóját, az 1848-as honvédek, az 1919-es vöröskatonák, az 1945-ben szerveződött demokratikus magyar hadsereg és a Magyar Néphadsereg zászlóit, majd a fiatalok tették meg ünnepélyes fogadalomtételüket.

A fogadalomtétel után Kovács Jenő, a KISZ Központi Bizottságának titkára mondott ünnepi beszédet. Beszédében méltatta az immár harminchat esztendeje lezajlott történelmi sorsfordulót, szövege a hazánk felszabadulásiért vértüket hullató szovjet emberek elvülhetetlen dicsőségéről. Hangsúlyozta, hogy a magyar nép élni tudott a szabadsággal, eredményeink, történelmünkben páratlan ütemű fejlődésünk tiszteletet,

megbecsülést és rokonszenvet vált ki határainkon túl.

A KISZ Központi Bizottságának titkára kifejtette, milyen nagy szerepet játszott és játszik társadalmi fejlődésünkben a párt, és hogyan szolgálja a párt programjának megvalósítását ifjúsági szervezete, a KISZ. Majd ünnepi köszöntőjét a következőkkel fejezte be, a fogadalomtétel ifjú kommunistákhoz intézte szavait:

— Szeretettel fogadunk benneteket, szükség van rátok. Hogy milyen lesz a KISZ, hogyan fog dolgozni, mit fog elérni, hogy milyen tekintélyre lesz, rajtatok is múlik. Számítunk tenniakarásotokra, újító, jobbitó törekvéseitekre. Számítunk rátok, hogy gyarapodjanak azok az erők, amelyek készek fáradságot nem kímélve harcolni, küzdeni, dolgozni és gondolkodni a szocialista Magyarországról, hogy továbbra is szabadságban és békében élhessünk!

Az ifjúsági nagygyűlés a zászlók elvitelével és az internacionális hangjaival fejeződött be, amely közben a térről ötszáz galamb röppent a levegőbe, jelképezve a szabadságot, az ifjúságot, a tavaszt. Az ünnepség végén a fiatalok még hosszú ideig hallgatták a szólóénekesek és zenekarok polbeat-műsorát. Eközben a Magyar Néphadsereg egy helikoptere jelent meg a tér felett és a délutáni kiegészítő rendezvényekre invitáló röpcédulák tömegét szórta le.

A kiegészítő rendezvények között a Kölcsey Művelődési Központban délutáni kisfilm- és dokumentumfilm-vetítés, a művelődési központ tánctermében folklór, szőlista és irodalmi színpadi bemutatók, a Kölcsey parkban térszene és irodalmi színpadi bemutatók, a Bartók teremben folklór-csapat és maidal-bemutató várták az ifjúságot. Este pedig az Állami Építőipari Vállalat színházának ebédelőjében diszkóban szórakozhattak a fiatalok.

Fogadalomt tesznek a KISZ-fiatalok

Dr. Postás Sándor, Kovács Antal, Balogh Mihályné, Magyar József és Kerekes Antal elhelyezik a pártszervek koszorúját a felszabadulási emlékműnél

Szovjet kitüntetés magyar munkásoknak

Hazánk felszabadulásának 36. évfordulója alkalmából a Szovjet Szakszervezetek Központi Tanácsa kitüntetések adományozott a magyarországi szocialista munkaverseny élen járó résztvevőinek. Az átadási ünnepséget április 3-án, délelőtt tartották Debrecenben, az SZMT székházában.

Szendi Sándor, a Szakszervezetek Megyei Tanácsának vezető titkára köszöntötte a megjelenteket, köztük Tóth Imrét, a megyei pártbizottság titkárát, Sólyom Ferencet, a SZOT titkárát, Juhász Istvánt, a megyei tanács elnökhelyettesét és Fazekas Károlyt, a Termelőszövetkezetek megyei Szövetségének titkárát.

Szendi Sándor méltatta április 4-e jelentőségét, majd Kraszarm Ivanovics Ivanov, a Szovjetunió deb-

receni főkonzultja köszöntötte a munkaversenyben élen járó dolgozókat. „A X. ötéves terv élmunkása” kitüntetést adta át Kecán Jánosnak, a Hajdú-Bihar megyei Állatforgalmi és Húsiipari Vállalat szakmunkásának, Homoki Lajosnénak, a Debreceni Baromfi-feldolgozó Vállalat csoportvezetőjének, Román Nándornénak, a Volán 6. sz. Vállalat utazási iroda vezetőjének, Bringye Lajosnak, a Debreceni Postaigazgatóság kábelserelőjének, Adámkó Gábornénak, a MEDICOR Művek debreceni orvosműszer-gyára munkásának, Fekete Zoltánnak, a TITÁSZ villanyserelőjének, Dézsi Ferentnek, a MAV debreceni üzemfőnökség mozdonyvezetőjének és Bereczki Gábornak, a hajdúböszörményi Béke Tsz szarvasmarha-tenyésztőjének.

„A szocialista munkaverseny győztese 1980-ban” kitüntetésben részesült Pócsi Magdolna, a Debreceni Konzervgyár árukiadója, Kaskó Ferencné, a Debreceni Baromfi-feldolgozó Vállalat szakmunkása, dr.

Barócsi Mihály, az Ybl Miklós Építőipari Főiskola tanszékvezető igazgatója, Murányi Ernő, a Keletmagyarországi Tervező Vállalat irodavezetője, Varga Gyula, az Arany Bika Szálloda igazgatója, Farkas Lajos, a Hajdú-Bihar megyei Vegyesipar-cikk-kisker. Vállalat boltvezetője, Deli János, a Debreceni Állami Gazdaság lerakatvezetője, Kovács II. Jánosné, a Debreceni Ruhagyár varrónője, Simon Ferencné, a Magyar Gördülőcsapág Művek munkása, Dávid Lajos, a MAV debreceni Vasútiigazgatóság ügyintézője, Borda Jenőné, a berettyóújfalui Ruhaiipari Szövetkezet technológusa, Szekeres Sándor, a hajdúböszörményi Béke Tsz szarvasmarha-tenyésztője és Boros Istvánné, a Debreceni Ruhagyár varrónője.

Rajtuk kívül Szabolcs-Szatmár, Szolnok és Borsod-Abaúj-Zemplén megyéből kilencen kapták meg a „X. ötéves terv élmunkása” kitüntetést. Negyvenhárman „A szocialista munkaverseny győztese 1980-ban” kitüntetésben részesültek.

Kraszarm Ivanovics Ivanov átadja a kitüntetést Román Nándornénak, a 6-os Volán utazásiiroda-vezetőjének

„A sorból nem ki, egyel hátraléptem”

AZ ELNÖKHELYETTES

1

— Mit akarsz írni? — tegyél le bizalommal és nem bizalmaskodva, régi paraszt szokás szerint az elnökhelyettes, Haász Jenő.

— Portrét. Olyan írott képet, amiről az unokái is megismerik. Azt már nem áruolom el, hogy a vonásai a füzembe mélyedtek. Előbb mint ez a beszélgetés. Az egyik különösen az övé. Különösen? — vetem a fogalmak mérlegére a sűrűn használatos szót, hisz miért lenne az a határozottság, amint él: kezet fog, tárgyal vagy éppen az íróasztalán kenyérruhából megremeggelik rezzenetlen arcú komóttossággal, a volt árokparti ebédék áhitatosan egyszerű tiszteletével.

— Meg ne haragudj Jenő bátyám!

— A világért se! — hallom ide nyolc kilométerről, most az én íróasztalomnál, a portré rajzolatása közben. Ennyire vagyok tőle. Ó nagyhegyesi, én balmazújvárosi. S ha van telepátia, van teleakusztika.

Jelenítem is meg?

Vékony, majdhogynem sovány, majdhogynem alacsony. Cszimát visel, fényes szarút. Nem, ez így nem jó. A cszimát nem viseli, hordja. Ebbe a viseletbe szokott a lába. No, így helyes. Még az életkor hiányzik. Derbe nem vegyülő haja aligha mutatná, hogy még a nyugdíj küszöbén innen.

S az arca?

Természetesen napszitt, barna. Szeme erekével nem forgat meggyőző erejű bizonyosságokat, nyíltan szemembe szúrja azt hogy a mozgalom vezetésébe néhány száz hektáron, csak beleszeppent. Ezerkilencszáznegyvennyolcban.

2

Az elnök, Szarvas László szobája csendesebb. Őt, ha jól hallottát a Vörös Október térszervezőjének falán, az agrártudományi egyetemre hívták. Elfoglalt ember. Anélkül, hogy ott lenne, átmegegyünk hozzá. A szerény, nem hivalkodó faház-irodában engem is jobban fog a hely, mint máshol. Haász Jenő (kinek ősei kétszáz éve a bajor földről idáig vették nyakukba a világot a vallásüldözés során) az UFOSZ-ról és a FEKOSZ-ról szól. Keresetlenül.

— Emlékszel?

— Hogy emlékeznék az én harminchét évemmel!

— Hát az UFOSZ az Újonnán Földhözjutottak Országos Szövetsége. Ugyanakkor megalakult a FEKOSZ. A Föld- és Kisbirtokosok Országos Szövetsége. Ilyesmire neve volt. A párt hozta létre.

— Nem érttem, 1948-ban a földosztás után?

— Sokan, valami oknál fogva kimaradtak abból a földosztásból. Mint én.

— Hogyan?

— A fater nem igényelt földet, mert bérlő volt, bérelt tizenöt holdat, én mint kisebbik fiú (egyéb-ként ifjú házas) a fater bérletét dolgoztam, 1948-ig, amikor a nagyobb bérleteket elszedgették. A negyven-ötven-hatvan holdasokat.

— És nekik mi jutott?

Nem a sajnálat ugrasztja ki belőlem a kérdést, amely értetlenséget szül a maga módján.

A válasz nem késik:

— Volt nekik emellett saját is.

— Tehát jóval a földosztás után jutott földhöz?

— Így jártam. Nem hibáztattam ezért senkit.

— S ezen a részen, ahol ma a Vörös Október terül el?

— A sertéslevegő foglal helyet a hat holdamon.

— De miért adta be a szövetkezetbe? Akkor, annak idején?

— Javaslókat, alakítsuk meg a földbérleti szövetkezetet.

— Név szerint ki?

— Többek közt Szilágyi János. Ő országgyűlési képviselő volt abban az időben, de a FEKOSZ részéről mindenki a szövetkezetet javasolta. Irányítva volt az! Így lettek az 1-es, a 2-es, a 3-as típusúak. A Korom-tanya körüliek az

egyest, a Fige Pistát a kettést, mi a harmadik típusú képviselők.

— De nemcsak a nevükben?

— A valóságban is, mert közösen szántottunk-vetettünk. Vagyongközösségekben.

— S a tagság, kiből állott? Ezen a jó „háts” földeken — gondolom — meg voltak elégedve?

— A tagság? — legyint. Most veszem észre a gézt a keze fején. Vastag kötés.

— Leütöttem. Majd begyógyul.

Am, a kérdés nem maradt véka alatt. Haász Jenőék 3-as típusú „teljesebb közös” részébe a „szelőséges” személyek, a kenyér hajtotta lumpen prolik is „bekérkeztek”. Hogyne! Ledolgozásra kaphattak a debreceni Csapó utcái népboltból zsirt, lámpaolajat... A kétheti „ledolgozás” után aztán meg is pattantak. Haász Jenő ekkoriban még csak az ügyeket intézte, földjeiket szanaszáljal művelték itt s ott tíz-húsz kilométeres távolságokban. Bekéldözve az egyéni holdjai közé.

A szavával élek:

— Csirázott kifelé a közös.

Miben fogható meg ez? Meglepetés volt az első munkaegységnyilvántartó lap. Tavasszal „igénybe vették” a lóval rendelkezőket. A lóval rendelkező nem térsz-tagokat. Ingyenesen. Még 1949-ben az első közös aratáskor is, a kévebehordáskor. A FEKOSZ központi irodája értesítette őket az eldugott gazdasági felszerelésekről.

Fluktuáció.

— Hatvanról harminckettőre apadtunk — jut eszébe a bevéselt pontos adat az akkori, jövő-menő ügyintézőnek. Sokan az előleg fölélése után távoztak. A kisparasztok csaptak egyet: nem lesz ebből a (térsz-ből) semmi. Pedig az elnök (nem árt újra és újabb elírni) ezekben az években nem csupán az eszével s a tollal, de a kapával is dolgozott, ha 12 munkaegységet ki akarta egészíteni legalább 35-re. Családostul másképp nehezen élhetett volna meg.

3

— Milyen gondok nyomták akkor a vállat egy elnöknek?

— Hát több baja volt, mint mondjuk egy nagygazdának. Például munkaegység-tanfolyamokat szerveztünk, mert az emberek meg akarták érteni az egység kiszámításának módját. Az ám!

— S osztásnál...?

— Az első zárszámadaskor (ha nem szállunk szembe nyíltan) még a borjút is hazavitték volna. Ellenben elég jól tudunk fizetni. Addig míg törvényesség nem alakult a kötelezések, például: hogy hány napot is kell dolgozni, füstölögtek a munkacsapatok. Hallhattam elégszer, köztük voltam.

— A Kossuth nevet vették fel. Miért?

Haász Jenő végigsimítja hátrafésült haját úgy ismétli meg.

— Miért a Kossuth nevet? Kossuth a felszabadulás emlékezetét tartotta felszínre 1950-ben is. A térsz másik fele (mert külön mentünk) meg Tácsics lett.

Hadd mondjam már el, a Kossuth 1956-ban sem oszlott fel, de én csak 55-ig elnökösödtem, mert fogalmazzak úgy: a központi irányítás nagyon kihatott rám. Megépítették velünk egy 500 férő-

helyes istállót. Hitelt ugyan adtak rá, csak éppen üres maradt az istálló, hosszú időn át. „Várjunk az azal az istállóval!” — hajtogattam, de hát akkoriban fentről diktáltak.

— Hová ment?

— El, a gépállomáshoz, de itt traktoroztam a nagyhegyesi részen továbbra is. 1960-ig. A kihelyezett elnök jött el értem, Szabó Sándor. Nem állnék-e el brigádfelvezetőnek az állattenyésztésbe?, de most már a Vörös Csillagba, mert a Kossuth az Alkotmánnyal ezen a néven egyesült.

— Így lett az elnökből brigádfelvezető?

Haász Jenő nem ütközik meg.

— Nézd, nagyot alakult addigra a mozgalom.

A fordulat mégsem ez Haász Jenő térsz-történetében, hanem a Vörös Csillag két rosszul sikerült házassága az „5 éves Tervvel” és a „Rákóczi”. Akkor jött be a szokásba a részes művelés. Egyesek azonban nemcsak a saját részt hordták haza. Mérlegliány, elnökleváltás. A népi ellenőrző bizottság súlyos mulasztásokat fed fel. Haász Jenő 1962-ben a pártiskolát végzi. Elnökhelyettes. Még egy zúrzavaros közgyűlés, ahol a tagok nemcsak „zörögtek”.

— S merte efogadni az elnöki megbízatást?

— Kétheti gondolkodási időt kértem. A hathónapos pártiskolát sem azért végeztem el, hogy elnök legyek.

— De elfogadta...?

— Kikötéssel. Olyan embereket ültethetek magam köré, akikkel kihúzom, kihúzhatom a nehézségek közé ragadt „Csillag” szekerét. A részes művelési formát meg hagytuk, de behatároltuk azt a területnagyságot, aminek még ura egy ember. Szerencsénk is volt. Akkor jött Gyöngyösi Géza, aki hozzáértésével, nagy szakmai gyakorlatával föllendítette a szövetkezet növénytermesztését. 1963-tól 1975-ig nem ismertük többé a mérlegliányt. S aztán se!

— S mi történt 75-ben?

— Az utolsó nagy egyesülés. Zsúpos Jóska bácsi a Petőfi elnök és a Vörös Októberből Szarvas Laci töprengtünk, hogy harman csinálhatnánk még valamit: egy 10 hektár hízójával 4000 hektáros köztöst de a félész az emberekben még benne lakozott.

— S beszélhetnék arról, hogy felvetődött az új elnök személyének gondolata is?

— Zsúpos váltig apellált, hogy csak ketten egyesüljünk, de én azt mondtam: harman! Ne legyen külön a két kétezer hektár.

Haász Jenő arcán a megbántottságot keresem. Fölfedezhetetlen. Kimondja:

— A négyezer hektár föld olyan képzettségű embert kíván, mint Laci, hát a sorból nem ki, egyel hátraléptem. Van nekem dolgom most is, elég. S ha érdemes, az első számú vezetőnek is elmondom erről vagy arról a véleményemet. Még hozzátesszi, de nem elfáradva:

— A fontos, hogy a Vörös Október jó szövetkezet, mert az nekem borzasztó lenne, ha ennyi nélkülözés, küzdelem után nem ezt mondhatnám.

Szalai Csaba

Háromszáz helyett ötszáz

— Meglesz mind? — mutatok a vonszolópályára erősített, s egyre gyarapodó, mind teljesebbé, a pálya végére érve pedig életerőssé vált csávázógépek egyikére.

Horváth Gábor csoportvezető hangosan számol. A végeredmény:

— A négyháztalvenkettedik már a pályán van. Holnap délutánra elkészül az ötszázadik is. És ma még csak harmadikát írunk.

Egy a jók közül

Háromszáz helyett ötszáz. A debreceni MEZŐGÉP Vállalat teljesítményét jelzi a három szó. A szovjet kommunisták kongresszusa újabb alkalom volt a vállalkozókat bizonyítására. S a „felajánlók” között voltak a mezőgazdasági is: a tervezett 300 helyett 500 Mobitox Super típusú csávázógépet készítettek az első negydeven utolsó napjáig a szovjet megrendelők számára.

Szűcs István, a debreceni gyár igazgatója nem akar különbséget tenni a legjobbak között.

— A gép a teljes munkafolyamat eredményeképpen születik. Nehéz kiemelni egyetlen brigádot.

Hogy végül miért a Szovjutz választottuk? Hangzatos, ám hamis érv lenne: nevük jelentése (szövetesség) miatt. Azért inkább, mert ők a végszerelőben dolgoznak, s talán azért is, mert tavalyi munkájuk nyomán megpályázhatták a vállalat kiváló brigádja címet. (Döntés még nem született.)

Huszonnyolc év az átlagéletkor

Csatári Csaba a lakatosüzem végébe szorított apró szobába invitál. Két íróasztal, három szék és a minduntalan csörgő telefon hangja tölti be a helyiséget.

— A brigád hatvankilencben alakult, de tíz év múlva, hetvenkilencben a megszüntetés volt napirenden. Néhányan meg akartuk tartani a Szovjutz; újraszerveztük. Fiaitok jöttek közénk, ma huszonnyolc év az átlagéletkor. Tizenhároman vagyunk: harman az előkészítőben, a többiek a végszerelőben.

— Szakképzettség?

— Mesterséget van mindenkinek, a legtöbben pedig több szakmában használhatók.

— A saját akarat, vagy a kényszerűsége tette univerzálissá az embereket?

— Nem mondom, hogy eleinte mindenki örült, amikor más szakmában kellett megfogni a munkát. De ma már ez nem probléma. A pénz is több, ha kihasználjuk az időt akkor is, amikor az eredeti beosztásban nincs mit csinálni.

— Ez is előfordul?

— Attól hangos az ország: akadok az anyagellátás, tökéletlen az üzemszervezés. Mi sem szolgáltunk kivételt, annak ellenére, hogy az utóbbi időben sokat javult a helyzet. A gyáregységektől kaptuk az alkatrészeket, ha nem érkeznek rendszeresen, áll a munka a szalagon vagy ahogy itt hívjuk, a vonszolópályán. Előfordul, hogy a hónap eleji lazítást hovági hajrá követi.

A hajráról jut eszembe a kérdés, amit a többletvállalások kapcsán már régen fel akarok tenni a legfontosabb érdekelteknek. Kihasznaolom az alkalmat.

— Mit szólnak a brigádban, hogy a vállalat ajánlás szerint március végéig kétszázal több gépet kell összerakni? Az emelt követelmény emelt teljesítményt kíván. Magyarul: többet kellett dolgozni az utóbbi hetekben.

— Nem mindenki fogadja lelkesen, de a többi meggyőzi a húzódozókat. Ha túlórázni kell, nyolcvanöt-kilencven százalékos a részvétel.

— Most, a kongresszusi felajánlás miatt sokat kellett?

— Túlórázni nem, mert januárban, februárban — fontos tőkés megrendelésre gyártottunk — ki-merítettük a keretet. A mostani túlmunkát lecsúsztatjuk. Itt a tavasz, jól jön majd egy-két szabad nap.

„Lett volna ötletünk”

A munkaverseny-felelőstől hallottam, hogy a brigád egyik tagjának olyan újítása volt a múlt esztendőben, amely egymagában ér annyit, mint a gyáriak összes többi jobbító javaslata együttesen. Hogy pontosak legyünk: Billing János ötlete egyetlen évben 628 ezer forintot hoz az üzemnek.

— Jani bácsi éppen szabadságon van — tárja szét a karját a brigádvezető, amikor az újító felől érdeklődöm. — De Horváth Gabi elmondja, mi a dolog lényege.

A végszerelőbe megyünk, ahol pirosban és sárgában pompázó gépek sorakoznak mindenfelé. A nevezetes vonszolópályán („amióta ezen szereljük a csávázókat, kétszeresre nőtt a teljesítmény”) a Mobitoxok követik egymást.

— A múltkor felvetődött — állunk meg egy percre a pályától tisztos távolságban —, hogy az egy helyen dolgozók alkossanak egy brigádot. Mondtam az előbb, hogy közölünk néhányan az előkészítőben vagyunk a többiek pedig itt. De senki nem akar hallani arról, hogy felbomoljon a brigád.

A szalag végéről előkerül Horváth Gábor csoportvezető. Közélebb megyünk az egyik félig kész csávázóhoz, meggyarazni kezdi a Billing-féle újítást, de látom rajta: érzi, hogy fölösleges a részletekkel tölni az időt. Annyit azért értek: egy motort máshová, jobb helyre szerelnék, mint régén; s így nemcsak hogy egyszerűsödik, ezáltal biztonságosabbá válik a szerkezet, de igen sok anyag, alkatrész fölösleges, megakariható.

Felteszem újra az iménti kérdést, a válaszbán új szempontot remélve.

— Hogy fogadták a felajánlás híreit?

— Előre mondom: nincs semmi probléma, elkészülünk időre. De az is igaz — túllunk senki se kérdezte, hogy vállalkjuk-e a plusz kétszáz darabot, vagy se. Pedig biztosan lett volna ötletünk, javaslatunk, hogyan lehet könnyebben megcsinálni, milyen segítséget kérünk.

— És mit kértek volna?

— Például: rendszeresebb alkatrészellátást. Előfordul bizony, hogy egy-egy részegységünk hiányzik, akkor kimarad az ütem, a szalag megy tovább, később kell pótolni. — Félíg tréfásan, de a lényegyet mondvá, hozzáfűzi: — Az emberek meg kiabálnak, ha valami nincs. Éppen a múltkor beszélgettünk: vége már annak az időnek amikor hozogtatni kellett a munkát, hogy csináljon valamit. Dolgozni és keresni akar mindenki.

— Most kerestek a többletmunkával?

— Péntek nem, egy kis szabad időt. Akinek kertje van, örül a csúsztatásnak. Nem is nagyon jöttek azok, akik bírhabban laknak.

— A csoportvezető mennyit volt benn a nyolc órán túl?

— Vasárnap huszonheten dolgoztunk, de a múlt héten is itt maradtam négy délutánon kettőtől hatig.

Újra a szalag mellett

Holb Péter, a brigád idősebb tagjainak egyike, a vonszolópályá utolsó szakaszán várja a Mobitoxokat.

— Elégé váratlanul kaptuk a feladatot, de azért megy. Ha alkatrész van, elkészülünk. Tegnapi is benn voltam, ma is maradni kell. Csak jó lesz a szabad idő: Józsa lakunk egy kis házban, a kertben gyümölcsfák vannak.

Tavaly kiváló dolgozó lett, de Holb Péter nemcsak erről nevezetes. Pályája szemléletes példa ipari üzemeink évek óta megoldatlan, súlyos gondjára. Az iskolai végzettsége: mezőgazdasági gépész-technikus. Nem csoda, hogy volt csoportvezető, aztán egy ideig meős is. Végül kérte, helyezték vissza a szalagra.

— Az az igazság, hogy kevés volt a pénz. A meóban 3200-at kaptam havonta, itt most 4500 körül keresek.

Holb Péter tehát nyert 1000–1300 forintot. Kérdés: mennyit veszít a vállalat (és száz másik vállalat, ezer és ezer hasonló esetben), mert a képzett szakember betanított szintű munkát végez? Már kifelé megyünk a műhelyből, amikor Csatári Csaba első személyben fogalmazza meg a lényegyet.

— Én nem lennék művezető. Nem keresnek többet mint mi, a felelősség pedig sokkal nagyobb.

Amint kilépek a gyárkapun, a százsor hallott alapelv jár a fejemben: „aki többet tesz, az kapjon is többet”. Mármost nem tudom, mit gondoljak: a művezetők munkája másodrendű? Netán ez esetben az eszme gyakorlatiá válásával van baj?

Görömbölyi László

Az év eláránt font mezőgazda kedelembé dő summá tok levoná új év célk gye néhán termelőszö érdeklöttü rült az els

KÉRI T Gyógyszer

— A gy napja jof általában, különöseb egy-egy n való követ azért hang teljesítmér lenne a ta igazság, h mérlegünk

1981-re gyobb tery az 1980. é első három valy első séné 27 értünk el. körüli ter egyensúly képzélesei tenztásra tatni, sőt azt a ten végén alak

Tökés üteme i gyógyszeri hogy a tö tendő utol lizálódik, év számai szabad kó vonni M zalékkal n január—m vitélet a E

Rendkív mindenké méltónak rában eli beruhasz tervezett tuk végez Gyógyszer közös vál nek megk zása.

Megtört rendszer élese is. Az mény alak nyos korre szer alkalm munka s nyába fejl

Mier reggeli torpatt bosan! eszem mindig közöttü amint nek a rőfény

Most másra akik h tőtték dig me dezzék lád? E nácsba termel közéjü meg a milder újszülö ról, a r nagyar ról.

Egy Ebesen nácseln A hatv népmű ségben

— M rendezt nem tu tanított datus s előadás tuk be embere

— És — Sz sor me villany új köz ben na lehető népmű megyei adónak akkori számár kedőre ahol sz gyakat

— Sz

— Sz

— Sz

— Sz

— Sz

— Sz

— Sz

— Sz

— Sz

— Sz

— Sz

„A sorból nem ki, eggyel hátraleptem”

AZ ELNÖKHELYETTES

1

— Mit akarsz írni? — tegsz le bizalommal és nem bizalmaskodva, régi paraszt szokás szerint az elnökhelyettes, Haász Jenő.

— Portrét. Olyan írott képet, amiről az unokái is megismerik. Azt már nem árurom el, hogy a vonásai a füzetembe mélyedtek. Előbb mint ez a beszélgetés. Az egyik különösen az övé. Különösen? — vetem a fogalmak mérlegére a sűrűn használatos szót, hisz miért lenne az a határozottság, amint él: kezét fog, tárgyal vagy éppen az íróasztalán kenyérruhából megreggelizik rezzenetlen arcú komotossággal, a volt árokparti ebédék áhítatosan egyszerű tisztelével.

— Meg ne haragudj Jenő bátyám!

— A viláért se! — hallom ide nyolc kilométerről, most az én íróasztalomnál, a portré rajzolatása közben. Ennyire vagyok tőle. Ő nagyhegyesi, én balmagyarárosi. S ha van telepátia, van teleakusztika.

Jelenítem is meg?

Vékony, majdhogynem sovány, majdhogynem alacsony. Csizmát visel, fényes szarút. Nem, ez így nem jó. A csizmát nem viseli, hordja. Ebbe a viseletbe szokott a lába. No, így helyes. Még az életkor hiányzik. Dérbe nem vegyülő haja aligha mutatná, hogy még a nyugdíj küszöbén innen.

S az arca?

Természetesen napszitt, barna. Szeme kerekével nem forgat meggyőző erejű bizonyosságokat, nyíltan szemembe sűrű az a bizonyos mozgalom vezetésebe néhány száz hektáron, csak belecseppent. Ezerkilencszáznegyvennyolcban.

2

Az elnök, Szarvas László szobája csendesebb. Őt, ha jól hallottát a Vörös Október téveszírójának falán, az agrártudományi egyetemre hívták. Elfoglalt ember. Anélkül, hogy ott lenne, átmegegyünk hozzá. A szerény, nem hivalkodó faház-irodában engem is jobban fog a hely, mint máshol. Haász Jenő (kinek ősei kétszáz éve a bajor földről idáig vették nyakukba a világot a vallásüldözések során) az UFOSZ-ról és a FEKOSZ-ról szól. Kerestlenül.

— Emlékszel?

— Hogy emlékeznek az én harminchétt évemmel!

— Hát az UFOSZ az Újonnan Földhözjutottak Országos Szövetsége. Ugyanakkor megalakult a FEKOSZ, A Föld- és Kisbirtokosok Országos Szövetsége. Ilyesmive volt. A párt hozta létre.

— Nem értem, 1948-ban a földosztás után?

— Sokan, valami oknál fogva kimaradtak abból a földosztásból. Mint én.

— Hogyan?

— A fater nem igényelt földet, mert bérlő volt, bérelt tizenöt holdat, én mint kisebbik fiú (egyéb-ként ifjú házias) a fater bérletét dolgoztam, 1948-ig, amikor a nagyobb bérletet elszedgették. A negyven-ötven-hatvan holdasokat.

— És nekik mi jutott?

Nem a sajnálat igrasztja ki belőlem a kérdést, amely értetlenség szül a maga módján.

A válasz nem késik!

— Volt nekik emellett saját is.

— Tehát jóval a földosztás után jutott földhöz?

— Így jártam. Nem hibáztattam ezért senkit.

— S ezen a részen, ahol ma a Vörös Október terül el?

— A sertéslevegő foglal helyet a hat holdamon.

— De miért adta be a szövetkezetbe? Akkor, annak idején?

— Javasolták, alakítsuk meg a földbérlet szövetkezetét.

— Név szerint ki?

— Többek közt Szilágyi János.

Ő országgyűlési képviselő volt abban az időben, de a FEKOSZ részéről mindenki a szövetkezetet javasolta. Irányítva volt az! Így lettek az 1-es, a 2-es, a 3-as típusúak. A Korom-tanya körüliek az

egyest, a Fige Pistáé a kettést, mi a harmas típusú képviseltek.

— De nemcsak a nevükben?

— A valóságban is, mert közösen szántottunk-vetettünk. Vagyunkközöségben.

— S a tagság, kikből állott? Ezek a jó „hátas” földeken — gondolom — meg voltak elégedve?

— A tagság? — legyint. Most veszem észre a gézt a keze fején. Vastag kötés.

— Leütöttem. Majd begyógyul.

Am, a kérdés nem maradt véka alatt. Haász Jenőék 3-as típusú „teljesebb közös” térszébe a „szelőséges” személyek a kenyér hajtotta lumpen prolik is „bekérekedtek”. Hogyne! Ledolgozásra kaphattak a debreceni Csapó utcai népboltból zsírt, lámpaolajat... A kétheti „ledolgozás” után aztán meg is pattantak. Haász Jenő ekkoriban még csak az ügyeket intézte, földjeiket szanaszettel művelték itt s ott tíz-húsz kilométeres távolságokban. Bekérelődve az egyének holdjai közé:

A szavával élek:

— Csirázott kifelé a közös.

Miben fogható meg ez? Meglepetés volt az első munkaegységnyilvánlatok lap. Tavasszal „igénybe vették” a földet rendelkezket. A földet rendelkező nem tévesz-tagokat. Ingyenesen. Még 1949-ben az első közös aratások is, a kévebehordások. A FEKOSZ központi irodája értesítette őket az eldugott gazdasági felszerelésekről.

Fluktuáció.

— Hatvanról harminckettőre apadtunk — jut eszébe a bevéssett pontos adat az akkori, jövő-menő ügyintézőnek. Sokan az előleg fölélése után távoztak. A kisparasztkok csaptak egyet: nem lesz eből a (téveszből) semmi. Pedig az elnök (nem árt újra és újból leírni) ezekben az években nem csupán az eszével s a tollal, de a kapával is dolgozott, ha 12 munkaegységét ki akarta egészíteni legalább 35-re. Családostul másképp nehezen élhetett volna meg.

3

— Milyen gondok nyomták akkor a vállát egy elnöknek?

— Hát több baja volt, mint mondjuk egy nagygazdának. Például munkaegység-tanfolyamokat szerveztünk, mert az emberek meg akarták érteni az egység kiszámításának módját. Az ám!

— S osztásnál...?

— Az első zárszámadásokról (ha nem szállunk szembe nyíltan) még a borjút is hazavitték volna. Ellenben elég jól tudtunk fizetni. Addig míg törvényessé nem alakultak a köteleességek, például: hogy hány napot is kell dolgozni, füstölögték a munkacsapatok. Hallhattam elégszer, köztük voltam.

— A Kossuth nevet vették fel. Miért?

Haász Jenő végigsimítja hátrafésült haját úgy ismétli meg.

— Miért a Kossuth nevet? Kossuth a felszabadulás emlékezetét tartotta felszínén 1950-ben is. A tévesz másik fele (mert külön mentünk) meg Táncsics lett.

Hadd mondjam már el, a Kossuth 1956-ban sem oszlott fel, de én csak 55-ig elnökösödtem, mert fogalmazzak úgy: a központi irányítás nagyon kihatott rám. Megépítették velünk egy 500 férő-

helyes istállót. Hitelt ugyan adtak rá, csak éppen üres maradt az istálló, hosszú időn át. „Várjunk azed az istállóval!” — hajtogattam, de hát akkoriban fentről diktáltak.

— Hová ment?

— El, a gépállomáshoz, de itt traktoroztam a nagyhegyesi részen továbbra is. 1960-ig. A kihelyezett elnök jött el értem, Szabó Sándor. Nem állnék-e el brigádvezetőnek az állattenyésztésbe? De most már a Vörös Csillagba, mert a Kossuth az Alkotmánnyal ezen a néven egyesült.

— Így lett az elnökből brigádvezető?

Haász Jenő nem ütközik meg.

— Nézd, nagyot alakult addigra a mozgalom.

A fordulat mégsem ez Haász Jenő tévesz-történetében, hanem a Vörös Csillag két rosszul sikerült házassága az „5 éves Tervvel” és a „Rákóczival”. Akkor jött be a szokásba a részes művelés. Egyesek azonban nemcsak a saját részt hordták haza. Mérlegelvény, elnöklevelet. A népi ellenőrző bizottság súlyos mulasztásokat fed fel. Haász Jenő 1962-ben a pártiskolát végzi. Elnökhelyettes. Még egy zűrzavaros közgyűlés, ahol a tagok nemcsak „zörögtek”.

— S merte efogadni az elnöki megbízatást?

— Kétheti gondolkodási időt kértem. A hatónapos pártiskolát sem azért végeztem el, hogy elnök legyek.

— De elfogadta...?

— Kikötéssel. Olyan embereket ültethetek magam köré, akikkel kihúrom, kihúzhatom a nehézségek közé ragadt „Csillag” szekerét. A részes művelési formát meg-hagytuk, de behatároltuk azt a területnagyságot, aminek még ura egy ember. Szerencsénk is volt. Akkor jött Gyöngyösi Géza, aki hozzáértésével, nagy szakmai gyakorlatával fölrendelte a szövetkezet növénytermesztését. 1963-tól 1975-ig nem ismertük többé a mérlegelvényt. S aztán se!

— S mi történt 75-ben?

— Az utolsó nagy egyesülés. Zsúpos Józsa bácsi a Petőfi elnök és a Vörös Októberből Szarvas Laci tőprengtünk, hogy hárman csinálhatnánk még valamit: egy 10 hektár hiával 4000 hektáros köztétet a felsz az emberekben még benne lakozt.

— S beszélhetnék arról, hogy felvetődött az új elnök személyének gondolata is?

— Zsúpos váltig apellált, hogy csak ketten egyesüljünk, de én azt mondtam: hárman! Ne legyen külön a két kétezer hektár.

Haász Jenő arcán a megbántottságot keresem. Fölfedezhetetlen. Kimondja:

— A négyezer hektár föld olyan képzettségű embert kíván, mint Laci, hát a sorból nem ki, eggyel hátraleptem. Van nekem dolgom most is, elég. S ha érdekes, az első számú vezetőnek is elmondom erről vagy arról a véleményemet. Még hozzátévesz, de nem elfáradva:

— A fontos, hogy a Vörös Október jó szövetkezet, mert az nekem barozsító lenne, ha ennyi nélkülözés, küzdelem után nem ezt mondatnám.

Szalai Csaba

Háromszáz helyett ötszáz

— Meglesz mind? — mutatok a vonzólopályára erősített, s egyre gyarapodó, mind teljesebbé, a pályavégére érve pedig életerőssé váló csávázógépek egyikére.

Horváth Gábor csoportvezető hangosan számol. A végeredmény: — A négyezer harminckettődik már a pályán van. Holnap délutánra elkészül az ötszázadik is. És ma még csak harmadikát írunk.

Egy a jók közül

Háromszáz helyett ötszáz. A debreceni MEZŐGÉP Vállalat teljesítményét jelzi a három szó. A szovjet kommuniztik kongresszus újabb alkalom volt a vállalkozókévd bizonyítására. S a „felajánlók” között voltak a mezőgépészek is: a tervezett 300 helyett 500 Mobitox Super típusú csávázógépet készítettek az első negyed-év utolsó napjáig a szovjet megrendelők számára.

Szűcs István, a debreceni gyár igazgatója nem akar különbséget tenni a legjobbak között.

— A gép a teljes munkafolyamat eredményeképpen születik. Nehéz kiemelni egyetlen brigádot. Hogy végül miért a Szovjuzt választottuk? Hangzatos, ám hamis érv lenne: nevük jelentése (szövettség) miatt. Azért inkább, mert ők a végszerelében dolgoznak, s talán azért is, mert tavalyi munkájuk nyomán megpályázhatták a vállalat kiváló brigádja címet. (Döntés még nem született.)

Huszonnyolc év az átlagéletkor

Csatári Csaba a lakatosüzem végébe szorított apró szobába invitál. Két íróasztal, három szék és a minduntalan csörgő telefon hangja tölti be a helyiséget.

— A brigád hatvankilencben alakult, de tíz év múlva, hetvenkilencben a megszüntetés volt napirenden. Néhányan meg akartuk tartani a Szovjuzt: újjászerveztük. Fialatok jöttek közénk, ma huszonnyolc év az átlagéletkor. Tizenhárom vagyunk: hárman az előkészítőben, a többiek a végszerelében.

— Szakképzettség?

— Mestersége van mindenkinek, a legtöbbben pedig több szakmában használhatók.

— A saját akarat, vagy a kényszerűsége tette univerzálissá az embereket?

— Nem mondom, hogy eleinte mindenki örült, amikor más szakmában kellett megfogni a munkát. De ma már ez nem probléma. A pénz is több, ha kihasználjuk az időt akkor is, amikor az eredeti beosztásban nincs mit csinálni.

— Ez is előfordul?

— Attól hangos az ország: akadozik az anyagellátás, tökéletlen az üzemszervezés. Mi sem szolgáltunk kivétel, annak ellenére, hogy az utóbbi időben sokat javult a helyzet. A gyáregységektől kapjuk az alkatrészeket, ha nem érkeznek rendesen, áll a munka a szalagon vagy ahogy itt hívjuk, a vonzólopályán. Előfordul, hogy a hónap eleji lazítást hóvégi hájról követi.

A hajráról jut eszembe a kérdés, amit a többletvállalások kapcsán már régen fel akarok tenni a legfőbb érdekelteknek. Kihasznlalom az alkalmat.

— Mit szólnak a brigádban, hogy a vállalati ajánlás szerint március végéig kétszázal több gépet kell összerakni? Az emelt követelmény emelt teljesítményt kíván. Magyarul: többet kellett dolgozni az utóbbi hetekben.

— Nem mindenki fogadja lelkesen, de a többi meggyőző a húzódozókat. Ha túlórázni kell, nyolcvanöt-kilencven százalékos a részvétel.

— Most, a kongresszusi felajánlás miatt sokat kellett?

— Túlórázni nem, mert januárban, februárban — fontos tőkés megrendelésre gyártottunk — kimerítettük a keretet. A mostani túlmunkát lecsúsztatjuk. Itt a tavasz, jól jön majd egy-két szabad nap.

„Lett volna ötletünk”

A munkaverseny-felelőstől hallottam, hogy a brigád egyik tagjának olyan ajánlása volt a múlt esztendőben, amelyet egy magában ér annyit, mint a gyáriak összes többi jobbító javaslata együttesen. Hogy pontosak legyünk: Billing János ötlete egyetlen évben ezer forintot hoz az üzemnek.

— Jani bácsi éppen szabadságon van — tárja szét a karját a brigádvezető, amikor az újító felől érdeklődöm. — De Horváth Gabi elmondja, mi a dolog lényege.

A végszerelében megünn, ahol pirospan és sárgában pompázó gépek sorakoznak mindenfelé. A nevezetes vonzólopályán („amióta ezen szereljük a csávázókat, kétszeresre nőtt a teljesítmény”) a Mobitoxok követik egymást.

— A múltkor felvetődött — állunk meg egy percre a pályától tisztess távolságban —, hogy az egy helyen dolgozók alkossanak egy brigádot. Mondtam az előbb, hogy közölünk néhányan az előkészítőben vagyunk a többiek pedig itt. De senki nem akar hallani arról, hogy felbomoljon a brigád.

A szalag végéről előkerül Horváth Gábor csoportvezető. Közélebb megünn az egyik félíg kész csávázóhoz, magyarul nézi a Billing-féle újítást, de látom rajta: érzi, hogy fölösleges a részletekkel tölteni az időt. Annnyit azért értek: egy motort máshová, jobb helyre szerelnék, mint régen; s így nemcsak hogy egyszerűsödik, ezáltal biztonságosabbá válik a szerkezet, de igen sok anyag, alkatrész fölösleges, megtakarítható.

Felteszem újra az iménti kérdést, a válaszbán új szempontot remélek.

— Hogy fogadták a felajánlás híreit?

— Előre mondom: nincs semmi probléma, elkészülünk időre. De az is igaz — tőlünk senki se kérdezte, hogy vállalkoz-e a plusz kétszáz darabot, vagy se. Pedig biztosan lett volna ötletünk, javaslatunk, hogyan lehet könnyebben megcsinálni, milyen segítséget kérünk.

— És mit kértek volna?

— Például: rendszeresebb alkatrészellátást. Előfordul bizony, hogy egy-egy részegységünk hiányzik, akkor kimarad az ütem, a szalag megy tovább, később kell pótolni. — Félíg tréfásan, de a lényegyet mondva, hozzáfűzi: — Az emberek meg kiabálnak, ha valami nincs. Éppen a múltkor beszélgettünk: vége már annak az időnek amikor noszogatni kellett a munkát, hogy csináljon valamit. Dolgozni és keresni akar mindenki.

— Most kerestek a többletmunkával?

— Pénzt nem, egy kis szabad időt. Akinek kerti je, örül a csuszátoknak. Nem is nagyon jöttek azok, akik bérházban laknak.

— A csoportvezető mennyit volt benn a nyolc órában?

— Vasárnap huszonheten dolgoztunk, de a múlt héten is itt maradtam négy délutánon kettőtől hatig.

Újra a szalag mellett

Holb Péter, a brigád idősebb tagjainak egyike, a vonzólopályá utolsó szakaszán várja a Mobitoxokat.

— Elégé váratlanul kaptuk a feladatot, de azért meg. Ha alkatrész van, elkészülünk. Tegnap is benn votam, ma is maradni kell. Csak jó lesz a szabad idő: Józsan lakunk egy kis házban, a kertben gyümölcsfák vannak.

Tavaly kiváló dolgozó lett, de Holb Péter nemcsak arról nevezetes. Pályája szemléletes, példa ipari üzemeink évek óta megoldatlan, súlyos gondjára. Az iskolai végzettsége: mezőgazdasági gépész-technikus. Nem csoda, hogy volt csoportvezető, azután egy ideig meos is. Végül kérte, helyezték vissza a szalagra.

— Az az igazság, hogy kevés volt a pénz. A meóban 3200-at kaptam havonta, itt most 4500 körül keresek.

Holb Péter tehát nyert 1000—1300 forintot. Kérdés: mennyit veszít a vállalat (és száz másik vállalat, ezer és ezer hasonló esetben), mert a képzett szakember betanított szintű munkát végez?

Már kifel megünn a műhelyből, amikor Csatári Csaba első személyben fogalmazza meg a lényegyet.

— En nem lennék művezető. Nem keresnek többet mint mi, a felelőség pedig sokkal nagyobb.

Amint kilépek a gyárkapun, a százsor hallott alapely jár a fejemen: „aki többet tesz, az kapjon is többet”. Mármost nem tudom, mit gondoljak: a művezetők munkája másodrendű? Netán ez esetben az eszme gyakorlatiá váltásával van baj?

Görömbölyi László

Az év eleje, aránt fontos mezőgazdasági kedelemben. Adó summázása tok levonása új év célkitűzgye néhány i termelőszövetk érdeklődünk, rült az első ne

KÉRI TIBO

Gyógyszergyár

— A gyár napja jobban álltában, bár különösebben egy-egy negyvaló következteltésiményül lenne a tavali igazság, hogy mérlegünk.

1981-re 20

gyobb tervet, az 1980. évine első három helyvaly első helyséné 27 százaléktunk el. A körüli termegyensúlyozott képzéseink tenztizásra utatni, sőt ezt a tendén végén alakult.

Tökés expüteme is gyógyszeripar, hogy a tökéstendő utolsó lizálódik, így év számaiból szabad követvonni. Mindzalékkal meg január—márcvitelét a BIO.

Rendkívül mindenképpen méltónak tarrában elindberuházások tervezett teruk végezni. Gyógyszergya közös vállalat nek megkezdása.

Megtörtént rendszer első lése is. Az amény alakultnyos korrekteszer alkalmas munka szerényába fejless

Miert reggelt kitorpattogbosan leseszembe mindig közöttük amint felnek a kifőnyben.

Most másra i akik hantötték a dig megádezzék: lád? Ezenácsban termelőközük meg a emindent újszülöttől, a mnyaganyáról.

Egy Ebesen nácselnő. A hatvanépművegsében. — Műrendezett nem tudtanított datus so előadásotuk be a embereket.

— És s— Szív sor mellvillanyt, új közsében nagy lehetőségnépműve meyei adónak akkoriában számára kedőre ahol szegyakat

Start után

3 üzem hónapja

Az év eleje, a jó start egyaránt fontos az iparban, a mezőgazdaságban és a kereskedelemben. Az előző esztendő summázása, a tapasztalatok levonása befolyásolja az új év célkitűzéseit is. A megye néhány ipari üzemében, termelőszövetkezetében arról érdeklődtünk, hogyan sikerült az első negyedév?

KÉRI TIBOR, a BIOGAL Gyógyszergyár igazgatója.

— A gyár első három hónapja jobban sikerült, mint általában, bár én nem tartom különösebben jelentősnek egy-egy negyedév számaiból való következtetést. Ezt nem azért hangsúlyozom, mintha teljesítményünk rosszabb lenne a tavalyinál. Az az igazság, hogy kedvezőbb a mérlegünk.

1981-re 20 százalékkal nagyobb tervet tűztünk ki célul az 1980. évinél. Az esztendő első három hónapjában a tavalyi első negyedév termelésénél 27 százalékkal többet értünk el. A 460 millió forint körüli termelési érték kiegyensúlyozott munkára, a képzeléseinknek megfelelő intenzitásra utal. Sikerült folytatni, sőt egy kicsit növelni azt a tendenciát, amely 1980 végén alakult ki.

Tökés exportunk fejlődési üteme is öröndetes. A gyógyszeriparban általános, hogy a tökés export az esztendő utolsó hónapjaiban realizálódik, így az első negyedév számaiból még kevésbé szabad következtetéseket levonni. Mindenestre 50 százalékkal meghaladta az 1980. január—márciusi időszak kivitelét a BIOGAL.

Rendkívül fontosnak és mindenképpen említésre méltónak tartom, hogy a korábban elindított fejlesztések, beruházások első negyedévre tervezett tennivalóit el tudtuk végezni. A BIOGAL Gyógyszergyár és a ZYMA közös vállalatának a B + Z-nek megkezdődött a beruházása.

Megtörtént a bérpályázati rendszer első évének értékelése is. Az az egyöntetű vélemény alakult ki, hogy bizonyos korrekciókkal ez a rendszer alkalmas arra, hogy a munka szerinti elosztás irányába fejlessze az érdekelté-

gi rendszert. Az alapvető elképzelés változatlanul az, hogy a vállalat dinamikusabban növekedésével arányban legyen a dolgozók bérezése is. Megtörtént az első negyedévben a 6 százalékos bérszínvonal-növelés is.

1981 elején egy új módszer elterjesztéséhez is hozzáfogtunk. Az értékelésről van szó, amelyet jelenleg a Neomycin nevű termékünkre vezettük be. Egy közgazdasági szakember segítségével tanfolyamot indítottunk, később egy értékelő munkacsoportot fogunk létrehozni. Szeretnénk arra választ kapni, melyek azok a tényezők, amelyek e fontos termékgyártását befolyásolják, s ezek a tényezők mennyiben változtathatók meg. Úgy érzem, az értékelés bevezetése és elterjesztése legalább annyira fontos, mint néhány esztendője a METRA-rendszerű munka-és üzemszervezés elkezdése.

SZÜCS JÓZSEF, a komádi Bihar Népe Termelőszövetkezet elnöke.

— Természetes, hogy a mezőgazdasági és a naptári esztendő nem esik egybe, s 1981 első három hónapja nem választható el 1980 utolsó hónapjaitól. Nálunk sikerült időben betakarítani, s a búzát idejében elvetni. Legnagyobb gondunk az ismétlődő, súlyosnak nevezhető belviz. Március 18—20-a között közel 3000 hektáros területen állt belvíz. Ebből búza 1300—1400 hektár. Szerencsére a jó időjárásnak köszönhetően március végére a belviz visszaszorult, de hogy milyen pusztítást végzett, azt csak később lehet megmondani. Ahol erdemes az esetleges kipusztult növényi kultúrák helyett mást telepíteni, ott ismét vetni fogunk. Elsősorban tavaszi árpára és kukoricára gondol-

tunk, de az előbbi vetésidéből lassan kifutunk.

A belvízrendezés alá vont földkezelés lényegesen jobb a helyzet. Mondhatnám úgy is, ezeken a területeken akkor vetünk, amikor kell, a többi területen, amikor lehet. Ehhez minden műszaki felkészülés megtörtént. A tavaszi szántóföldi munkákhoz a gépeket kijavítottuk, s amint lehet, kezdődik az elmaradás pótlása. A fejrágázást repülőgépről elvégeztük, de a többi munkában még van lemaradás.

Az állattenyésztéssel nem volt különösebb problémánk. 85 ezer napos liba tenyésztésbe kezdtünk bele, megtörtént 400 ezer libatörzs értékesítése is.

FIÁK LÁSZLÓ, az MGM vezérigazgatója.

— 1979. december 31-én pénzügyileg is befejeződött az MGM kapacitásbővítéssel egybekötött rekonstrukciója. Ez meghatározta azt is, hogy a hitelek visszafizetése érdekében milyen termelésnövekedést tervezzünk. Az MGM terve a gépipari üzemek átlagánál magasabb, de ezen belül az első negyedév termelési terve még fokozottabb erőfeszítéseket kíván. A piaci helyzet biztatóan alakult. A tökés export felütése megkezdődött, és a demokratikus országokkal folytatott külkereskedelmünk kontingensje is lehetővé adta az egy-egy arányú szállításokra.

Az MGM bruttó termelése a tervek szerint 5,3 százalékkal lesz magasabb ebben az esztendőben. Ezen belül az első negyedévben — 1980 első negyedévéhez viszonyítva — 8,2 százalékos növekedést értünk el, 476 millió forint helyett 515 millió forint értéket állítottunk elő. Ezen belül több mint 5,3 millió csapadékot készítettünk, melyek értéke 373 millió forint. A

termelés szerkezete részben átalakult, növekedett a magasabb áron értékesíthető csapadégyak aránya. Ugyanez történt a diósi gyárban, ahol teljes profilátcsoportosítást hajtottunk végre.

Az első három hónap termelése némileg elmarad a tervezettől, de nem módosítottuk a tervet. Úgy ítéljük meg, hogy az eredeti célkitűzés megvalósítható. Egyéb-ként is ez az elmaradás tőlünk független okokból következett be, hiszen nem kaptunk megfelelő minőségű alapanyagot. A jelenlegi ütem tartásával éves tervünk teljesíthető.

Az ország ellátását szolgáló értékesítés számai is mutatják, hogy mi történt. A tervezett 775 millió forint helyett 790 millió forint a tény. Külföldön 1,8 millió dollárért és 2,22 millió rubelért adtuk el csapadégyakat.

1981 újdonsága, hogy a további tökéscsökkentés érdekében 2,1 millió dollár hitelt vetünk fel gyártmányfejlesztésre. Elsősorban a Győri Vagon- és Gépgyárnak, illetve a Csepel Autógyárnak szállítottunk azokból a csapadégyakból, amelyeket a hitel segítségével vásárolt gyártóberendezéseken fogunk előállítani. Terveink szerint már az idén 800 ezer dollár értékű tökés importot takarítunk meg. A tökés export növelésével is megpróbálunk. Többféle csapadégyunk van Wolkswagen-próban, s most vizsgáljuk, hogy a Zastavába milyen csapadégyainkat lehetne beépíteni.

Az MGM rekonstrukciójától pénzügyileg is elkülönítetten történik két kapcsolódó beruházás. Az egyik az importforgalmi raktár, melynek tető alá hozása — a Hajdú megyei Állami Építőipari Vállalat gyors munkájának köszönhetően — 1980 végéig megtörtént, itt a belső szerelési munkálatokat végzik. A másik beruházásunk a budapesti marketingház, melynek befejezési határideje 1981. december 31. Az esztendő első három hónapjában itt is intenzív munka folyt, minden remény megvan a határidőre történő befejezéshez.

Hajdu István

Tenéked magyarázom?

■ Az idő rettenetes valami. Mindig kifut a lábunk alól. Beszélgetésre hívtak a múltkor propagandisták köré — kemény, fegyelmezett munkát kívánó szakmájuk van —, s azt szerették volna megtudni, tapasztalatom, véleményem szerint milyen manapság hazánkban az emberek politikai közérzete.

Kemény dió, de sok mindent hallottam, olvastam is a kérdésről, személyes tapasztalataim is vannak, véleményemnek pedig természetesen lenni kell, vállaltam hát a vitaindítót. Mondtam, mondtam az objektív formálódó tényezőket, aztán azt, hogy sokaknak a hangulata borúsabb, mint amennyire indokolt lenne, s ez nem is egészen véletlen, vannak hatások — ellenünk dolgozó propaganda —, amelyek igyekeznek beletáplálni az emberekbe a pesszimizmust, az indokoltnál is nagyobb mértékű aggodalmat. Nekünk pedig ez nem szabad szó nélkül hagyni, a reális tények alapján kell magyarázni helyzetünket —, s itt az óramra néztem, rádöbbenem, hogy máris több idő telt el a tervezettél, s gyorsan, szinte befejezés nélkül abbahagytam a monológomat.

Mit is kellett volna még elmondanom? Valamit arról, hogyan érveljünk meggyőzően a sötétben látókat, eloszlatandó az indokolatlan aggodalom felhőt, megmutatva, hogy közérzetünket sokszor nem is annyira objektív tényezők teszik kellemetlenné.

Az értelmező szótár szerint a közérzet „a tudatnak főleg a testi, egészségi állapotából fakadó és a kedélyre is kiható általános állapota” — ez nehezen hozható összefüggésbe a nemzetközi helyzet főfokának alakulásával. Valamivel talán közelebb jár az általam taglalt fogalomhoz az, amit a szótár „közérzés”-nek nevez: „valamely közösségben, társadalomban kialakult, általános, közös nézetek; közérzet, közvélemény. közhangulat” — ám ez sem mondja meg, tulajdonképpen mi alakítja a „közérzést” ilyen vagy olyanra.

Két dolog biztos, hogy a legmarkánsabban befolyásoló tényező: a nemzetközi és a gazdasági helyzet. Mindkettőn belül elsősorban az, ami minket közvetlenebbül érint. Vagyis rövidre fogva a szót, hogy mi történik a Csád Köztársaságban, az lényegesen kevésbé zavarja meg álminkat, mint hogy nem látunk tisztán a lengyelországi eseményekben. Ámbar az is nyugtalanító mindannyiunk számára, hogy a világ egyik legnagyobb hatalmát jelentő államban idegbajos emberek fegyverrel a kezben szaladgálnak az utcákon, s ha úgy tetszik, akár az elnökre is rálohatnak. Jobban éreznék magunkat, ha mindenhol csak kellemes híreket hallanánk, de hát nem rajtunk múlik. Legfeljebb annyiban, hogy ne dramatizáljuk a dolgokat jobban a kelleténél, még pontosabban, ne dőljünk be azoknak, akik a világ politikai életének minden buktatójánál az utolsó ítélet napját kezdik emlegetni.

Gazdasági helyzetünk. Nehéz, ezt valószínűleg már az óvodás gyerekek is tudják. Össze kell húzni a nadrágszíjat, mondogattuk, s az idősebbeknek mindjárt az az idő jut eszükbe, amikor kenyéret kellett sorban állni, s a disznó-ünnepi csemegének számított. Pedig gondolom, mindenki tudja, hogy szerencsére egyáltalán nem erről van szó. Sőt tulajdonképpen nem is arról, hogy visszalépünk. Nem életszínvonalunk, hanem annak növekedési üteme csökken — terveinkben így szerepel. Annál nem lesz kevesebbünk, mint amennyi most van, csak megszoktuk, hogy évről évre több van — voltak évek, amikor ez a fejlődés szinte ugrásszerű volt —, most ez a várt többlet lesz kisebb, vagy esetleg el is marad.

Tényekkel kell érvelni, mondtam azon a beszélgetésen, nézzünk hát bele a tények tárházába. Szinte kár, hogy a Központi Statisztikai Hivatal olyan mennyiségben zúdítja ránk kiadványait, hogy a szokásos kásahegy-ézés miatt gyakran beléjük sem lapozunk. Pedig nem tanulság nélküli például megtudni, hogy az ország dolgozóinak átlagkeresete 1978-ban (ez az utolsó részletesen feldolgozott esztendő) 3731 forint volt, 62,2 százalékkal több, mint 1970-ben. A fogyasztói árak ez idő alatt 30,8 százalékkal emelkedtek, igaz, ez meglehetősen soknak tűnt, hiszen a korábbi tíz évben az emelkedés nem érte el a tíz százalékot sem. A tények közé tartozik az is, hogy Hajdú-Bihar megyében 3513 forint volt a dolgozók átlagkeresete. Csaknem nyolcszáz forinttal kevesebb a Komárom megyei bányavidék átlagánál és 230 forinttal több a szomszédos Szabolcs-Szatmár megyéinél.

Ezek tények, s egyben átlagok is, tehát pontosan senkinek a helyzetét nem mutatják, csak az egészét. Hogy ennek alapján ki milyennek érzi valóságát és lehetőségeit, az jelentős mértékben az igényeinek színvonalán múlik. A gazdasági tényeket számokkal ki lehet fejezni — csak hogy vajon ennyiből áll-e a közérzetünket alapvetően meghatározó életszínvonal? Vannak nézetek, amelyek szerint elegendő csak az anyagiakat számba venni. Mások azt állítják, még sok minden kell ahhoz, hogy az életszínvonalról értékeléssel mondassunk. Magam is efelé hajlok: nem teljes a boldogságom, bármennyi pénz van is a zsebemben, ha nem mehetek esténként sétálni egy kellemes parkba, ha a pénzemért sem juthatok hozzá tartalmas gondolatokat hordozó irodalmi művekhez. S az, hogy milyen kedvelő lépek be reggelként a munkahelyemre, talán már valóban nem tartozik bele az életszínvonal tag fogalomkörébe sem, de a közérzetemet nagyon is meghatározza.

Az említett beszélgetés akkor egy szűkebb körben folyt. Négyen-öten maradtunk, s mondtuk a magunkét. Panaszkodtunk, vitatkoztunk, soroltuk a példákat az értelmetlen, bürokratikus módszereket, arra, hogy a tett milyen sokszor nincs szinkronban a szavakkal, ki-ki a saját tapasztalataiból merítette a bosszankodóval. Egy idő után az kezdtem mondani: én mégis optimista vagyok... Nem hagytták befejezni, közbevágtak: persze, hogy azok vagyunk! Miért is ne lennénk? Hiszen a munkánk eredményei most is nagyok — legfeljebb nem látványosak. Gyarapodásunk is jelentős, csak nem nyit új korszakokat. Példákat is mondtunk közösen: a budapest—szegedi vasútvonal villamosítása nagyobb munka, mint annak idején a budapest—szolnoki vonal megépítése volt, az előbbi viszont aligha fog bekerülni rangos eseményként az iskolai tankönyvekbe. Saját háztartásunkban is forradalmi változást jelentett a mosógép megjelenése, hogy most kicseréljük ötször olyan értékű automatára, az már csak formán belüli változtatás.

Azt hiszem, a lelmem mélyén örültem is neki, hogy kifutottam az időből, s erre foghattam, hogy nem tudom elmagyarázni, hogyan kell az embereknek rádöbbeneni: szép az életük. Nem előadás- és nem is újságírók. Esetleg beszélgetések. Vigasztalni lehet a bajban levőt, de aki nincs bajban, nincsenek nyomasztó gondjai, csak képzelné szereti azokat...

■ „Az élet szép, Tenéked magyarázom?” — Helta Jenő művében hangzik el ez az írói fantázia szerint vagy öt-száz esztendővel ezelőtt. Azt hiszem, igen nagyjuk, hogy egy ilyen mondatot manapság megfogalmazni sem engedne a magunkra kényszerített, csak sötét szemüveget engedő divat.

Nagy Zsuzsa

A MEGTARTÓ FALU

Miért mindig a csordás reggeli kúrtje, miért az ostorpatogatás, a frissen, habos leszűrt tej íze jut eszembe a faluról? Miért mindig az öregasszonyok közöttük a nagymama, amint fekete kendősen ülnek a kispadon az őszi verőfényben?

Most először gondolok másra is, a járókelőkre, akik hangos szóval köszöntötték a tanyázókat, és mindig megálltak, hogy megkérdezzék: hogy van a család? Ezek az emberek a tanyácsban dolgoztak vagy a termelőszövetkezetben, de közéjük tartozott a tanító meg az orvos is. Ők aztán mindent tudtak a faluról, az újszülöttekről, a halottakról, a munkaegységről és a nagymama csúszó derekáról.

Egy másik községben, Ebesen Portörő János tanácselnökkel anekdotázom. A hatvanas években mint népművelő dolgozott a községben.

— Műkedvelő előadásokat rendeztünk, az irni-olvasni nem tudó parasztembereket tanítottuk meg öt-hat mondatos szerepekre. Ezekre az előadásokra vontatóval hoztuk be a tanyavilágban élő embereket — mondja.

— És szívesen jöttek?
— Szívesen. A kultúrmasor mellett látni akarták a villanyt, a járdát, az épülő új községet. 1960-ban, 61-ben nagyon kevés anyagi lehetősége volt egy községi népművelőnek, de még a megyei népművelési tanácsadónak is. Emlékszem egy akkoriban — népművelők számára — rendezett vetélkedőre. Bőszőrményben, ahol szép népművészeti tárgyakat kaptak a nyertesek.

Csak hogy amikor már gyönyörködni kezdtünk a szép művészetben, a vetélkedő vezetője újból szót kért, és közölte: kérem a nyerteseket, adják vissza tárgyutalmaiikat, mert a bőszőrményi múzeum a tulajdonosa.

— Ebes szocialista község. 1952-ben nyilvánították községgé. Az ebesi, ondódi, Vedres-dűlői tanyavilágból költöztek be ide az emberek. Az elmúlt közel harminc év alatt épült művelődési ház, egészségház, iskola, tanyasi kollégium, óvoda, gyógyszerház, orvosi rendelő és megépült a törpe vízmű is. A községben egy termelőszövetkezet és két ipari üzem van. Az élet mozgalmasabb, élénkibb lett, megváltozott a község lakóinak élete.

— Az értelmiség milyen szellemi erőt, életmódformáló erőt jelent a falu községében? Nem „próféta” gondolkodok, csak épp a község, a közösség érdekében a — munkájuknál valamivel — többet vállalkoz-

— Az értelmiségiek véleményem szerint életvitelükkel is formálhatják a községet. Az orvos szép kertje, a pedagógus aktív közéleti tevékenysége, az ismeretterjesztő előadást vállaló munkahelyi vezető példaadó is lehet. Egy részüknél meg is van ez a kisugárzó erő, részt vállalnak a közéletben is. A pedagógusok, a néprönt, a tanács munkájában, az egészségügyi dolgozók, a vöröskereszt tevékenységében vesznek részt. Egyetlen gondot érzek, hogy az önálló kezdeményezőkészség nincs meg a községben élő értelmiségiekben. Arra várnak,

hogy valaki megmondja nekik, mi a teendő, pedig szükségesszerű volna, hogy felismerjék feladataikat.

— Mire gondol?
— Nem nagy dolgokra. Például 1970—71-ben, amikor a vízműépítés kezdődött, az orvosi rendelő várótermében hatalmas plakátot raktak ki: „Jó ivóvíz, egészséges életmód” és aláírták nagy betűkkel: „Víz-mű épül Ebesen”. Ez a plakát jó ötlet volt. Jól agitált a község és az egészségügyi kultúránk fejlesztése érdekében. A községben élő emberek egy részénél meghatározó a háztáji, az otthoni hasznos foglalatosság. Ez egyéni és népgazdasági szinten is jelentős hasznát hozta, ugyanakkor mégis a művelődés, a közéleti aktivitás rovására megy. Abban látom nagy szerepét az értelmiségnek, hogy megtalálja a különböző érdeklődésű emberek csoportját, összefogja, és művelődési alkalmat teremtsz számukra. Természetesen igényesebb, magasabb szinten.

Portörő János, a község tanácselnöke huszonegy éve él itt, és tizenegy éve tanácselnök. 1965-ben még népművelőként nyilatkozta: „Nálunk az emberek már nemcsak magukért, hanem egymásért is cselekszenek, s lassan meg sem tűrnek maguk között olyan embert, aki önző és harácsoló”.

— Jelenleg mit mondana el a község lakóiról, az emberi kapcsolatokról?
— Közel egy időben telepedtem ide a község lakóival, azóta itt élek. A hatvanas években volt a „hőskor”, a nagy alkotások időszaka. Nagyszerű érzés volt tenni a községért, létrehoz-

„Az élet mozgalmasabb, élénkibb lett”

ni, benépesíteni. Később, amikor tanácselnök lettem, jól akartam sáfárkodni a rá bízott anyagi eszközökkel, még többet szerettem volna tenni a községért. Is-kola kell, de gyorsan, pénz gyógyszerháza, orvosi rendelő, vízvezeték stb. A község ilyen gyors fejlesztése, a gyűlések és tanácskozások sorozata nemcsak az időmet, de az emberi kapcsolataimat is felmorzsolta. Most újra ezeket a kapcsolatokat kellene szorosabbra fűzni, nekem is és a községben élő értelmiségieknek is.

Végigsétálok a falun, a porták előtt már elgereblyézték a virágágyakat, és a frissen meszelt házak kapuin tábla: „Tiszta udvar, rendes ház”.

— És nem tudom, hogy ha a falura gondolok, miért mégis a csordás kúrtje jut eszembe és a frissen fejt tej íze. Miért nem az a községi orvos, aki társadalmi munkát szervez, de ott lapátol ő is, a pedagógus, aki a tanácsúléson interpellál, a tsz-elnök, aki énekkart verbuvál a tanácselnök, aki jól akar sáfárkodni a rábízott községi fejlesztési alappal.

Pedig most már csak ilyeneket ismerek...

Tatár Éva

Apák és fiúk

Apák és fiúk

Ügyesen, fiam!

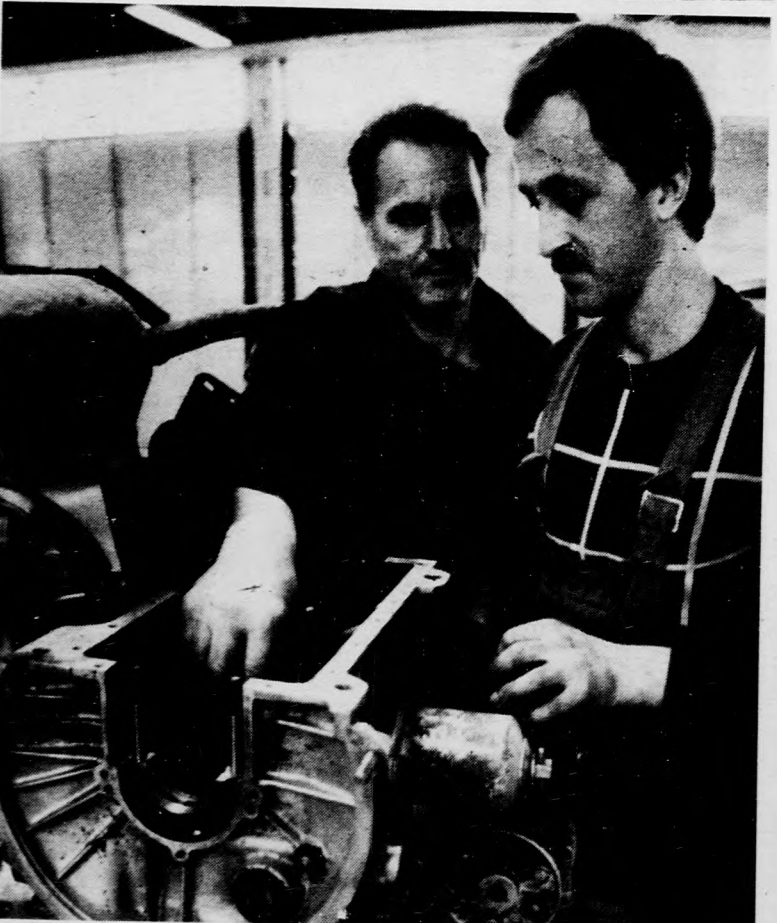
Egészségünkre!

Életünk, történelmünk nemzedékek egymásutánjának sorozata. A mai ötvenesek apái, akik a század történelmét végigélték és végigszenvedték, lassan megpihennek végérvényesen. És leszünk mi apák, az egykori gyerekek, és ahogyan tanultuk apáinktól a munkát, a mozdulatot, a figyelmet, a történelmet, úgy próbáljuk átadni a mi gyerekeinknek mindazt, amiről azt hisszük, hogy tudjuk.

Igy adományozódik nemzedékről nemzedékre a történelem. Apák és fiúk egymást váltó sorsa őrzi és adja az ismeretet és tapasztalatot. Ezért éreztük azt, hogy az ünnep alkalmából talán akkor mutatunk be a legtöbbet, ha képekkel tanúsítjuk apák és fiúk örökös ismétlődő emberi és történelmi kapcsolatát.

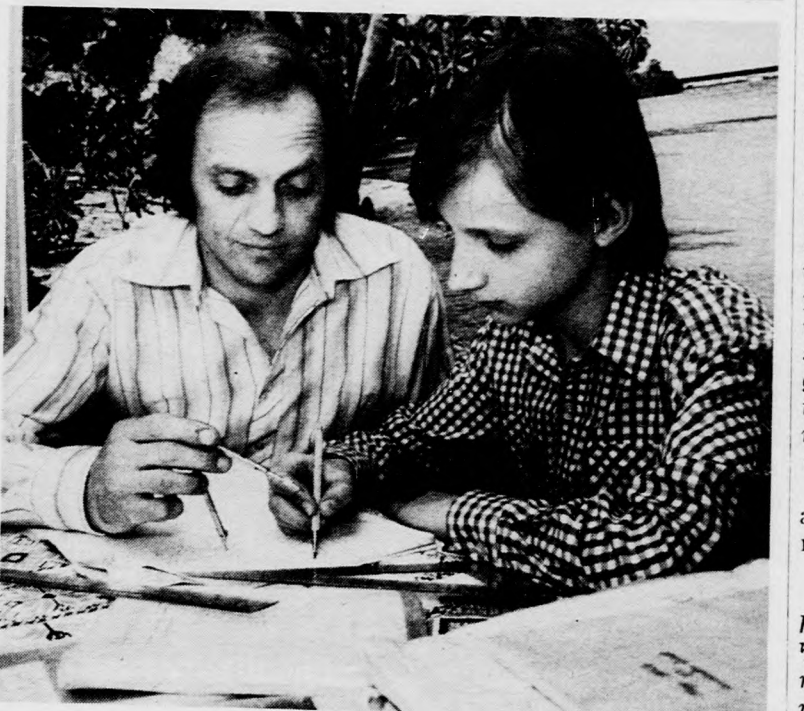
Vigyázzatok rá!

A gép lelke

Eddig nyomhatod a gázt

Ha a papa tudja

Még mindenki győzhet

„Az ember önmagának is felteszi a kérdést...”

A délután már csendesebb időszaka a Debreceni Agrártudományi Egyetemnek. Kisebbségi a jövő-menés, zsidóság a főépület folyosóin is. A hallgatók már jobbra tankönyveik felé hajolnak, a sportpályán rúgják a labdát, vagy délutáni foglalkozásokon teszik dolgukat. Csendes időszaka ez az egyetemi mozgalmi övezetnek, a közös előszobába nyíló párt- és KISZ-bizottságnak is. A pártbizottság irodájában találunk nyugodt helyet a beszélgetésre az egyetem három hallgatójával, akik más-más korúak, más-más vidékről jöttek tanulni Debrecenbe, s jöszörint más a szűkebb érdeklődési körük, vagy ahogy az egyetemen nevezik, szakirányultságuk is.

Nagy Edit harmadéves, türkevei lány, aki az üzemszervezés szakirányt választotta. Főnagy László ötödéves, az Ozd melletti Csermelyből került ide, s a növényvédelemnek lesz szakembere, a kerepestarcjai, harmadéves Kókény István pedig a növénytermesztés iránt érez kedvet inkább. A közös az bennük, hogy agrármérnökök lesznek, de valami más is. Mindhármójuk párttagsági könyvében még a szó szoros értelmében most szárad a tinta.

Hogy kiből, milyen motivációk, hatások eredményeként lesz tagja a pártnak, persze változó, azt azonban sokszor megfigyelhetjük, hogy a pártba felvett fiatalok nagy részénél a szűkebb környezet, a család, a szülő, a testvér, vagy a barátok hatása érlelte meg a párthoz való közeledés gondolatát. Ok három azonban családi környezetükben első tagjai a kommunista táborának.

Mi minden hatott, mi minden előzte meg tagfelvételüket a külső környezetben és főleg belül? Erről próbálunk hiteles képet kapni esetükben.

Főnagy László ezirányú töprengései talán még Miskolcon kezdődhetek, amikor gimnazistaként tagja lett a KISZ-nek, majd a továbbtanulás irányát kellett eldöntenie. Erős biológiai és kémiai alapokat kapott, így az állatorvosi vagy az agrártudományi egyetem jöhetett számításba. Úgy mondják akkor, az előbbire protekcióval, az utóbbira anélkül is bejuthat. Az utóbbi mellett döntött, ami már magában is egy szimpatikus etikai alapállást mutat.

— Az elhatározás, hogy az ember párttag akar lenni, nem egyik napról a másikra alakul ki. Az egyetemen különféle KISZ- és egyetemi társadalmi megbízatásokat kaptam. Dolgoztam a közművelődési bizottságban, diáktanárként a munkás-paraszt gyerekek segítő felvételi előkészítő bizottságban, az egyetemi fegyelmi bizottságban. A marxista képzés révén ideológiailag is alakultunk. Így aztán egy idő után az ember önmagának is felteszi a kérdést, hogy milyen is a viszony a környező világhoz. Tudja-e, akarja-e vállalni azt a pluszt, amit a párttagság jelent. En úgy éreztem, igényem...

Kókény István ezt a folyamatot egyenesebbnek, közvetlenebbnek érzi.

— 1973-ban kerültem Sátorlajújhelyre középiskolába. KISZ-tag lettem, megválasztottak osztály KISZ-titkárnak, később tagja lettem a KISZ-vezetőségnek, utána KISZ-titkar voltam. Végigjártam az ifjúsági mozgalom iskoláját. Elénk mozgalmi élet volt akkoriban. Ennek egyenes következménye lett a gondolat, hogy párttag legyek. Már akkor is felmerült, de nem voltam még 18 esztendő. Aztán a katonaság következett, az egyetemen pedig folytattam a KISZ-munkát, sportfelelős voltam egy évig, most megválasztottak az évfolyam KISZ-titkárnak. Most ért már be a dolog. Lassan ki is öregszem a KISZ-ből. Úgy érzem a pártban kell folytatni azt, amit eddig csináltam. Szinte törvényszerűnek érezték ezt. Itt mindenki megkapja a marxista képzést. Aki pedig igazán magáévá teszi az eszmét, az miért ne válna párttag is egyben?

Hasonló érzésekről számol be Nagy Edit is.

— Már a középiskolában is voltunk a KISZ-szervezetben öten-hatan, akik úgy... szeretünk mozgolódní. Örültünk neki, ha sikerült a közösségekben produkálni valamit. Így amikor ide kerültem az egyetemre, itt is szerettem volna valamit csinálni. Elsősorban rendezvényekre, kollégiumi estre, s ilyesmikre gondoltam. Így tagja lettem a kollégiumi bizottságnak. A kollégiumi bizottságban aztán sok olyan dolgot végeztem, ami a felsőbb éresek elismerését is kivívta. Maga a párttagság korábban még nem merült fel bennem, csak tudtam, hogy egyszer szeretnék az lenni. Volt egy felmérés, amiben erre is rákérdeztek. Így választottam igennel. Aztán a párt-szervezettől megkeresték, beszélgettek velem a követelményekről, megkaptam a szervezeti szabályzatot is, hogy ismerkedjem vele, rendezzem gondolataimat. Egy kicsit meg is ijedtem, hogy milyen tökéletes embernek kell lennie egy pártagnak. Úgy éreztem, hogy ha most nem is, de idővel megfelelek ezeknek a követelményeknek. Vagy legalábbis szeretnék. Így kértem a felvételmet. Azóta már az első taggyűlésen is részt vettem, s nagyon tetszett, hogy milyen tartalmas, komoly vita volt. Tanárok, hallgatók egyaránt elmondták véleményüket. Épp arról volt szó, hogy ki miért, milyen okból lesz tagja a pártnak.

Ez, egy már sokszor megfogalmazódott kérdést csempész a beszélgetésbe: jár-e előnyökkel, hogy valaki tagja a pártnak. Mi a véleményük a jelenlevőknek erről?

Kókény István fogalmazza meg véleményüket: — Igen, ezt sokan felteszik a fiatalok között is, bár néha csak úgy, hogy milyen okokból jelentkezik valaki a pártnak. De hát itt nálunk az egyetemen milyen egyéni érdekek motiválhatnák a jelentkezést? Senki sem kap jobb jegyet a vizsgán azért mert párttag. Sőt az életbe kikerülve is eléggé behatárolt a mi munkaterületünk.

Ezzel mindhármán egyetértenek, noha Főnagy László még fordít egyet a beszélgetés vonalán:

— Személyes érdek, valamiféle könnyebb boldogulás szándéka nem vezethet senkit a párthoz. De a párttagságnak azért jó értelemben mégis vannak előnyei. Már jövődó hivatásunkat illetően is. Gazdaságokban, szervezetekben gyakorlatilag a párt gazdaságpolitikáját fogjuk megvalósítani. Ezt lehet pártönkivüli szakemberként és lehet párttagként. De a párttag azért mégis többet tehet, több információval rendelkezik gazdasági munkája ellátásához is.

Ezután megbízatásaira, első pártfeladataikra térünk. Megtudjuk, hogy lényegében az ifjúsági mozgalomban végzett munka továbbra is a feladatuk: immár párttagként dolgozni a KISZ-ben. Hogyan látják a KISZ körül mostanában zajló társadalmi vitákat?

Szinte egymás szavába vágva válaszolnak:

— Az a jó, ha viták vannak. Ha javítani akarnak a KISZ-munkán. Mostanában már volt időszak, amikor úgy mentek a rendezvények, hogy jó, minden rendben és senki nem szólt. Ezek a viták most úgy érezzük a jobbítás szándékából fakadnak. Arra is kell törekedni, hogy eleve nebb, aktívabb KISZ-élet legyen. Csak nagyon fontos, hogy a fiatalok javaslataira történjen is valami, hogy aki felvet, javasol valamit, az kapjon választ. Vagy úgy, hogy elintéződik a felvetett dolog, vagy úgy, hogy közöljék: ez a javaslat ezért és ezért nem valósítható meg. De történjen valami, mert az ellenkezője elveszi a fiatalok kedvét a kezdeményezéstől. Akkor csak egyfajta belenyugvás alakul ki, hogy nem érdemes foglalkozni semmivel, mert úgy sem lesz fögöingatja.

A gondolat már szélesebb értelemben is társadalmi tenni-valóinkhoz vezet. Am ezeket már nehezebb szavakba önteni, mint ahogy nehéz az érzést is, ami vallomásaikból kicsendül: tenni akarnak, vállalni, „valami pluszt”. Önmaguk megvalósításáért, egész jelenünkért.

Hornýák András

HUSZONÉ

„Mo

Tizenhat ez amikor elkezdte nuárja óta mir folytatja. Délid az ebédő sar szekrényt, vég az új szerzen asztalon, ajánl tanácsokat ad. az étteremből az ebédelő mu ga járja végig ket, érdeklődik újabb igényeke löt osztogat.

— Van úgy, szer-ötször for ta. Ismerem m igényeit, érdeket, készütséguket. Ilyen könyv ér elő is keresem persze, ezzel szoktatom az mert válogatni mégis hat-nyo hetnek haza r

Társadalmi ez az elnevezé sze azt a sokf séget, amelyet Műanyagfeldoi debreceni a Böttkös Sánd Társadalmi kö szakképzett és Amíg dolgozot munkás volt a a fröccsüzem gében —, mun láta el a k műanyaggyáriá

— Úgy kezd régi könyvtárol re átvetem né aztán belejötté tem. 1965-ben új szakszerve könyvtárat és melletti kis s tem be, hogy a nak „útba es net”, ne pana időhiányra, m venöt dolgozót volt olyan év, százig is fölr Hatszáz körül de vegye figy hogy a gyárba lencszár dolgo

Hetente hár zik ki a Kishe levő üzembe, rad, ameddig. A hét többi n szervezettek M nak központi, találhatni: új dászok, állandó réli a kétezer mányt.

— Mert van

„A lakótele tikai viszonya életmód viszo gát vonják m (A szocioló

„A lakóte szabad időtölt máját tehát a családi összej ják. A család nek hetente l szer-kétszer é toja, illetve h kétszer menne gatóba. Másik nem mozdul csak ritkán ge.”

(A szocialista szocio

„A lakásra si javakra for azonban még követhetnek: e otthon ülés és időmegtakarít szolgáltatások léről való lem rakozási és k hetőségeket hiányolják...”

(Tanulmány mó

„A megtaka dal párhuzam ülés szokása családok mint léka tudatos nek vallja má az állásfoglal tényleges ma Moziba a cs családóka, esz családok 80 s hónapnál rit soha nem me

(A szocialista a szoc

„Ugyanakkó mes utalni, h pek épületeib közösen elvég

„Most tudok igazán könyvtáros lenni”

Böttkös Sándorné (a kép jobb szélén ül) könyvet ajánl

Tizenhat esztendő volt, amikor elkezdte, és 1981 januárja óta mint nyugdíjas folytatja. Délidőben kinyitja az ebédlő sarkában levő szekrényt, végigsorakoztatja az új szerzeményeket az asztalon, ajánlja a régiéket, tanácsokat ad, cserél. S ha az étteremből elfognak az ebédlő munkások, ő maga járja végig az üzemszékeket, érdeklődik, gyűjti az újabb igényeket, olvasnivalót osztogat.

— Van úgy, hogy négy-szer-ötször fordulok naponta. Ismerem már a dolgozók igényeit, érdeklődését és felkészültségüket, tudom, milyen könyv érdeklí őket, és elő is keresem nekik. Lehet, persze, ezzel kényelemhez szoktatom az olvasóimat, mert válogatniuk sem kell, és mégis hat-nyolc könyvet vihetnek haza műszak után.

Társadalmi könyvtáros — ez az elnevezés foglalja össze azt a sokfajta tevékenységet, amelyet a Hungária Műanyagfeldolgozó Vállalat debreceni gyáregységében Böttkös Sándorné végez. Társadalmi könyvtáros: nem szakképzett és nem főállású. Amíg dolgozott — betanított munkás volt a kikészítőben, a fröcsüzem egyik részlegében —, munkája mellett látta el a könyvekkel a műanyaggyáriakat.

— Úgy kezdődött, hogy a régi könyvtárostól terjesztésre átvettem néhány könyvet, aztán belejöttem, megszerettem. 1965-ben vettem át az új szakszervezeti letéti könyvtárat és a gyári öltöző mellett kis szobába költöztem be, hogy a munkásoknak „útba essek jövet-menettel”, ne panaszkodhassanak időhiányra, miegyébre. Hetvenöt dolgozóval kezdtem, és volt olyan év, hogy három-száz is fölmentem. Most? Hatszáz körül van a létszám, de vegye figyelembe azt is, hogy a gyárban nyolc-kilencszáz dolgozó van.

Hetente háromszor buszozik ki a Kishegyesi út végén levő üzembe, és addig marad, ameddig munkája van. A hét többi napján a Szakszervezetek Megyei Tanácsának központi könyvtárában található: új könyvekre vadászik, állandóan bővíti, cseréli a kétezer kötetes állományt.

— Mert van ám igény, ki-

vánság, mindennap más! Most közeledek a Korunk valósága vetélkedő, erre készülnek a brigádok. Sokan iskolába járnak, ahhoz is kell kötelező irodalom. Mit csinálnak? Ha nincs meg a könyv, bemegyek a központba, kigyűjtöm, aztán sokszorosítva közreadom. Most éppen a két világháború közötti időszak történelmével vagyok így. Vagy kellene például Szabó Magda egyik könyve, a Freskó. Nem találom sehol sem, pedig járom az antikváriumot is, hogy saját pénzemmel megvegyem, mert kell a vetélkedőhöz, és bennem még nem családtag a dolgozó.

Nem is csalódhattak, mert Böttkös Sándorné olyan könyvtáros hírében áll, aki mindenkinek tud segíteni. Van mondanója akár melyik könyvről, ajánl is kinek-kinek ízlése, érdeklődése szerint.

— Főleg az idősebbek olvasnak, általában szépirodalmat. De most, hogy nyílik az idő és megkezdődik a munka a kiskertekben, hirtelen keresetté válnak a kertészeti, gyümölcs-termesztési szakkönyvek. Előre tudtam ezt; és van is

miből válogatniuk a kertész-központra. Ha pedig valamilyen sorozat megy a tévében, nálam már itt az alapmű és vihetik az érdeklődők.

Vagy viszi Böttkös Sándorné maga: nagy műanyagkosárba válogatja össze az olvasnivalót, és délelőttönként végiglátogatja a csarnokokat. Géptől gépig jár, mert tudja, hogy kettőtől fél háromig, a műszak végétől a busz indulásáig épp elég lezuhanyozni és átöltözni — kölcsönzésre már nemigen van idejük az embereknek. Így viszont helyükbe megy a könyv, és sokszor a választás gondja sem az övék, mert a gyár társadalmi könyvtárosa kész javaslatokkal áll elő. Ehhez persze neki is sokat kell olvasnia, ismernie kell a nagy könyvsikereket és az újdonságokat egyaránt.

— Különböző nem is csinálnám. Örülök a nyugdíjamat kiegészítő négyezer forint tiszteletdíjnak, de nem ez vonz ide a gyárba, hanem az, hogy most tudok igazán könyvtáros lenni. Van időm foglalkozni az emberekkel, megbeszélni olvasmányajánlásaikat, a

központra kiegészíteni a készletet. Van időm olvasni is, több, mint azelőtt, munka mellett. A férjem tanár volt, a fiam tanár — a könyvnek nagy becsé van a családban. A házikönyvtárban lehet vagy ezer kötet.

A könyvtáros a műanyaggyárban könyvtáros is: az ebédszünetben meg-megállnak „standja” előtt az emberek, belelapoznak az újdonságokba, meséskönyvet visznek a gyerekeknek, úti-olvasmányt maguknak, ajándékkönyvet hozzátartozóiknak. Tavaly százhetven vásárlója volt, ki negyven, ki kétezer forintot költött könyvre.

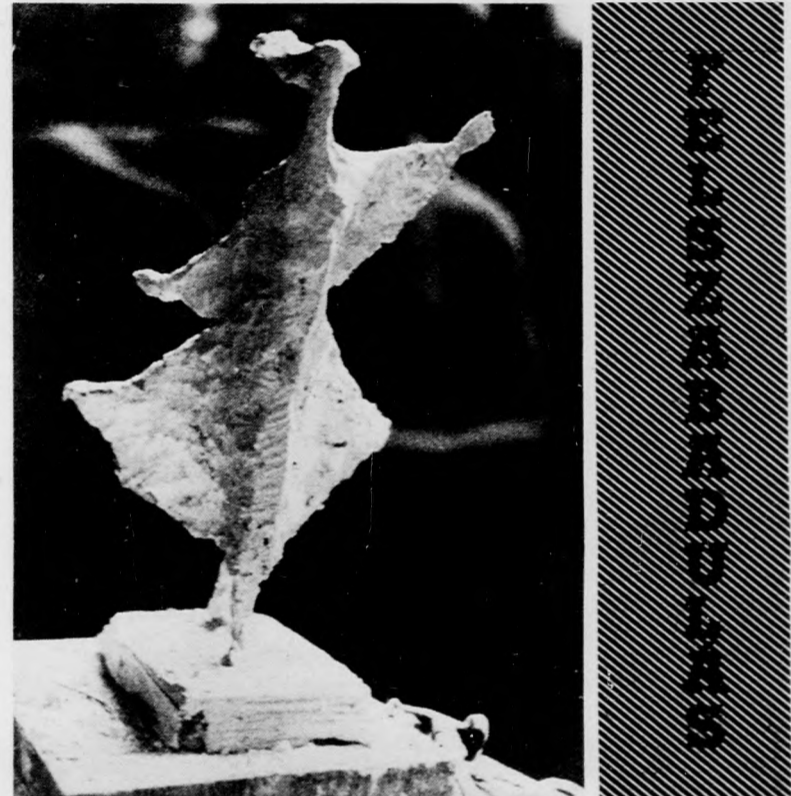
Huszonöt év a gyárban: ismertté, kedvelté tette Böttkös Sándornét. Több önkéntes segítőt is akad, akik nagy kedvvel áldoznak szabad idejükből a munkásművelődés ügyéért, az olvasáskultúra fejlesztéséért. Az érdem nem csekély, mert olyan embereket — zömmel külterületi lakosokat — szoktatnak olvasásra, akiknek életében könyvnek, irodalomnak korábban alig volt szerepe.

J. N. J.

APÁTI MIKLÓS:

Egy mondat a felszabadulásról

Legszívesebben egy történettel válaszolnék kérdésre, szerkesztő uram, monda kissé lénán L. M. a szeplős kistű, de akkoriból — 1945 április — még nincs saját történetem, talán fél éves ha voltam, vagy kicsit több, hát csoda-e, ha nem emlékszem pontosan az első szülői házra, csak annyit tudok, hogy találatot kapott, ezért Kispestről Kőbányára költöztünk, mert apám barátai odafogadtak, apám Kőbányáról Csepelre, a Weisz Manfrédra járt dolgozni, anyám szerint gyalog, de ez szerintem képtelenség, szerintem is, mondanám, mert L. M. apja és anyja az én szüleim, tudom, hogy kissé bonyolult történet ez, de mi lesz a háborúval? arról nem mesélünk? hol a történet itt? az a bizonyos mondat? legalább egy hősi halott, egy családias, meghitt ellenálló lenne, aki a németek ellen... az oroszokért... s boldogan mosolygott a tankok mongolarcú, kormos kölykeire, örült a csokoládénak, a fekete kenyérnek, legális történet ez csak így lesz, kedvesem — ugyan, feleli, én a nép fia vagyok, s a néppel ama fölszentelt tavaszonapon nem történt semmi, nem vívott csatát, nem ünnepeit, egy födelet keresett, igen, a fejem fölé is, babot, meg krumpit cseberelt, kását és melaszt evett, s miként az újszülöttet sem születésekor keresztelik, így eshetett, hogy több, mint harmincöt év után irtam és mondtam ki először — felnőtt fejjel — ezt a szót — felszabadultunk, és tettem sietve hozzá — Magyarország.

Klubok a lakótelepen HELYSZÍNRAJZ IDÉZETEKSEL

„A lakótelepek urbanisztikai viszonyai nálunk is az életmód viszonylagos zártságát vonják maguk után.”

(A szociológia ágazatai)

„A lakótelepi családok szabad időtöltésének fő formáját tehát a tv-nézés és a családi összejövetelek alkotják. A családok egyik felének hetente legalább egyszer-kétszer érkezik látogatója, illetve hetente egyszer-kétszer mennek maguk látogatóba. Másik felük azonban nem mozdul ki hazulról és csak ritkán fogad vendéget.”

(A szocialista városok és a szociológia)

„A lakásra és a fogyasztási javakra fordított kiadások azonban még tovább »árak« követelnek: ez az ár »az otthon ülés és általában az időmegtakarító intézményes szolgáltatások igénybevételeiről való lemondás.« A szórakozási és kulturálódási lehetőségeket azonban erősen hiányolják...”

(Tanulmányok az életmódról)

„A megtakarító életmóddal párhuzamosan az otthon ülés szokása. A lakótelepi családok mintegy 40 százaléka tudatosan is otthon ülöknek vallja magát, s ennek az állásfoglalásnak megfelelő magatartásuk is... Moziba a családoknak 70 százaléka, eszpresszóba a családok 80 százaléka egy hónapnál ritkábban vagy soha nem megy.”

(A szocialista városok és a szociológia)

„Ugyanakkor arra is érdemes utalni, hogy a lakótelepek épületeiből a lakók által közösen elvégezhető tevé-

kenységek — a potenciális közösségi funkciók — tárgyi feltételei hiányoznak.

(Tanulmányok az életmódról)

Vajon szükségszerű-e, hogy az utolsó idézet hosszabb távon is igaz legyen. Nem lehetne-e elősegíteni azt, hogy a lakótelepen élők átvitt értelemben is kilépjének a lakás — egyébként kényelmes — rabságából. Több véleményt lehetne idézni — debreceni felmérések alapján is —, hogy az itt élők döntő többsége igényli a közösségi fórumokat. Miért is ne lenne így? Az új lakás megszerzéséből adódó öröm — s az ehhez kapcsolódó állandó otthoni ténykedés (lakásrendezgetés) — is elműlik egyszerű, s az ember évezredek óta társas, társadalmi lénynek vallja magát. Egyik-másik idézet azonban figyelmeztet arra, hogy a lakótelepeken nem álmódhatunk olyan létesítményekről, amelyek a legoptimálisabb tárgyi feltételek biztosításával szolgálhatnak az egyébként kívánatos célt. Ahhoz, hogy az emberek ott is találhassanak a közösségi élethez és a szabad idő változatosabb, értelmesebb eltöltéséhez alkalmat — leginkább helyiséget —, ahol elvben nincsenek ilyenek, ott ötletre, s mindenképpen olcsóbb megoldásokra van szükség.

Elméletben már régen „feltalálták” a célnak leg-

inkább megfelelő lakótelepi klubokat, sőt egy-kettő már működik Debrecenben is. Igazi „fronttörést” azonban csak ezek szaporodása hozhat. Ehhez pedig nem elég egy-egy ház lakóinak öntevékenysége, szükséges hozzá

az érdekelt szervek támogatása is.

Előlegezve az alábbi véleményeket úgy tűnik, Debrecenben ebben most nincs és a közeljövőben sem lesz hiány.

Mit lehet tenni?

A Debreceni Ingatlankezelő Vállalat osztályvezető-helyettese, Erdei László egy nagy jelentőségű kezdeményezés kezdeti lépéseiről számolhatott be:

— Idáig körülbelül harminc olyan helyiséget néztünk meg Debrecenben a Hazafronttal együtt, amely alkalmas lenne lakótelepi klub céljára. Olyan közösségi helyiségekről van szó, amelyet a lakók többsége nem használ. Mondjunk egy példát. Sok házban a gyerekek többsége már iskolás korba lép, nincs szükségük a gyerekkocsira, tehát szabadabb lehet tenni a helyiséget. Arra is bőven nyílik mód, hogy a szomszédos, az egymástól néhány méterre levő házak közös tárolókat alakítsanak ki, így is felszabadulnak más célra használható helyiségek. Már működnek ilyen klubok a városban, s a tapasztalatok, igények szerint jóval több is elképzelhető. Ezért próbáljuk szaporítani a számukat, kidolgoztuk a lakótelepi klubok házirendjét, a fenntartás módját, és azt is körvonalaz-

tuk, milyen célra érdemes ilyeneket létrehozni.

— Mondanom sem kell, hogy a klubok elsősorban az ott lakók igényeit szolgálják. A berendezett helyiségekben mód nyílik arra, hogy — mondjuk — estefelé a fiatalok, délelőtt, illetve napköz-

Mozgalom indulófélben

Felkerestük a kezdeményezés másik „gazdáját”, a Hazafront városi bizottságának titkárat, Kecskés Lászlót is.

— A városi népröportbizottság különösen az elmúlt öt esztendőben többször is foglalkozott az új lakótelepeken élők helyzetével. A helyzetet most már nagyjából ismerjük, s ebből következően világosabban látjuk feladatainkat is. Különböző formákat eddig is kipróbáltunk, újabb lehetőséget az ad, hogy ez év elején megváltozott néhány lakásügyi jogszabály. Ez a változás lehetőséget ad arra is, hogy a már nem használt

ben a nyugdíjasok, a geszen levő kismamák hasznos és szórakoztató elfoglaltságot találjanak maguknak, egyáltalán legyen olyan helyiség, ahol le lehet ülni beszélgetni, a közös dolgokat megvitatni. A klubok egy része testedző célokat szolgálja majd, ezek előnyeit nem is kell különösbenebb ecsetelni. Természetesen a vállalatunk is remél egyet s más ezektől a közösségi helyiségektől. Legfőképpen azt, hogy segít betartani és erősíteni a szocialista együttélés szabályait és előrelépést hoz olyan mindennapi dolgokban is, mint a tisztasági mozgalom, vagy a lakóházak állagának megóvása.

— Tudom, hogy sokan már eddig is hiányolták a lakótelepi klubokat, s mi is gondoltunk már rájuk. Meg kellett azonban várni egy bizonyos „öregedési” szakaszt, míg a főként gyermekes családok által használt helyisé-

gek felszabadulnak a gyerekek növekedése következtében. Gyanítom, hogy az ilyen klubok a mindennapos gyakorlati hasznon kívül a lakóbizottságok, s általában minden társadalmi, politikai szerv lakótelepi munkáját is segítik majd. A klubokat fokozatosan szeretnénk létrehozni, mert nem csupán a tárgyi feltételek biztosítása — amelyhez igen sok segítséget adtak különböző vállalatok, oktatási intézmények — fontos, hanem a személyi kérdéseket is. Magyarán szólva meg kell találni azokat az embereket is, akik személyiükkel, társadalmi tapasztalatukkal garantálják a klubok jó működését. Nem akarjuk, hogy egy esetleges negatív tapasztalat gátat emeljen a sokat ígérő folyamat útjába...

„A modern városépítészeti törekvéseket s egyszersmind a lakótelepek építését számos társadalmi elképzelés kísérte, amelyek a születendő városrészeket a hagyományos városrészekhez képest humánusabb, nyitottabb és erősebb közösségi kapcsolatoktól átszőtt életforma keretében szánják. Az új lakótelepeket — akárcsak az új városokat — mintegy a szocialista településmód prototípusaként képzelték el, kialakulásukhoz tehát számos társadalmi értékelvadás tapadt.”

(A szocialista városok és a szociológia)

Úgy véljük, hogy az utolsó idézetben rejlő célok tartalmi megvalósulását, a szép reményekkel kecsegtető lakótelepi klubmozgalom is elősegítheti.

T. Szűcs József

"Tanú vagyok, tükrö,,

LÁTOGATÁS JUHÁSZ GÉZÁNÉNÁL

Új lakásában, a Hajdú János utcán kerestem fel a minap Gulyás Margitot, Juhász Géza özvegyét. A lakótelepen az aranyeső itt is, ott is pompázott már, a tavasz kicsalogatta a kismamákat és az apróságokat a lakásokból, zsongott a népes utca. A vidám zsvaj a nyitott ablakon át mindvégig felhallatszott az első emeleti lakásba.

Gulyás Margit nem hitte, hogy valaha is megszokja az új környezetet, jóllehet figyelembe vették kérését, kívánságát, amikor a Nagyerdő széli professzori lakásból kiköltözött. A két szobát a régi bútorokkal rendezte be, az új lakás tehát őrzi a régi hangulatát.

— A magány engem nagyon megtört — mondja őszintén. — Szerencsére a Szabolcsi házaspár nagyon jó szomszéd, néha rokonokkal találkozom, leggyakrabban azonban Beke Gyuláné Mustó Viola gyógyszerész barátnőm társaságát élvezem, vele együtt jártam iskolába.

Nevezetes volt Gulyás Margit iskoláztatása, azok közé tartozik, akik elsők voltak a Református Gimnázium leány tanulói között.

— Gulyás Pál életrajzából talán többen is tudják, hogy nyolcan voltak testvérek. A Hajdú utcai lakás valóságos kis gyermekparadicsom volt, amelynek törvényei egész életében elkísértek. Tanulni vágytam, apám tízéves koromban bevitt a gimnáziumba, ott pedig elhatároztam, hogy továbbtanulok, pályát választok. Hat leánytestvér volt otthon, apám nem is gondolhatott arra, hogy a tanári fizetésből mind a hatnak hozományt adjon. Sokat köszönhetek a Református Gimnáziumnak, többek között Petőfi- és Kossuth-rajongómat, a Petőfi-szobrot százszor, ezerszer megnéztem. Mesterem mégis apám és Pali bátyám volt. A Világ című lapot járattuk, abból is sok gondolatot magamévá tettem. Az biztos, hogy nem tudtam volna az életemet háziasszonyként elképzelni. Tizenhét éves koromban tagja lettem a „Fraternitas” elnevezésű ifjúsági szabadkőműves szervezetnek. Egy írásművet kellett beadni, én Oláh Gáborról tartottam felolvasást. Egyszer elég korán megérintett engem az a forradalmi gondolat, hogy a magyar életet változtatni kellene. Háborúellenesek voltunk, apámnak, Gulyás Istvánnak a Tanácsköztársaság alatti szereplése talán közismert. Anyám rokonzenvezett a feminista-mozgalommal, jómagam is feminista lettem.

— Képzett feminista? — érdeklődöm.
— Azt nem mondhatom, odáig nem jutottam, de a polgári családi kereteket, bennük a nő megalázó szerepét megvettem. Vallottam a nők egyenjogúságának gondolatát. Erre az is ösztönzött, hogy Pali bátyám diákkorában nőgyűlölő volt, lánytestvéreimnek mindig azt fejtegette, hogy a nő alkotársra képtelen. Lehet, persze, hogy ebben volt egy kis kamasszos túlzás, némi ugratási szándék is. De nem gondolja — szakítja meg Margit néni életútjának elbeszélését —, hogy inkább Gulyás Pálról és Juhász Gézáról kellene vallanom?
Arra kérem, hogy ezúttal saját magáról beszéljen.

— Egyszer csak belépett az életünkbe Juhász Géza, akivel én egy magyar szemínáriumi órán ismerkedtem meg, Dienes Kató mutatott be neki. Amikor Pali bátyám a Minden titkok verseit ismertette, a professzor lekiacsiolta megjegyzést tett Adyról. Pali bátyám indulatosan megjegyezte: „Az Adyverseket olvasni és ismerni kell professzor úr!” Néhány nappal ezután Juhász Géza ellátogatott hozzánk a Hajdú utcába. Ott estéről estére hatalmas viták folytak, főleg Ady körül. Számomra Ady felszabadító élmény volt. Eleinte azonban nem kapcsolódtam be a vitába, csak hallgattam Juhász Gézákat, ő azonban bízott a véleményemben, kíváncsi volt rá, később ideadta, megmutatta elkészült írásait is. Így kezdődött a szerelem, amely házassággal végződött. Juhász Géza apámék nagyon szerették, engem azonban egy kicsit féltettek tőle, mert férjemet túl modernnek tartották. Holott Juhász Géza nyugodt családi életre vágyott, de ebben a várokozásban egy kicsit bizonyára csalódott, mert ő forradalmisított annyira engem is, hogy szerettem volna felnőni hozzá, én is gondoltam arra, hogy írni leszek. Pali bátyám különösen szerette férjemet, s bár később voltak köztük viták, nézeteltérések, ez közismert, a kölcsönös megbecsülés sohasem hiányzott belőlük. Él bennem a vágy, hogy meg kéne írni a családom történetét, hiszen tanú vagyok, tükrö. Tisztázni szeretném mit éltem át, készítettem is már jegyzeteket, de néha úgy érzem, hogy a feladat meghaladja az erőmet. Mert itt van egy másik nagy feladat, a férjem hagyatékának rendezése, feldolgozása, amit Iza lányom korai halála miatt nem tudott befejezni. Különben férjem írói hagyatékát a Déry Múzeumra hagynom.

— 1927-ben szereztam meg a német—latin szakos tanári diplomámat. Apám bejuttatott a városi „nőipariskolába”, ahogy akkor nevezték, ahol magyart, történelmet, földrajzt, egészségtant és külön órában németet tanítottam. Sohasem neveztek ki rendes tanárnak, csak óraadó voltam, nyaranként nem kaptam fizetést. 1944-ben otthagytam az iskolát, s az év végén a város felszabadulása után azonnal bekapcsolódtam a nőmozgalomba, az MNDSZ propagandistája lettem, később városi titkára. Ezért csekély tiszteletdíjat is kaptam. Ezután rövid ideig dolgoztam az egyetemi könyvtárban, majd a TIT-ben, onnan mentem nyugdíjba.

Nagyt sóhajt:
— Ha erőm engedi, ma is vállalok munkát a TIT-ben és a nőmozgalomban is részt veszek. Párttaggyűlésre éppen holnap megyek. 1947 óta vagyok tagja a pártnak.

— Az hogy lehet? — kérdezem. — Hiszen Juhász Géza még akkoriban a kisgazdapárthoz tartozott.

— Nem, férjem közvetlenül a felszabadulás után tartozott a kisgazdapárthoz, de közismert, hogy kizárták, mert szembebeszélte a jobboldallal. Ezután a parasztpártnak lett a tagja, később az MDP-nek. Engem azonban Németi Irén, a Nők Lapja mostani főszerkesztője, akkoriban a debreceni nőmozgalom vezetője hívott az MKP-ba, noha én a férjemmel együtt a parasztpárt tagja voltam. Am rokonzenveztem a kommunista-eszmékkel, s bármennyire is sajnáltam Veres Pétert és Erdei Ferencet, úgy gondoltam, a KMP-ben hasznosabban dolgozhatom. Balogh Elemér a városi párttitkár kérte meg a kezemet a férjemtől a párt számára — mondja nevetve.

— Örülök, hogy nevetni látom, s mondok is neki.
— Igen — mondja — néha úgy érzem, hogy boldog és szerencsés életet volt, néha viszont rossz hangulatok törnek rám, ha eszembe jutnak a veszteségeim. Pedig erő kellene, hogy terveimet meg tudjam valósítani.

Bakó Endre

JEVGENYIJ VINOKUROV:

DOLGOK

(Költőbarátomnak, Otár Cselidzének!)

Kiskocsmákban találkozunk, Otári,
hol füst zománca égeti szemünk,
marhatja torkunk konyak, vagy akármí,
a dolgainkról elbeszélgetünk.
Az ifjúságnak bennünk nyoma sincsen,
életünk iva gyalupadba fog,
de hála isten, tudod, hála isten,
vár ránk még sok különféle dolog.
Hurrá! Még forog tengelyén planetánk,
minden lépésünk munkára talál,
emberek szeme reménykedve néz ránk,
s mi tisztítjuk, mit belepett a sár.

Az ember néha hogy cipeli sorsát,
rejtett erői mily hatalmasok!
Tegnap a KIEG-en kezembe nyomták
a cédulát:

hadirokkant vagyok...
Adjatok mankót, köpenyt is a vállra!
Hisz mégiscsak átéltem valamit.
Orangyalom a pillanatra várva
terjessze fölém újra szárnyait.

... A mezőről, mit vér lepett, s a harmat,
a földtről, min piros pára ül,
estéknél elloccognak a rokkantak
a rozoga furnérbódé körül.

Fiúk! — mondom magam is odalépve —
vokkát, sört adjatok! — fele-fele!
A lelkeim mintha lelketekig érne,
fronttársi gyöngédséggel van tele.

Itt állunk, fiúk, egészen a szélen.
Belénk a végzet védjegyet marat.
Omlesztett sajt ül remegő tenyéren,
fenéki üritem poharamat...

Nem bántottam meg senkit, úgy remélem!

Új távolság vár rám, másabb kaland,
mert orangyalom vezet botfehéren,
mint vakvezető a világtalant.

És ezután?
Ezután az öregség.
Valahogy lesz,
bár meg nem értem még ezt.
Szürke eső, az ablakpárkányon
dobolva, délben majd fölébredsz.
Vagy nem is kell a — „később?”
mert annyi mindent látál
állván a földre-vérző
hanyatt-holt katonánál?

Nem.
Később jön az öregség.
Szép őszi délben látogt meg,
mikor vakító újdonságként
tompulni kezdenek a szervek.

És akkor — mint plédéről a pelyhet —
fűd le magadról az egészét,
amit egykor életnek neveztek,
bár úgy lehet, már régen nem volt élet.

(Havas Ervin fordítása.)

FELSZABADULÁS

SZIGETHY ANDRÁS:

Valóságos mese

Hogy, hogy nem, de a falu kocsmaja tizenkét év óta állandóan elnyerte a vállalat kiváló egységét. Igaz ugyan, mindenkinek volt szőlője, s a Kishegyen, Velétén vagy a Fekete-hegy oldalában húzódnó pincékben egymás mellé simlaba-magosodva olajos-barnán álltak a hordók, ez azonban senki emberfiát meg nem akadályozott abban, hogy a napi munka és az azzal járó pincézégetés után el ne látogatott volna a kocsmahivataltba, ahol aztán egymás szőlőjére, no meg a lisztharman ellen annyit ittak, amíg illdike, ez a szelid, alig tizenhét esztendő szeplos lány ki nem terelgette őket a rácsos ajtón.

Akkor kisebb csapatok keletkeztek, és ki Oláh Dezsők pincéjében, ki Szalaiéknál iszogatót tovább, amíg volt beszélőnivaló és tartott a nó-tábol. A kis völgy ilyenkor meghangozott, a pincék előtt megterítették, szalonna, töpörtő mindig akadt, amire jobban csúszott a bor.
Nem, azt azért túlzás lenne állítani, hogy bolondos embeber lakták a hegyek közé zárt falut. Még akkor is, ha volt olyan, aki egy kortyot sem ivott estéknél, csak beült a kultúrothton szálkás padlózój termébe, bekapcsolta a televíziót, és sóvárogva leste, hogy Kudlik Júlia mikor köszönti a Delta Tudományos Híradó nevében a nézőket.
Idős Böröcskei Antal ilyenkor felállt, mélyen meghajolt, megköszönte a torkát, és az izgalomtól kissé mutáló hangon megszólalt:

— Kezitsókolom, Juliska. A fiatalabb Böröcskei viszont sem a televízió, sem Kudlik Júlia nem érdekelte. Ő traktort akart magának csinálni. Igaz, jó térszekerestől, meg szépen, talán legszébben gondozott szőlőjéből könnyedén megvehette volna a legújabb típusú amerikai motoros kapát vagy a hasonló, de kétütemű japán masinát, ám neki az nem kellett.
Az első traktor elkészülte nagy sikert aratott. A hegy-szomszédok mind ott álltak körül, amikor a kis Böröcskei beindította gépét, felült rá, és a széles kordonos szőlő között pöfögve végighaladt, porhanyósa forgatva a földet. A nagy öröme jó néhány lopotóval ki is szippantottak a legjobb borból. Úgyannyira, hogy a motor közben járt, valahogy elindult, s meg sem állt addig, amíg le nem zuhant a tábla végén a szakadékbá.

A második traktor felrobant. Valószínű a gyűjtással lehetett baj — közölte egy szerűen Böröcskei aztán lelépett a pincébe, onnan meg a kocsmába, hogy alaposabban is megtárgyalják a dolgot.
Egyszerűen itt sok minden másképpen történt, mint akár csak a nyolc kilométerrel lejjebb fekvő Kolostorberényben. Ott például a nagy

történelmi változások nagy eseményeket hoztak a falu életébe. Negyvenhatban például okáért szétszedték és felgyújtották a falut nyúló Nándor György kastélyát, őt magát elűldözte a nép. Itt, Bércesapátiban, amikor eljött a földosztás ideje, két paraszt felsétált a kishegyre, a Kávássy kúriához. Az öreg kedvenc kutyájával folytatott éppen eszmecsere a világ forgandóságáról, amikor a két szeller mellételepedett. Beszélgettek erről is, arról is. Hogy a Fekete-hegyen állítólag táltost látott hajnalban egy gombaszedő asszony, meg hogy Oláh Dezső majdnem belefulladt a permetlébe, aztán csak úgy futólag megemlégték, hogy holnap szétosztják a falu népe között az öreg Kávássy földjét.

— Osszák csak nyugodtan — mondta az öreg, aki mellesleg jó középkorú volt, de hosszú szakálla, no meg az illendőség okáért mindenki által bácsiztatott.

Ezzel az ügyet meg is beszéltek, másnap pedig Kávássy egy pesti elvtárs jelenlétében — mivel annak fogalma sem volt a földmérésről — kifarcellázta a Valló-völgyben elterülő földjeit, majd az új gazdákkal együtt utbaejtették a Kishegyet, ahol hajnalig tetemes mennyiségű bor fogyott el, sőt a történelmi eseményre való tekintettel Kávássy felbontott egy félve őrzött hordót, amelyet valamilyen alkalomra tartogatott. Még az apja tett nem isompálínkát eperfa hordóban a fia esküvőjére. Ami nem is késztet sokáig, mert az öreg hamarosan meg is nősült. A fekete, negyvenéve-

sen is sudárkarcsú özvegyeseményeket hoztak a falu életébe. Negyvenhatban például okáért szétszedték és felgyújtották a falut nyúló Nándor György kastélyát, őt magát elűldözte a nép. Itt, Bércesapátiban, amikor eljött a földosztás ideje, két paraszt felsétált a kishegyre, a Kávássy kúriához. Az öreg kedvenc kutyájával folytatott éppen eszmecsere a világ forgandóságáról, amikor a két szeller mellételepedett. Beszélgettek erről is, arról is. Hogy a Fekete-hegyen állítólag táltost látott hajnalban egy gombaszedő asszony, meg hogy Oláh Dezső majdnem belefulladt a permetlébe, aztán csak úgy futólag megemlégték, hogy holnap szétosztják a falu népe között az öreg Kávássy földjét.

A cirkusból pedig csak jöttek a hírek. Hogy egy nő körültekerei magát kigyóval, meg hogy minden este kiáll a cirkusz igazgatója, maga mögé mutat, a láncon tartott két lábán járó medvére, és azt mondja, egy láda pezsgőt kap, aki megbirkózik a barna óriással.

Vetró Győző eddig sem medvét, sem pezsgőt nem látott. Nem is hiányolta különösebben egyiket sem — a törkölynél jobb ital úgysem lehetett —, csak az motoszkált a fejében, lehetséges-e az, hogy ő valakit ne tudjon földhöz teremteni. Így történt, hogy az utolsó előadásán, amikor az igazgató mo-

„A bé

EGY

Kokorin, a szócikk szerzője, a Hadsereg művészeti gárgarországra. Ez ború kitérése utána, zenészekből, harcoló katonákból, a háború szünetében.

Kokorin főhadnagy teendője volt a háború alatt, amikor a háborús nemek eljött az ájába, katonaszák a naplóval.

A véletlen vagy felfedező Menceben a Budapesti igazgatójával, Horvá Moszkvában.

— Jubileumi mentünk ki. Névtünk, amelyekre tott. Feltűnő volt, vésznak a munk emlékszem rá, hátizsákkal. Az idején alaposan ve megérdeklődte telefonon. A me te, hogy eljön a régi rajzok naplót is mutató közvetlensége séli a felfedező sem magammal.

Végül ráállt Budapestre érkeve. A múzeumi fényképeztek az amely hamarosa. Még azon az őst tek Kokorin napból és a szövegvel együtt meg-

Részlet Kokor

solyogva rámu netes fenevadra állt, levetette ceig zubbonyt, ta: ő megbirkó vel.

Az igazgató s te a felé tartó centis férfit, és baj lesz. Hiszen a medvét úgy ki az állatkert szegény pártát kimélni a hosszú folyamata ták löni. Egys gató rosszat se kezdte azokat vérengzéseket, sokban végzett de Győző akk pott a medve eljával, jobb tencselte saját bal egyetlen mozogta földhöz adon rémet, hogy még a sátor po is hallatszott.

Az igazgató baj készült, de ekkora. A m olyan szerencsés hogy a produk vasasztal ele utolsó csigolyáj va megszakitott az episztrófesus kötetést, amely le fonal elvágás a derék bus. Az igazgató a rófeusz között összefüggés ism nyában is tőséggel meg tud hogy a medve vadászmezőkö psmézet.

Szó, ami szó, ságot még nem kocsma. Ha

„A béna, nyomorék városban pezseg az élet”

EGY SZOVJET TISZT RAJZOS NAPLÓJA 1945-RŐL

Kokorin, a szovjet katonatiszt a Vörös Hadsereg művészcsapattal érkezett Magyarországra. Ez a társulat közvetlen a háború kitörése után alakult meg színészekből, zenészekből, képzőművészekből, hogy a harcoló katonákat szórakoztassa a fronton, a háború szüneteiben.

Kokorin főhadnagynak akkoriban egyetlen teendője volt a romokban heverő országokban: rajzolni! De nemcsak rajzolt, hanem háborús naplót is vezetett. Aztán, amikor eljött az ideje, visszautazott a hazájába, katonaszájkában a rajzappáival és a naplóival.

A véletlen vagy pontosabban a véletlen felfedező Mencer Gusztáv volt, aki 1975-ben a Budapesti Történelmi Múzeum főigazgatójával, Horváth Miklóssal járt kint Moszkvában.

Jubileumi kiállításra szánt anyagokért mentünk ki. Néhány olyan grafikát is kaptunk, amelyekre a főigazgató nem is számított. Feltűnő volt ennek az ismeretlen művésznek a munkája. Az egyik rajz, még jól emlékszem rá, reverendás papot ábrázolt háziassal. Az ismeretlen rajzoló annak idején alaposan körülnézhetett nálunk. Sietve megérdeklődtük a címét, és felhívtam őt telefonon. A meglepődött Kokorin megígérte, hogy eljön szállodánkba és hoz néhányat a régi rajzok közül. Meglepetésünkre egy naplót is mutatott. — A rajzos napló stílusa, közvetlensége rendkívül megragadott — meséli a felfedező. Azt kértem tőle, hadd vihessen magammal Magyarországra.

Végül ráállt a kéresemre. Mencer Géza Budapestre érkezve lefordította a napló szövegét. A múzeumban pedig laponként lefényképezték az értékes dokumentumokat, amely hamarosan visszakerült Moszkvába. Még azon az őszön önálló kiállítást rendeztek Kokorin naplója alapján készült rajzokból és a szövegből. Kokorin pedig feleségével együtt meghívták a kiállításra.

Részlet Kokorin rajzos naplójából

solyogva rámutatott a rettenetes fenevadra, Győző felállt, levetette magát a két ceig zubbonyt, és azt mondta: ő megbirkózik a medvével.

Az igazgató szemügyre vette a felé tartó két méter nyolccentis férfit, és érezte, hogy baj lesz. Hiszen legendás barom medvéjét úgy könyörögte ki az állatkertből, ahol a szegény párt meg akarván kímélni a végelgyengülés hosszú folyamatától, le akarták lőni. Egyszóval az igazgató rosszat sejtve, esetlenül kezdte azokat a borzalmas vérengzéseket, amit a havasokban végeztet ez a jószág, de Győző akkor már odalépett a medve elé, átfogta karjával, jobb tenyerét rábillentette saját bal csuklójára, és egyetlen mozdulattal úgy vágta földhöz a havasok zordon rémét, hogy a nyekkenés még a sátor ponyváján kívül is hallatszott.

Az igazgató jól érezte, hogy baj készül, de azt nem, hogy ekkora. A medve ugyanis olyan szerencsétlenül zuhant, hogy a produkcióhoz szolgáló vasasztal éle a gerinc két utolsó csigolyája közé vágódva megszakította az atlasz és az episztrófeusz közötti összeköttetést, amely az étellel való fonal elválasztás is jelentetelére a derék bundás számára.

Az igazgató az atlasz és episztrófeusz közötti anatómiai összefüggés ismeretének hiányában is tökéletes biztonsággal meg tudta állapítani, hogy a medve már az örök vadászmezőkön keresi a lépesmézet.

Szó, ami szó, olyan mulatságot meg nem látott a falu kocsmájában. Hajnali háromig

Az eredeti napló vékony kis füzet gépirásos fordítása. Mit látott és jegyzett fel a szovjet grafikusművész, a Vörös Hadsereg katonája 1945 tavaszán?

— Rendkívül jellemző Kokorinra az a néhány sor, amivel írását kezdi. — Vélekedik a felfedező és olvasni kezd:

„Életemben legmeglepőbb érzés volt — írja —, amikor egy kis ország ismeretlen városának földjét először érintettem. Minden városnak van „illata” és én minden érzéskemmel igyekeztem ezt megragadni.”

— Nézzük tovább.

„Budapest a romok és a kiégett roncsok városa és mégis gyönyörű maradt.”

„Órákon át nézzük a szétrombolt hidakat. Az ember, komolyan, sírva fakad.”

„A béna, nyomorék városban pezseg az élet. Az emberek igen gyorsan alkalmazkodnak a körülményekhez.”

— Ezt a naplót tükörnek tekinthetjük — néz fel az összecukott füzetből Mencer Gusztáv, akinek szívügye lett ez az 1945-ös írás —, a felszabadulás utáni év tükré.

— Kokorin a felszabadulás után nem jött több Magyarországra?

— De igen, még a hivatalos meghívás előtt és erről az útiről is készített egy újabb rajzos naplóskaát.

— Találkozott azóta a rajzóval?

— Ha Moszkvában járok, sohasem mulasztom el, hogy felkeressem vagy legalábbis felhívjam őt telefonon. Bevallom, minden alkalommal bizonyos szorongással kereselek. Félek, hogy már nem él, hiszen beteges és nem is fiatal.

Mit is mondhatnék még! Kokorin igazi művész. A pesti életet akarta lerajzolni. Azokban a nehéz napokban szeretettel közelített hozzánk és olyannak ábrázolt bennünket, amilyenek valójában voltunk: romok között élő, megújulás után sóvárgó, eleven embereknek.

Szémann Béla

MAGYAR ÍRÓK PEREI

Örökös üldöztetés

Hoszu életének nagyobbik részét rabságban, illetve önként vállalt, majd kényszerű száműzetésben töltötte a magyar felvilágosodás egyik legnagyobb költője.

A cenzúra rovója

A Kassán megjelenő Magyar Múzeum című irodalmi folyóirat II. kötetét 1790-ben nyomtatta ki — megfelelő cenzori jóváhagyás után — a szerkesztő, Batsányi János. A kötetet azonban csak 1792-ben küldte szét. Ezután — pontosan 1792. december 7-én — feljelentés érkezett Sáros vármegye eperjesi közgyűléséhez, Péchy József sárosi főszolgabírótól a kötet ellen, mert „benne több lázító, a békét és a köznyugalom veszélyeztető írás láttat napvilágot”. A kifogásolt három vers Batsányié, a Virág Benedekhez, az Abaúj vármegye örömmünepére és A franciaországi változásokra.

A feljelentés a megyétől a helytartótanácshoz került, s az 1793. január 15-én átadta Rietaller Mátyás budai cenzornak vizsgálatra. A február 13-án kelt cenzori jelentést a helytartótanács február 19-én felterjesztette a kancelláriának, ugyanezen a napon Kassa magisztrátusának elrendelte a kötet elkobzását és a szerző felelősségére vonását, Batsányinál 75 példányt találtak a kötetből, ő azonban arra hivatkozott, hogy a nyomtatáshoz cenzori engedélye volt.

A költő április 15-én kérényt írt a nádornak, amelyben hangsúlyozta, hogy a folyóirat elkobzásra ítélt száma 1790-ben, a cenzúra jóváhagyásával jelent meg, nyilvánosan árusítható, tetszőleg fogadták. Szerinte a versekben semmi sem sérti a király személyét, nem támadja az alkotmányt, a vallást, egyébként is minden magyar hallott, olvasott már ilyet.

A helytartótanács most már Abaúj megyét bízta meg a vizsgálattal, s a megyei közgyűlés 1793. június 12-én a költő mellé áll. (A megye szemléletére jellemző, hogy egy hónappal korábban felterjesztést küldött Budára a magyar sajtószabadság ügyében.) A helytartótanács — majd végül a király is — a kancelláriával szemben az eljárás megszüntetése mellett foglalt állást.

Ugyanebben az esztendőben még egyszer a költő mellé állt a megye. Batsányi Szentjóni Szabó Lászlóhoz írt költői levelét (mi csak töredékét ismerjük) a cenzor — kinyomtatás után — felterjesztette Budára. Most azonban hasztalan már Batsányi védekezése, a megye pártfogása, 1793. december 28-án elbocsátják hivatalból (a kassai kamarai hivatal írnoka volt), s felügyelet alá helyezik, mint olyat, aki „Lázadó versei miatt már előbb is megrovatott”.

Ártatlanul?

Alig egy esztendő múlva, 1794. szeptember 11-én ismét letartóztatják, egy névtelen feljelentés és Martinovics Ignác augusztus 11-i vallomása alapján. A vád ellene: részvétel a magyar jakobinus összeesküvésben, s immár forradalmi múltja miatt is gyanús. Bécsbe viszik, s gróf Saurau és bizottsága megkezdte kihallgatását. Úgy tűnik, a költő eredményesen védekezik — jogi alapja egyébként sincs letartóztatásának, hiszen tevékenyen nem vett részt a mozgalomban, a neki felajánlott tisztséget sem fogadta el —, mert felmentésben reménykedik.

A király azonban — a magyarok kérésére — elrendelte, hogy a magyar vádlottak ügyében magyar bíróság ítélkezzen. Batsányi 1795. január 17-én áll a királyi tábla vizsgálóbírósa

gyűlésére: Batsányi János. Harmincsesztendő, amikor először indul per ellene versei miatt, s ettől kezdve élete örökös üldöztetés.

Elé. A tábla ártatlannak találta, a nádor elnöklétével ülésező hétszemélyes tábla azonban egyévi fogságra ítéli. Miért? Feltehetően csupán azért, mert tudott a mozgalomról s nem jelentette... Más ok nem volt. Batsányi ezt az ítéletet főként Nyéki Németh Jánosnak tulajdonítja, aki akkor királyi ügyész, a hétszemélyes tábla tagja, s neki személyes ellensége volt, nyilván versei világnézeté miatt.

Kufstein várába szállítják, itt tölti le az esztendőt (a vizsgálati fogságát nem számították bel), Verseygy Ferencsel, Szentjóni Szabó Lászlóval, Kazinczy Ferencsel együtt. A börtönben írja csodálatos elégiáit, s itt ismerkedik meg Maret francia diplomatával, a későbbi bassanói herceggel, s ez a kapcsolat még jobban elősegíti közéletét a francia polgári forradalmi eszmékhez.

Kufsteinből 1796 nyarán szabadul. Szabadul? Az utasítás szerint Pesten, Budán, Kassán, Eperjesen s egész Felső-Magyarországon tilos letelepednie. Száműzetés hát ez is. Bécsben marad, s hat éven át napidíjas írnokegy bankóhivatalnál.

A szabad Párizsban

Közben azonban a történelem is lép néhányat, Bécs és Franciaország kapcsolata megváltozik, s a franciák bevonulása után Batsányinak a közvetlen üldöztetés-től kevésbé kell tartania. Bizalmatlansága, féltelme, zaklatásai és tapasztalatai miatt azonban 1809 októberében a francia seregekkel elhagyta Bécsset s Franciaországba távozott. Szökésnek tűnt? Bizonyosan. A költő így vall erről:

„Hogy hatalmas, engesztelhetetlen ellenségeimnek útjából kitérjek, nem volt más választásom, mint Bécsből távozni, vagy Magyarországra utazni, ami a múltak tapasztalatai után a legnagyobb vigyázatlanságot feltételez. Minő kevés hiányzott, hogy már előbb nem váltam véres áldozatává gyanútlan bizalmamnak. A választás tehát nem volt nehéz, sőt mi több, nem is lehetett más választásom. En azt tettem, amit a józan ember ész parancsolt, s amit az öfenntartás kötelessége tanácsolt. Orgyilkosok töre itt és mindenütt megtalálhat, de másodszori joggyilkosságnak nem akartam magamat kitenni.”

A fentiekhez hozzátartozik: az a gyanú ellene, hogy magyarra fordította Napóleon híres kiáltványát. Később látni fogjuk: megint ártatlanul vádolják. 1809. november 24-én indítanak Bécsben vizsgálatot a kiáltvány ügyében (s a Nobilitas Hungarus ad Hungaros c. röpirat dolgában), s Hager rendőrigazgató szerint Batsányinak mindkettőhöz köze van. A vizsgálat több mint egy évig folyik, s 1811. február 22-én a rendőrigazgató így ír jelentésében: „elérkezettnek látom az időt, hogy Batsányi, ki mint osztórák alattvaló engedély nélkül külföldre távozott, hivatalosan megidéztessek, s ha a kitűzött idő alatt meg nem jelenne, vagyona zár alá vétesse.”

Közben persze Batsányinét Bécsben zaklatják, megfigyelik. A császár utasítást adta: ha Batsányi a birodalom területére lép, le kell tartóztatni. A kiáltványról nincs szó, épp így akarják a költőt törbe csalni, azt a látszatot keltve,

hogy csak engedély nélküli külföldre távozása miatt kívánják felelősségre vonni.

Batsányi teljes joggal féltehat a bécsi hatalomtól. Franciaországban marad, itt-hoz felesége hasztalan ostromolja az udvart, a végső kegyelemért. A császárság nem felejt. S amikor a történelem kereké megint fordul egyet, s Párizsba bevonulnak a császári seregek, csakhamar lecsapnak a költőre.

Allandó gyanú

1815. augusztus 5-én reggel egy Szokovich nevű főhadnagy és katonái párizsi lakásán elfogják, bilincsbé verik Batsányit, s mint egy gonosztevőt — a lakáson talált papírokkal együtt — a Nouvelle France kaszányába szállítják, ahol közel 80 órán át minden táplálék, takaró nélkül sýnylódik a nedves börtönben. Négy nap múlva Dijonba viszik, ahol megkezdik kihallgatását a katonai parancsnokságon. A vád egy nyomába szegődött osztrák kém vallomásán alapszik: a császár és a minisztérium ellen igazgatót, veszélyes beszédek tartott.

Dijonból — az ügy lezárása nélkül — Mainzba, majd a spielbergi várbörtönbe szállítják Ferenc császár 1815. december 23-án ad utasítást egy külön bizottságnak a per tárgyalására. A vádpontok most már bővültek: az 1809-i ügye (a kiáltvány!), a kivándorlás, a párizsi nyilatkozatai. A bíróság 1816. január 13-án kezdi meg a tárgyalást. A tárgyalás során egyetlen vádpontot sem sikerül megnyugtatóan bizonyítani. A kiáltványról is kiderül, hogy Batsányi csupán átnézte a fordítást s az eredetivel összehasonlította. A vád dolgában a brünni vizsgálóbizottság szakvéleményét készítette, s ebben bizonyítékok hiányában elejtettnek jelenti ki a Batsányinál szemben felmerült mindkét vádpontot. A bizottságnak azonban ítélettel szembe kellett tartania. Bizalmatlansága, féltelme, zaklatásai és tapasztalatai miatt azonban 1809 októberében a francia seregekkel elhagyta Bécsset s Franciaországba távozott. Szökésnek tűnt? Bizonyosan. A költő így vall erről:

Hager helyett most Sedlnitzky József a rendőrniszter, s hiába a brünni bizottság véleménye, az ő 1816. június 12-én kelt jelentése így szól: „Habár Batsányi jogilag bűnösnek nem találtatott, s következőkép a neki tulajdonított vádak tekintetében bűnösnek nem tekinthető, azért teljesen meg nem igazolta magát, s még mindig gyanús egyén marad, ki az elnevezett oly gyakran, s különböző időben felmerülő vádak és gyanúokok alapján a rendőrség allandó, éber megfigyelését igényli.”

Sedlnitzkynek két javaslatát van: vagy Linzbe kell kijelölni tartózkodási helyét, vagy cseh erősségre kell számítani. Ferenc császár végzős rendelkezése 1816. augusztus 8-án kelt (több mint egy évvel a teljesen ártatlan Batsányi párizsi letartóztatása után!), s így szól: „Batsányi brünni fogságából azonban kibocsátandó, számára jövő tartózkodási helyül Linz város, jelölendő ki, ahol nevezett egyén a tartományi főnök és a rendőrigazgató szigorú őrzete és megfigyelése alá helyezendő.”

Batsányi János 1816. augusztus 14-én kiszabadul spielberg—brünni börtönből, s szeptember 2-án feleségével együtt Linzbe érkezik. Ez lesz utolsó, végső lakóhelye, s itt, örökös száműzetésben hunyta le szemét halálra 1845-ben. S bár a császári hatalom jogi vétséget soha rá nem bizonyított, büntette forradalmi szemléletét, a haladást segített. Közel ötven éven át hazát sehol sem találta.

(Folytatjuk)

Bényei József

A tudás megbecsüléséért

ÍRTA: KORNIDESZ MIHÁLY

A gazdaság és kultúra, a termelés és a műveltség kölcsönhatásának társadalmi szerepét, jelentőségét nem ma ismertük fel. Mostanában mégis többször és nagyobb hangsúllyal beszélünk ezekről az összefüggésekről, mint korábban. Az elmúlt évtizedekben ugyanis a szocialista fejlődés forrásaiban jelentős átrendeződési folyamatok voltak. Fokozatosan elapadtak az extenzív fejlesztés olyan forrásai, amilyen például a munkaerő. Maga az élet kényszerítette és kényszeríti bennünket arra, hogy a fejlesztés intenzív útján járjunk, s így növeljük gazdaságunk versenyképességét.

Megnőtt tehát az anyagi és szellemi energiánkkal való gazdálkodás jelentősége, a kor parancsává vált az ember személyiségének, képességeinek minden eddiginél gazdagabb és sokoldalúbb kibontakoztatása. Ezért esik ma olyan sok szó az emberi tényezőkről és ezzel összefüggésben az ember képességeit, cselekvési aktivitását fejlesztő oktatási, tudományos, művelődési feladatokról, általában pedig a kultúra megnövekedett szerepéről. Ennek fontosságát mi sem bizonyítja jobban, mint amikor a csaknem azonos adottságokkal rendelkező vállalatok eredményességében mutatkozó kü-

lönbségek okait vizsgáljuk. Azok a vállalatok, gazdaságok tudnak jobban megbirkózni a növekvő követelményekkel, amelyekben jól felkészült szakemberek és vezetők vannak, az irányítás átgondolt és következetes, a munka szervezethez magas színvonalú.

Az elmúlt évtizedekben igen jelentős tudományos kapacitás jött létre hazánkban. Tudósaink tovább növelték a magyar tudomány nemzetközi tekintélyét, s nagyban hozzájárultak az ipar, a mezőgazdaság és a társadalom különböző szféráinak fejlődéséhez. Alkotásaikra, tudósi felelősségükre az előttünk álló feladatok megoldásában minden korábbinál nagyobb szükség van hazánkban, mind a mezőgazdaságban, mint az iparban és a többi ágazatban is. Ahhoz például, hogy a növénytermesztésben ne csak a gabona terméshozamával, hanem a fajlagos költségek csökkentésével is felzárkózzunk a világ élvonalához, a kutatóhelyek és a termelő üzemek még szorosabb együttműködésére van szükség. Hasonló a helyzet a gyógyszeripar, a műszergyártás, a számítástechnika területén is, hiszen a gazdasági fejlődés növekvő mértékben függ a kutatásigényes ágazatok versenyképességének alakulásától.

talános iskolai fejlesztési programja, amelynek megvalósítása attól is függ, hogy területenként, az egyes községekben, városokban a központi keretekkel hogyan sáfarkodnak, mennyire tudják célirányosan felhasználni és a helyi eszközökkel bővíteni azokat, okos gazdálkodással, a tartalékok felhasználásával, az oktatás és a művelődési intézményrendszer jobb együttes működtetésével.

Az értelmiség felelőssége

Az alapozó képzés színvonalának folyamatos emelésével párhuzamosan arra törekszünk, hogy a tankötelezettség teljesítését hiánytalanul elérjük, s ezzel párhuzamosan csökkentjük az iskolák közötti jelentős színvonalbeli különbségeket.

A közép- és felsőfokú oktatásban erősíteni kell a több profilú, szélesan alapozott képzés rendszerét. Olyan közép- és felsőfokú szakemberekre van szükség, akik az ismeretek birtokában képesek az igényeknek megfelelően követni a társadalmi-gazdasági változásokat, lehetővé teszik a munkaerő rugalmas átcsoportosítását, néhány év után pedig képesek — ha szükséges — tudásanyagukat megújítani, ha kell: váltani. Egész iskolarendszerünkben bátrabban kell alkalmazni a tehetség kiművelésére, nevelésére, képzésre irányuló speciális formákat, intenzív módszereket. Természetesen az oktatással együtt a művelődésnek, az ismeretterjesztésnek, a munkahelyi át- és továbbképzésnek is többet kell vállalni a szak- és általános műveltség megújításában.

Erőfeszítéseink sorában egyik legfontosabb — de talán még nem eléggé tudatosított — feladatunk, hogy fokozottan támogassuk a kiugró tehetségeket. Hazánk — szerencsére — ezen a téren nem tartozik a „szegény” országok közé, a lehetőségekkel azonban ma sem élünk kellően. Nagyobb bizalmat és ösztönzést kell adnunk azoknak a munkájához, akik találmányaikkal, merész gondolataikkal a már elért eredmények túlhaladását tekintik élethivatásuknak, s akik ezért vállalják olykor a megszokotthoz ragaszkodók közönyét, nem egyszer gáncsoskodását is. Kulturális haladásunk egyik fokmérője, hogy mennyire tudjuk az alkotó magatartást, az újat akarók küzdelmét a szocialista társadalomépítés szerves részévé tenni.

A tudás megbecsülése, a szakértelem jobb hasznosítása, az alkotóképességek kibontakoztatása végső soron azon múlik, mennyire tudjuk mindennapi tevékenységünk igényévé, természetes követelményévé tenni a vállalkozó és újító kedvet, a jobbra törekvést, a szocialista építési mai és holnapi feladataink szolgálatában, a társadalom és az egyén javára.

Mindebben az értelmiségnek nélkülözhetetlen szerepe és felelőssége van. Munkájának mindig is fontos része volt a tudás, az ismeret átadása, terjesztése. Ma ez a „küldetésstudat” újabb feladatok, magasabb követelményeket támaszt az értelmiséggel szemben. A társadalom többek között azt igényli az értelmiségtől, hogy aktívan, kezdeményezőbben vegyen részt a művelődési életben.

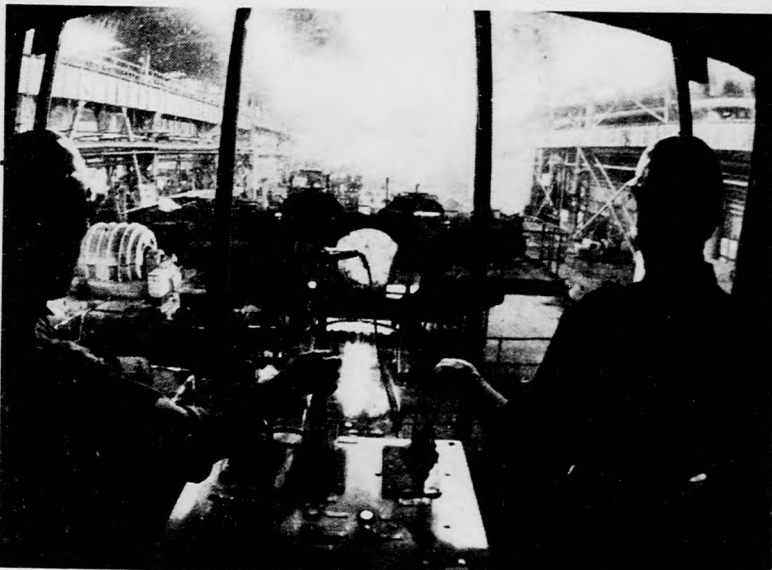
Céljaink azonban csak akkor valósulhatnak meg, ha nemcsak azok végzik a művelődési munkát, akiknek ez a hivatásuk, hanem a lakóhely, a munkahely, a társadalmi és tömegszervezetek, mindenekelőtt a szakszervezet, az ifjúsági szervezet is kellő fontosságot tulajdonít ennek a tevékenységnek. Ez a körülmény még jobban megköveteli a társadalmi erő mozgósítását. Szükséges a helyi adottságok, az igények és sajátosságok figyelembevételével, jobban kell építeni az adott település művelődési szokásaira, hagyományaira,

Kádár János és Helmut Schmidt Budapesten, a Kossuth téren

Életünk

KÉPEK A MAGYAR VALÓSÁGRÓL

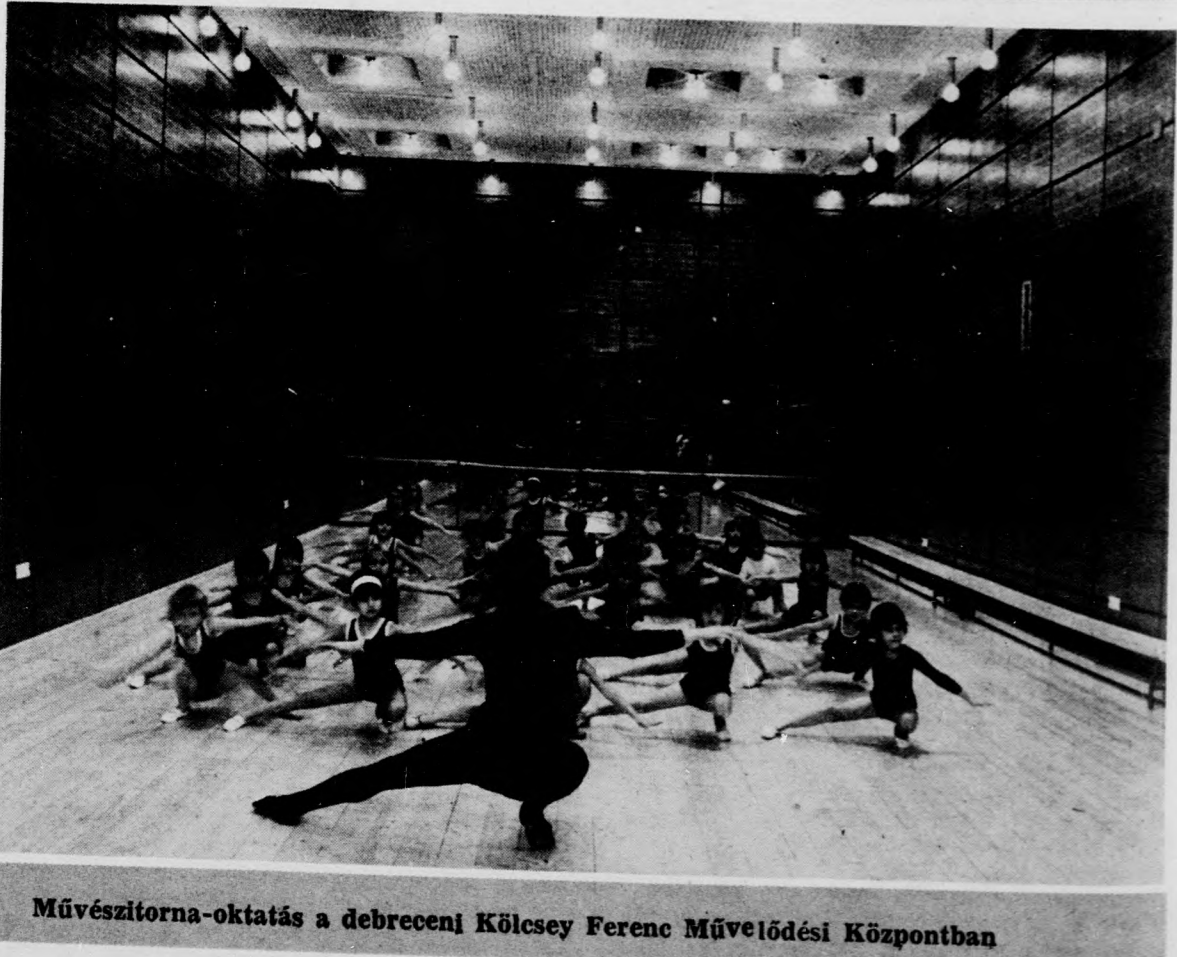

Modern kohászati üzem finomhengermű-sora a Lenin Kohászati Művekben

A Kiskörei Duzzasztómű

„Az a nehéz...” Kénéz Istvánék belépnek a ceglédi tsz-be

Művészitorna-oktatás a debreceni Kölcsey Ferenc Művelődési Központban

Tudomány és tudatformálás

Ahhoz, hogy a tudomány meg tudjon felelni az újabb követelményeknek, jobban kell kapcsolódnia a társadalmi, gazdasági folyamatokba, közvetlenebbül kell érzékelnie a fejlődés ez irányú szükségleteit, s azokhoz rugalmasan kell alkalmazkodnia. Az egyes népgazdasági ágazatokhoz kapcsolódó kutatóintézeteknek jobban ismerniük kell a gazdasági élet szükségleteit, belső viszonyait ahhoz, hogy szellemi erőforrásait megfelelően koncentrálhassák azoknak a problémáknak a megoldására, amelyek a gazdaság előtt állnak. Ennek érdekében — alapos előkészítő munka után — tizenöt kutatási program indul az Országos Középtávú Kutatási Fejlesztési Terv keretében; összességükben a kutatási kapacitás jelentős részét képviselik be fontos gazdasági és társadalmi feladatok teljesítéséhez. Ezek a programok (pl. mikroelektronikai alkatrészek, növényvédők szerek, távközlési rendszerek, gabonatermesztés, fehérjetermelés, a Balaton védelme stb.) — a hazai kutatásszervezés történetében először — az elvárható eredmények hasznosításának tennivalóit is tartalmazták.

Természetesen nemcsak a tudomány fejlődésétől függ előrehaladásunk, sok múlik azon is, hogy az intenzív fejlesztéssel járó változásokra mennyire készül fel maga a társadalom. Nem elég, hogy

csak megértjük a gondolat, a feladatokat. A tudomány — elsősorban a társadalomtudomány valóságfeltáró munkájának — komoly tennivalói vannak a tudatformálás, a szemléletváltoztatás megalapozásában. Nem kis feladat ez sem. Hiszen a társadalmat most kell felkészíteni egy olyan életformára, amely a jobban végzett munka mellett magában foglalja a szabad idő tartalmasabb eltöltését, a kulturáltabb szórakozást és a mindannyiunk számára szükséges önképzést és továbbképzést. Fejlesztésünk kell szakemberképzésünket is. A jelenleginél szélesebb és elmélyültebb alapismerettel rendelkező, „konvertálhatóbb” tudású szakembereket kell képezni. Tülspecializálódott képzési rendszerünk ugyanis nagy mértékben szűkíti a munkaerő mozgásképességét, nehezíti a változásokhoz történő alkalmazkodást. Sok helyen egyebek mellett ez is szerepet játszik abban, hogy a pályakezdő diplomások úgy érzik, nem hasznosul szaktudásuk. A munkahelyek egy része alacsonyabb követelményeket támaszt velük szemben, gyakran alacsonyabb igényű munkakörben is foglalkoztatják őket, mint amire képzettségük alapján joguk számíthatnának. S ez a gondolat át is vezet bennünket az emberi tényező szerepének másik kiapadhatatlan forrásvidékére, az iskolai oktatás területére.

Kibontakoztatni a tehetséget

Oktatási rendszerünk legnagyobb gondja, hogy a korszerű műveltség és szaktudás magas szintű átadásában, a képességek fejlesztésében az iskola elmarad az igényektől. Az oktatás folyamatos korszerűsítését nemcsak gazdaságunk megújulásának szükségessége indokolja, hanem a társadalom egészének követelményei, a fejlett szocializmus építésének feladatai is megkövetelik ezt. A szocialista életmód, a szocialista demokrácia érvényesülésében is olyan feladatok állnak előttünk, amelyekre még nem készült fel kellő színvonalon az oktatás. Alapvető érdekünk, hogy az eddigieknél mélyebben és differenciáltabban foglalkozzunk a képességek fejlesztésével és a tehetségek felkarolásával, s mindezt úgy, hogy a pedagógus gondos munkájának csökkenti kell a családok különböző helyzetéből adódó kulturális különbségeket.

Az iskolákban jórészt eldőlt, mennyire sikerül az alkotókészséghez nélkülözhetetlen képességeket, tehetséget kibontakoztatni. Sajnos, ma

még sok helyen nehezítik a szűkös feltételek, a nagy létszámú tanulócsoporthoz, a szaktanár-ellátottságban mutatkozó egyenetlenségek a személyes képességek fejlesztésére irányuló pedagógiai munkát. Ezeket a nehézségeket ugyan a legkiválóbb nevelők, az összeforrottnévelők, az összeforrottnévelők, az általános iskoláknak, mint intézményrendszernek a kiemelt fejlesztése azonban elodázhatatlan feladat, a színvonal általános emelkedése csak így módon várható. Az új tantervek, tananyagok bevezetése az anyanyelv, a matematika korszerűbb oktatása sok lehetőséget tartogat, s alapja lehet a műveltség emelésének. Az általános iskolák fejlesztését komplex feladatnak tekintjük, amelyben a tanteremépítéssel, a jobb tárgyi és személyi feltételek megteremtésével egyszerre kell gondoskodni a korszerűbb, eredményesebb pedagógiai módszerek meghonosításáról is. Ezeket a feladatokat foglalja egységes rendszerbe a közeljövőben a kormány VI. ötéves tervi ál-

BEMUT

a Debr

A Debreceni Orvosi Egyetemnek ménynek az alapfokú orvostudományi képzés jelentős részét a Debreceni Orvosi Egyetemre átvitték, a Debreceni Orvosi Egyetemre átvitték, a Debreceni Orvosi Egyetemre átvitték...

A DOTE-n eddig felszabadulás óta, végzett, akik egészségügyi széles körű tevékenységben részt vesznek, az orvosi diplomát megszerzők, a Debreceni Orvosi Egyetemre átvitték, a Debreceni Orvosi Egyetemre átvitték...

MIT VA

A társadalom a munkát, hogy az egész társadalmi életben megnyilvánuljon a társadalmi életben megnyilvánuljon a társadalmi életben megnyilvánuljon...

Megvan-e az az erőforrás, kapacitás, hozzáállás, hogy a társadalmi életben megnyilvánuljon a társadalmi életben megnyilvánuljon...

Az orvostanban „rendes” képzés mellett az alapképzés mellett az alapképzés mellett az alapképzés mellett az alapképzés mellett...

Az egyetemi oktatás, hogy jól megvalósuljon, az oktatás, hogy jól megvalósuljon, az oktatás, hogy jól megvalósuljon...

MILYEN

Hallgatóink tudják, hogy a társadalmi életben megnyilvánuljon a társadalmi életben megnyilvánuljon...

Oklatóink tudják, hogy a társadalmi életben megnyilvánuljon a társadalmi életben megnyilvánuljon...

Oktató-nevelő munka a Debreceni Orvostudományi Egyetemen

A Debreceni Orvostudományi Egyetemnek mint intézménynek az alapfeladatát az orvosképzés jelenti, e feladat kör zavartalan ellátása érdekében magas szintű betegellátó és tudományos tevékenységet kell hogy folytasson.

A DOTE-n eddig, csak a felszabadulás óta, 4800 orvos végzett, akik a magyar egészségügy széles területén lettek és tesznek tanúbizonyságot arról, hogy a debreceni orvosi diploma megfelelő tudást, felkészülést és magatartást rejt magában. Évente 210-220 új elsőéves kezd meg az DOTE-n a tanulmányait, közöttük 10-15 kül-

földi (európai, afrikai, ázsiai, dél-amerikai) diák.

Öt éve a fogorvosképzés ugyancsak beindult a DOTE-n. Évente húsz hallgatót veszünk fel és ennek eredménye, hogy első alkalommal ebben az évben már fogorvosokat fogunk avatni. A fogorvosok oktatási feltételeinek javítása érdekében épül az új Fogászati Oktató Központ.

A hátrányos helyzetű középiskolai tanulók egyetemi felvételi előkészítéséhez egyetemünk oktatói és hallgatói szervezett formában nyújtanak segítséget (bennlakásos tanfolyamok, folyamatos levelezések formájában).

tatási továbbképzéseket szervezünk. Szervezeti egységeink modernizálják az oktatásukat, új jegyzeteket és tankönyveket írnak oktatóink. Az oktatás technikai eszközeink bővülnek és a modern audiovizuális módszerek bevonultak az oktatásba.

Pártszervezeteink, az alapszervezetek vezetőségei az egyes évfolyamokat irányít-

ják, ugyanakkor minden csoportot egy-egy oktató patronál az évfolyamfőnök irányítása mellett.

Az ifjúság, a KISZ képviselői minden egyes testületben részt vesznek és aktív munkát végeznek. A hallgatói képviselői rendszer kialakult az egyetemen és a KISZ érdekvédelmi tevékenysége mind eredményesebben működik.

CSELEKVŐKÉPES IFJÚSÁG

Oktató-nevelő munkánk célja az is, hogy szocialista típusú értelmiségieket adjunk a társadalomnak. Hallgatóink ideológiai, világnézeti, politikai képzésének színvonalát, annak hatékonyságát figyelemmel kísérjük és hatékonyságát növelni szeretnénk. A Marxizmus-Leninizmus Intézet oktatói mellett a többi szaktanszék direkt és indirekt oktatási-nevelési lehetőségeit felhasználjuk. A párt- és KISZ-szervezet összehangolt, tudatos tevékenysége révén a hallgatóink ideológiai, politikai arculatát pozitív értelemben formáljuk.

Hallgatóink nem húzódoznak a társadalmi munkáitól. Az elmúlt évben három évfolyam, vagyis több mint 500 hallgató egy héten keresztül mezőgazdasági társadalmi munkát (almaszedés) végeztek. Hallgatóink nyári építőábrókban, egészségügyi létesítmények építésében ugyancsak folyamatosan részt vesznek. A Debrecen városi Tanács egészségügyi osztályának vezetőivel kötött szerződés alapján hallgatóink egész évben széles körű egészségügyi társadalmi munkát végeznek (óvodák, bölcsődék) takarítása, szociális otthonok patronálása stb.).

A KISZ-bizottság szervezi a forradalmi ifjúsági napok programját. Nagyon nívós rendezvények közül kiemelésként kívánkozik az 1980-as országos politikai plakátkiállítás és az 1981-es amatőr fotópályázat. E rendezvénye-

ket a DOTE KISZ-bizottsága mindenkor egy termelő vállalat KISZ-bizottságával együttműködésben szervezi, így 1980-ban a BARNEVÁL, míg 1981-ben az Állami Építőipari Vállalat KISZ-fiataljai voltak a partnerek.

Az orvost értelmiségi szerepkörének megfelelő betöltéséhez is fel kell készíteni, így például a hallgatóság általános kulturáltságának biztosítására kell törekedni. A közművelődési bizottság, továbbá a KISZ-bizottság közvetlen irányításával számos lehetőség közül válogathat a hallgató, így közművelődési szakkollégiumok, művészeti csoportok és szakkörök (DOTE Színpad, Jazz Klub, DOTE Galéria, Táncházt, Fotóklub, Filmklub, Világjárók Kör, kollégiumi szakcsoportok stb.) biztosítják azt, hogy ki ki érdeklődési körének megfelelően tudjon egy-egy közművelődési terület munkájába bekapcsolódni.

Véleményem szerint az orvostanhallgatók között döntő többségében szorgalmas, jóra való, értelmes fiatal van, akik sok örömet okoznak egyetemünknek, és akikből egy kicsit nagyobb odafordulással még többet ki lehet hozni. Az egyetemünk állami és pártvezetése, valamint oktatóink többsége mindenesetre ezen fáradozik.

Dr. Szegedi Gyula
egyetemi tanár
oktatási rektorhelyettes

MIT VÁR A TÁRSADALOM?

A társadalom azt várja tőlünk, hogy az egészségügygel szemben megnyílvánuló fokozott társadalmi igényeknek jobban megfelelni tudó orvosokat képezzünk ki. Az igény hangsúlyosa ma már elsősorban a minőségben van és nem a mennyiségben, ezért az egyetemi követelmények - a jövőben sem fognak csökkenni. A társadalom azt várja, hogy az orvostanhallgató a képzési idő befejezése után rendelkezzen olyan elméleti és gyakorlati ismeretekkel, készségekkel és magatartásformákkal, amelyek alkalmassá teszik orvosi tevékenység végzésére, és alapját képezik bármelyik orvosi szakterület továbbképzés utáni művelésére. A társadalom továbbá azt várja, hogy szocialista típusú értelmiséget képezzünk.

Megvan-e az az oktatási bázis, kapacitás, elhatározás, hozzáállás, hogy megfelelőesünk ennek a társadalmi igénynek?

Az orvostanhallgató általában „rendes” körülmények között hat év alatt közel 6600 óras elméleti és gyakorlati foglalkozás és közel 55 vizsga - kollokvium, szigorlat - után nyeri el a diplomáját. Az egyetem 3000 dolgozója, 17 intézete, 15 klinikája, szervezeti egysége biztosítja a háttérrel.

Az egyetemi oktatóktól elvárjuk, hogy jól oktassanak, gyógyítsanak, színvonalasan kutassanak és közéleti aktivitással példát mutassanak. Jól megfelelni ennek a feladatkörnek nagyon nehéz, különösen akkor, amikor aránytalanság van az oktatói létszám és az orvostanhall-

gatók jelen száma között. Az oktatómunka színvonalát természetesen javítaná, ha több oktatót lenne, vagy ha kevesebb orvostanhallgatót kellene felvenni. Az egészségügyben dolgozó orvosok száma - véleményünk szerint - már megengedné a jobb arány kialakulását.

Az orvosképzés hatékonyságának javítása érdekében az egész világon, s így természetesen Magyarországon is állandó a törekvés arra, hogy korszerűsítsük, megreformáljuk az oktatásunkat. Az oktatás tartalmi és módszertani korszerűsítésére kényszerít bennünket az, hogy óriási ütemmel változik, fejlődik az orvostudomány, az elsajátítandó ismeretanyag gyorsan bővül.

Oktatásunknak gyakorlatiasabbnak kell lennie, a járóbeteg-ellátás feladatait jobban előtérbe kell állítanunk. Az oktatás gyakorlatiasabbá tételéhez oktatási feltételeinket állandóan javítjuk, gyakorlati laboratóriumok, oktatászobák, megfelelő beteganyag biztosítása révén.

Az egyetem oktatói létszáma és oktatási bázisa önmagában nem képes arra, hogy a fenti társadalmi igényeknek megfelelő gyakorlatiasabb oktatást biztosítsa, ezért az egyetem vonzáskörében dolgozó nagyobb kórházak segítségét folyamatosan igénybe vesszük. Oktató kórházaink - így a nyiregyházi, miskolci, egri, debreceni megyei kórház, a szolnoki MÁV-kórház és a berettyóújfalui járási kórház - orvosiai évek óta igen nagy segítséget nyújtanak a felső éves hallgatók képzéséhez.

MILYENEK A HALLGATÓK?

Hallgatóink teljesítménye, munkához való viszonya, viselkedése, magatartása természetesen nem egységes. Döntő többségében jó szándékú, szorgalmas és megfelelő magatartást tanúsító hallgatóval vagyunk körülveve. Olyan hallgatókkal, akik érzékenyen reagálnak a társadalomban fellelhető visszacsapásokra, akik a véleményformálásukban meglehetősen kritikusak. Oktatóink tudják azt, hogy az oktató-nevelő munkában nem csupán a szakmai képzésre kell koncentrálni, hanem a szocialista típusú értelmiség nevelésére is. A szakmai képzést és a nevelést természetesen nem lehet egymástól elválasztani.

Oktatóink tudják azt, hogy az oktató-nevelő munka hatékonysága elsősorban azon múlik, hogy mennyi az az idő, amennyit az oktatók és hallgatók együttesen, közös munkában el tudnak tölteni.

Tudományos diákköri (TDK) tevékenységet végez a hallgatóink közel negyedrésze (250 hallgató). A tudományos munka légköréhez való hozzászokáson túlmenően az alkotó munka szeretetére való

szoktatás, az önálló gondolkodásra való készítetés és egyáltalán a munkára való nevelés eszközeit látjuk ebben a rendszerben. A TDK-s hallgatóink helyi, idegen nyelvű, országos és külföldi kongresszusokon vesznek részt, pályamunkákat készítenek. Hallgatóink többsége a közvetlen gyógyító munkát, a betegellátást tekinti életcéljának, ezért lehetőségük van ahhoz, hogy belépjenek a Klinikai Diákkörbe (KDK), és a gyógyító munka egy-egy fázisát részletesebben tanulmányozhassák. Egyetemünknek a külföldi egyetemekkel széles körű kapcsolata van, így minden évben közel száz hallgatónk négyhetes nyári külföldi csereregyszerűen utazik. A felső éves hallgatók közül többen már mint oktató-demonstrátorok bekapcsolódnak az alsó évesek oktatásába.

Az egyetemünk állami és pártvezetése 1978-ban kidolgozta az egész egyetemre vonatkozó nevelési tervét, amiben körülírta a különböző nevelési tényezők számára a legfontosabb feladatokat. Ennek keretén belül évente legalább két alkalommal ok-

Megtartani a bizalmukat

ISKOLÁSOK RÓLUNK S A VILÁGRÓL

A debreceni Fűvészkeret utcai iskola udvarán szaladgáló 13-14 éves fiúk, lányok, ha felnőttükre nyúltak is, gyermeki felszabadultsággal kergetik a labdát, hajtják a kötelet. Az iskolaudvar témája a diákcsíny, bicikli, mozi. Azt azonban, amiről most beszélgetünk egy félreeső zugban, nem biztos, hogy hangosan is kimondta már mutáló kamaszhangjuk.

Munka és pénz

Kérdésekre, hogy dolgoztak-e már valahol, hétből ötennel felelnek. (Többnyire a szülők munkahelyén, és a legváltozatosabb munkákat. Zsákhordástól, kapálástól, állatetetésről, újsághordásig.) Nemcsak az otthoni munkát látták, hanem izlették már a nehéz kétékezt is. Jártak már munkahelyen dolgozó vagy éppen lógó felnőttek között, látnak bennünket otthon és vendégségben, közlekedni, enni, inni, hallanak bennünket szépen és csúnyán beszélni. Van tapasztalata mindnyájuknak, Mandula Györgynek, Vályi Attilának, Pékelyi Bélának, Villon Györgyinek, Varga Józsefnek, Barcsi Istvánnak, Vámosi Györgynek, lehet őket miről faggatni.

— Milyen volt a nyári munka?
— Nehéz egy kicsit a tsz-ben, de jó a levegő, állatok között lehetek, és egy leendő állatorvosnak ez jó iskola. Az emberek is sokkal érdeklődőbbek, feszelenebbek, barátságosabbak falun, mint városban — magyarázza Mandula György.

— En nem veszem valami jó néven, ha kijelölik otthon, hogy most mosogassak, csirkét etessek, porszívózzak, de belátom, édesanyám nem bírná egyedül — folytatja Varga József.

— Ugyan nem lelkesedem a korán kelésért, de az újságokat hamar ki lehet hordani, így napközben szabad vagyok, strandolhatok, a halaimra is marad időm, és még pénzem is lesz — így Vályi Attila.

— A lógás sokkal fárasztóbb, mint a munka — mondja határozottan Pékelyi Béla, a serdülő vívóválogatott tagja. — Nem tudom, akik naphosszat a hasukat tűstetik és isznak, kipróbálták-e. Apám víz- és gázszerelő, neki szoktam segíteni. Ha az ember belelendül a dologba, szinte élvezni. Így vagyok a tanulással is, persze nem minden tantárggyal.

— Mit csináltak a keresetekkel?
— Tavaly fényképezőgépre ment el a pénzem, meg biciklijavításra — válaszol Mandula György.

— En is befektettem a fizetésemet — mondja Barcsi István. — Korcsolyát vettem, most pedig magnóra gyűjtök.

— Zsebpénztek is van?
— Havonta száz forint — mondja Vámosi György. — Nyáron „elúszom”, télen „elkorcsolyázom”. Berleteket veszek. Év közben többnyire csak a halaimra költök.

— És te? — fordulok Villon Györgyhez.

— Sajnos az én zsebpénzem mindig elúszik. Ha meglátok egy szelet tortát, vagy valami jó falatot, fuccs a terveimnek.

Család, példakép, időtöltés

— Mit csinál otthon a család?
Többen egyszerre, s szinte egyformán szólnak meg:
— Apu olvas, tévét néz, alszik. Anyu többnyire a konyhában van és haragszik, hogy apu nem foglalkozik velem. Azt mondja: fáradt, nincs ideje. Pedig jó lenne nagyokat beszélgetni.

— Mi nagyon vidám család vagyunk. Sokat mókázunk, ebben segít a papagájunk is. Nagymama modern, olyan, mint az anyukám, mindent meg lehet velük beszélni — mondja Barcsi István. — Apukám katonai ügyész. Olyan, mint egy két lábán járó történelemkönyv. De otthon mindent a humoros oldaláról fog fel. Sokat játszik, kártyázik az öcsém-mel meg velem.

Vámosi György szülei a klinikán dolgoznak, orvosok.
— Apukám későn jár haza az idegklinikáról. Nagyon munkabíró. Este 11-ig olvas, híreket hallgat. Anyukám is sokat hajt, most védté a kandidátusját. En többnyire tanulok, a halaimmal foglalkozom vagy vívok. Jó lenne már egy szinte családi barátai kör.

— Milyen ember szeretnél lenni?
— Amilyen édesapám — mondja Vályi Attila. — Mindenről tájékozott, Nemcsak jól dolgozik, hanem sokat segít édesanyámnak is, és még barkácsol is.

— Nekem édesanyám a példaképem — mondja Varga József. — Lelkiismeretes, segítőkész. Engem is erre nevel. — En Darwinhoz szeretnék hasonlítani, mert tudós volt és szerette az állatokat. Meg édesapámmal, aki nagyon precíz. Tisztelem, mert elnök létere együtt dolgozik a kombájosokkal, nem játssza a főnökösöd — mondja Mandula György.

— Odaadó szeretnék lenni a munkámban, mint a szüleim — mondja Vámosi György. — Igyekszem olyan lenni, aki könnyen veszi az életet, nem csinál apróságokból nagy ügyet, és tud megbocsátani is.

— Hol vagy szívesen?
— Leginkább a barátaimmal szeretek biciklizni, de nagyon jó otthon is, amikor végre együtt vagyunk, és sokat nevetünk — válaszol Barcsi István.

— Falun, mert ott őszinték az emberek — így Mandula György. — Meg az úttörőházban is, ahol népi táncok. Jó érezni ott is, meg a rajban is, hogy egymáshoz tartozunk. Sok mindenről beszélgettünk még. Arról, hogy mikor igazságos vagy igazságtalan valaki, kiben lehet megbízni és kibem nem, hogy miért nincs béke mindenütt. Mindenről van véleményük. Tudnak különbséget tenni jó és rossz között, tudnak tisztelni és megvetni dolgokat. Tudják, milyen szeretnének lenni és milyenek nem, ha még nem is döntötték el, mi lesz a foglalkozásuk. Úgy élnék, úgy gondolkodnak, ahogy tőlünk látják. S ha nem is mindig fogalmazzák meg: mindannyian szeretnék, ha a család, a felnőttek sokkal többet lennének velük újság, tévézés, idegkedés nélkül. Áhítják a közös játékokat, az őszinte érdeklődést, a meghitt beszélgetést.

Egy emlékkép lebeg előttem. Estébe nyúló vidéki értekezletről tartottunk haza ismerősömmel. L. Gyárigazgató, középiskolás és egyetemista cserepei vannak. Többször tapasztaltam, hogy a látszólag gyeri-csuri ügyeket is lelkiismeretesen, türelmesen intézi. Családja jóformán csak este látja.

— Hogy bírja? Nem fáradt?
— Nem lehetek az. Még ilyenkor este élek lelki életet a gyermekeimmel.

— Igénylik?
— Hajj! Ez az egyetlen módja, hogy megtartsam a bizalmukat.

Ferenczfalvi Éva

Felszabadulás

OTTHON - CSALÁD - OTTHON

Testvérek közötti korkülönbség

Az elmúlt nyáron olyan üdülőben töltöttünk két hetet, amelyben zömmel kétgyerekes családok nyaraltak. Érdekes volt megfigyelni a százegegyházi testvérpárt, külsejük, természetük egyező vagy eltérő voltát, egymással való kapcsolatukat. S ami csak ilyen nagy tömegben szembetűnő, hogy milyen nagy korkülönbség van a legtöbb kétgyermekes családban a testvérek között. Tíz-éves kislány és 17 éves bakfi. Óvodába lépő kislány és harmadik általános végzett fiútestvér. A családok leggyakrabban 4-6, sőt nyolc év különbség is volt a kétgyerekes között.

Ez a szóródás nagyon kedvezően nevelési szempontból. Az első csemete így 4-8 évig egyke: a család szeme fénye, agyonkéneztetett lurkó. Esztendőig tart ez az állapot, és akkor megjelenik a kistestvér, egyszerűen kipottyant a középpontból. Valóságos pedagógusművészek kell lennie a szülőnek, hogy a nagyobb gyerek ilyenkor szinte a gyűlöletig fokozódó féltékenységét feloldja.

A szülők mindig azt mondják, add oda neki, hisz tudod, ő kicsi még. Tedd meg a kedvéért! Vagy: nem szegyelled magad, így viselkedsz az öcsédrel? Ilyenkor a kisebb válik zsarnokká. Az egyenlőségi viszony nem alakulhat ki. Persze, a jó kapcsolat így is megteremtődhet, de ilyenkor a nagyobb némileg a szülővel azonosítja magát. Nálunk a családban tíz év korkülönbség van az első és a harmadik gyerek között. Nézem a nagyfiamat, hogy a kicsivel való viselkedésben menni-

re lemásolja a mi szokásainkat, szavainkat. Milyen felnőtesen beczi, kedvét keresi, pusztú kunyerál tőle, meglepetést készít, ajándékokat vásárol neki. Viselkedése majdnem olyan, amilyen valószínűleg majd tíz év múlva lesz, mikor a saját gyereket pátyolgatja. Valójában nagyon hasznos ez a családi életre nevelés igazi iskolája. Így volt ez régebben a nagycsaládok korszakában is. Csak hogy két gyerek esetén ilyenkor valójában nincs testvére fiunknak, lányunknak mert testvérkapcsolat kialakulásához túl nagy a korkülönbség. Más ez nálunk, ahol fiunknak egy három és fél évvel fiatalabb öccse is van. Ha a két testvér között nagy a korkülönbség, a mind fontosabb kortársi kapcsolatot nem találja meg a gyerek az otthonában, nem

Atányi László

SZEPESI ATTILA:

Sirályok a Dunán

Szállodnak föl-le, föl-le, egész nap föl-le, föl-le, a sirályok a Dunán bukdosnak föl-le, föl-le.

Fekete fejük ragyog, szárnyuk ezüstje ragyog, a déli napsütésben csörög vöröse ragyog.

Nyugtalan keringenek, szállodnak, keringenek, habokan elringanak, vijjogva keringenek.

Lombos ág tovauszik, jégtábla tovauszik, karsú ladik és hajó rönkfakkal tovauszik.

Siklanak, szárnyuk suhog, lecsapnak, szárnyuk suhog, hanyják a hengerbuckát, holdvíz szárnyuk suhog.

Föl-le, egész nap föl-le, tavasz, nyár, ősz, csak föl-le, a sirályok a Dunán bukdosnak föl-le, föl-le.

A nyúl, az elefánt és a tigris

(VIETNAMEI MESE)

Egyszer a nyúl az erdőben sétálgatott, és hirtelen összetalálkozott egy hatalmas elefánttal. Az elefánt igencsak látogatta az ormányát. A nyúl meghökken, odasietett az elefánthoz, és beszéde elegedett vele, hogy megtudja, mi a baja.

— Hé, elefánt apó — szólította meg a nyúl —, miért vagy ilyen bánatos?

— Nagy ostobaságot csináltam — felelte az elefánt. — Vitába elegyedtem a tigrissel, fogadtunk a fogadást elvesztettem, és ezért a tigris meg fog enni holnap engem. Hát gondolj csak bele, hogy is ne lennék szomorú?

Elgondolkodott a nyúl, törte a fejét, végül azt mondta az elefántnak:

— Sose búsulj, elefánt apó, kihúzlak én téged a csávából. Gyere ide holnap reggelre, ne félj, nem hagyják a bajban, és a tigris sem nevetget rajtad.

Ezekkel a szavakkal a nyúl elfutott.

Hajnalban kimegy a megbeszélthelyre, és látja ám, az elefánt már régóta ott ácsorog, és várja őt. A nyúl akkor azt mondta az elefántnak, hogy térdejen le, és várjon, amíg nem jön a tigris. Alighogy a fák közt föltűnt a tigris árnyéka, a nyúl egy lendülettel fölpatant az elefánt háta- ra, valamint nagy morogva rágni kezdett, és telekiabálta az egész erdőt:

— Hej-hó! Annyi elefánthúst ettem, hogy már ráuntam, és most tigrishúsa fáj a fogam. Hol lehet találni egyet?

Alighogy a tigris meghallotta a nyúl féltelmes kiabálását, megrémült, és sietve eltűnt az erdőben. Az elefánthus észbe se jutott többet. Így húzta ki a nyúl az elefántot a csávából.

Migray Emőd fordítása

Kabát alá...

Divatos, praktikus és gyorsan elkészíthető a tavaszváró kismellény. Hozzávalók: 25 dkg középvastag parasztyapjú, 4,5-es kötőtű, 4-es körkötőtű.

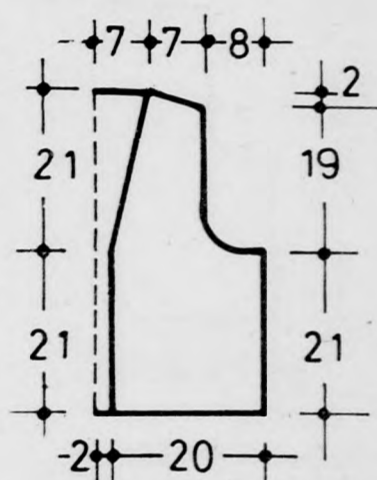
Alapminta: a munka színén sima, a bal oldalon fordított szemeket kötünk. Szempróba: 16 szem x 22 sor = 10 cm.

Lustakötés: mindkét oldalon sima szemeket kötünk. Körkötés: 1 sor sima, 1 sor fordított.

MUNKAMENET

Háta: a derékrészen, 4,5-es kötőtűvel, 65 szemre kezdjük. Alapmintával, egyenesen haladó oldalszélekkel 21 cm magas oldalszélű kötünk. Karkivágás: mindkét oldalszáron lefogaszunk 5, majd minden 2. sorban 2,3 x 1 szemet (45). A vállfogasztás részére, kezdéstől számított 40 cm elérése után, mindkét oldalszáron, minden 2. sorban lefogaszunk 3, 2 x 4 szemet. A közepén megmaradó 23 szemet lefogasztás nélkül tartaléktűre vesz- zük.

Eleje: a derékrészen 29 szemre kezdjük, a hátrésszel azonos oldalmagassággal, kar- és vállfogasztással kötjük. A karkerekítéssel azonos sormagasságban, a belső (közép) szélén a nyak- kivágás részére lefogaszunk 1, majd minden 8. sorban 5 x 1 szemet.

ÖSSZEÁLLÍTÁS: az oldal- és vállrészeket szem- és sortalálkozás szerint összevarrjuk. A háta nyakszél szem- körkötőtűre vesszük, majd folyamatosan az eleje oldal szélszélekre (mindkét oldalon azonosan) felvesszünk minden szélszemre 1 szemet. Az eleje sarkokrészen 3 szemet szaporítunk, az alsó szélén minden szemre 1 szemet szedünk fel. Körbe haladó lustakötéses sorokkal 6 sort (3 borda) kötünk. Végül a szemeket egyenként lefogasztjuk. Az ujjaszélekre azonos bordaszámú, lustakötéses szegőszél készitünk. A szegőszél készülhet azonos vagy soronként más-más színű fonalból, fonalakból.

(P. V.)

Könyvespolc

Legszükségesebb könyveink elhelyezésére a munka- tanuló vagy íróasztal közelében gyakran válik szükségessé egy kézi könyvespolc, amelyről egy mozdulattal tanulás közben is leemelhetjük valamelyik szótárt vagy kézikönyvet. Ilyen könyvespolcot könyvnyerrel készíthetünk magunk is.

A polc anyagát pozdorja bútorlapból vágjuk le a megfelelő méretre. Az eleket csiszolás után 1 mm-es furnérlappal burkoljuk, asztalosenyvvél (csontenyv) ragasztva fel az élekre a furnérlapot. Szárítás után óvatos faragással és csiszolással tüntetjük el a furnérfelületet a polc éléről. A végső csiszolás után szintelen lak-

kal adhatunk fényt a polc- nak.

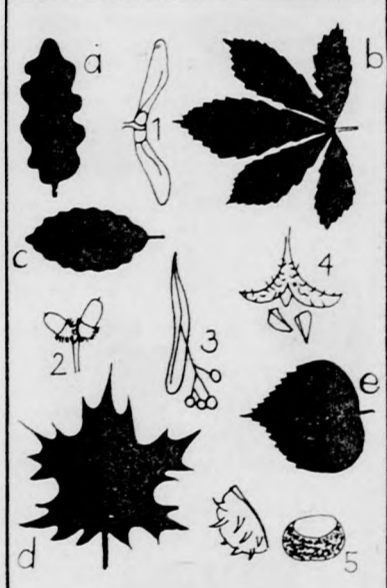
A falra szereléshez szükséges tartószerkezethez vásároljunk 2 x 20 mm-es profilú acélszalagot. A hengerelt acélszalag megmunkálása előtt nagyméretű fűzetlapon vagy más kockás papírra előbb szerkesszük meg a háromszög alakú tartószerkezet rajzát, amelynek kiképzését a kép is mutatja. A lényeg, hogy a derékszögű háromszög befogója a polcunk szélességének megfelelően. Az átfogó közepén rajzoljunk két körív alakú díszítőelemet. A rajz elkészítése után levágjuk a szükséges méretű acélszalagdarabot, majd bejelölve a közepét, derékszögbe meghajlítjuk. A derékszög mindkét oldalán kimérjük a

rajz szerinti befogóhosszúságot, és ugyancsak meghajlítjuk egyelőre még nem a kívánt 45 fokos szögre, hanem lényegesen nagyobbra, hogy a vas két végén a díszítőelemet kialakíthassuk.

Az acélszalag két végére a satu és franciakulcs vagy más erős fogóeszköz segítségével hidegen 1-1, kb. 3 cm átmérőjű kunkort hajlítunk. Amikor ez sikerült, akkor hajlítjuk meg 45 fokos szögre háromszög alakú tartószerkezetünk két csúcát. Az átfogó közepén így a képen látható érdekes díszítőelemet képeztünk a vasszalag végén levő két félkörrel. A két félkörrel találkozásánál ezután persze szegcselelssel, hegesztéssel vagy (ez a legmutatósbab) ún. kötegeléssel rögzítenünk kell a meghajlított idom szarait. A kötegeléshez kb. 5 cm-es darab vasat kell levágnunk, és satuba fogva mint egy gyűrűt kalapálnunk az összekötendő száraz profilja köré.

Mindez már elég sok ügyességet kíván, de az eredménye nagyon mutatós kézipolc. A tartó háromszöget feketére festve szereljük a falra, a polclapot a háromszög befogójába tolva. A falra szereléshez a megmunkálás során lyukat fúrunk az acélszalag megfelelő részére, és facsavarr, műanyag tiplí a felszerelés, a rögzítés anyaga.

H. A.

Levél és termés

Akik szeretik a természetet és nyitott szemmel járnak, nemcsak gyönyörködnek a zöldellő fákban, növényekben, hanem idővel könnyen felismerik azokat leveleikről, magvaikról. Az iskolai kirándulásokon pedig sokszor gyűjtik is a pajtások, hogy a biológiai órák anyagához szemléltető, tanulmányozható eszközök legyenek.

Felismeritek-e, hogy a rajzon látható levelekhez melyik termés tartozik? Párosítsátok a számokat a betűkkel és írjátok mellé azt is, milyen fáról van szó.

- A-2 tölgy
- B-5 gesztenye
- C-4 bükki
- D-1 juhar
- E-3 hárs

A. KRIZSANOVSKIJ:

Ványecska felkel az ágyából

— Ványecska... Kelj fel...
 — A-á-á... Korán van még...
 — Kelj fel, mert mindjárt lelocsollak jéghideg vizel...
 — Jaj! Felkelek, felkelek... Adj egy süteményt!
 — Mindjárt a kezre csapok, te szutykos! Lódulj!
 — Br-r-r... Megint nincs meleg víz.
 — Legfeljebb egy kicsit megedzed magad... Ne felejt el fogat mosni!
 — Nem felejttem el. Bár az orvosok azt ajánlják, al- mával kell fogat tisztítani, hogy ne dörszöljük le róla a zománcot...
 — Azt nem tudom, hogy a zománc hogy bírja, de a nadrágodat már alaposan kidörzsölted! Az ember nem győz téged ruhával...
 — Kész vagyok! Tiszta! Ragyogok, mint a szurok...
 — És ne vakarózz folyton, ne borzold a hajadat... Az ember csak folyton tanít téged...
 — Láss neki a tejbegríznek. Egy kanállal mamának, egy kanállal papának, egy kanállal saját magadnak...
 — Mi vagyok én, csecsemő?
 — Dehogy vagy csecsemő... Ne kapkodj kézzel a hús után, hiszen ott a villa...
 — Elég már! Megyek...
 — És mit kell ilyenkor mondani?
 — Adj egy rubel zsebpénzt!
 — Köszönöm — ezt kell mondani.
 — Köszönöm. Adj egy rubelt!
 — Nesze, te gézengúz! Csak fagyaltot ne végy, hiszen tudod, a mandulád...
 — Ezt nem szabad, azt nem lehet...
 — Hát az akatáskád hol van? Te kis feledékeny!
 — Jól van no...
 — Óvatosan menj át az úttesten... Csak ha a lám- pa zöldet mutat...
 — Elég már, rohanok.
 — Csak rohanj. Szerencsés utat, Ványecska!
 És Ványecska, hivatalos nevén Ivan Nyesztorovics Zsarko, a tudományok kandidátusa megcsókolta feleségét, és szélsébesen nekiiramodott, hogy idejében be- írjen az intézetbe.
 Fordította: Gellért György

HÁZ

Elcserélem belvárosi szobát, konyhát, fürdőszobát házrészemet...

Apafi ú. 37. szám alatti családi ház azonnal béküléssel eladó.

Kertes családi ház készpénzzel eladó. Erdőkölvi út 114.

Háromszobás, konyha, szobák házrész megosztva is, azonnali béküléssel eladó.

Beregyóújfaluban 80 szálakos, 100 négyzetméter, 2 szintes családi házrész eladó.

Másfél szobás szövetkezesi és kétszobás házrész eladó. Keresztes utca 12.

Csapokerti vasúti megállóhoz közel egyházas, konyhás házrész eladó.

LAKÁS

Belvárosi, nagyméretű tanácsai, 3 szobás, hallos, összkomfortos lakást cserélek házra.

120 ezer Ft k.p. plusz OTP-átvállalással egy-, másfél szobás lakás megvásárolható.

Elcserélem 3 szobás, étkezős, házfelügyelői lakásomat hasonló főbérleti tanácsai lakásra.

Háromszobás Wartburg kifizetésen állapomban, friss műszakiállással eladó.

Lengészállító-javítás, személyes és tehergépkocsikhoz, garancia-nyújtással.

Karambolas P 125-es 1500-as Pótski eladó. Vámospercs, Dózsa György ú. 18. sz.

Fűrészgép, faipari, vasipari gépek vétele eladással. Arany János u. 13.

HÁZASSÁG

42 éves elvált asszony vagyok, szeretnék megismerkedni házasság céljából 45-50 éves korú magas, helyes, kocsival rendelkező férfival.

28 éves, 154 cm magas, jó megjelenésű, érdeklődő elvált nő gyermekkel, megismerkedni szeretnék vagyó, autóra rendelkező férfival.

INGATLAN

Derecske belterületén (Arany J. u-nál) két üres kert eladó. Cseh, Szabadság útja 43.

Elcserélem kétszobás, összkomfortos házrészemet kis kertes házra vagy eladom. Kondoroszi zárkertben 200 négyzetméteres telek házzal, kültéri eladó. Kőcsy u. 9. szám. 2. ajtó. Szigeti.

APRÓHIRDETÉSEK

101 jövedelmező bevételemet 400 négyzetméteres kerttel felújítva eladó. Debrecen, Micsurin utca 8.

Hajdúszoboszlón két szobás társas üdülő eladó. Damjanich u. 80. Csáky.

Téglakert, Szepes utcán 18. alatti építési telken eladom. Hivatalszerűen feltehető. Százötvenven. Levelem: Budapest, Dimitrov u. 72. 1028. Szabadosné.

ALBÉRLET

Bütorozott szoba kiadó. Budai Nagy Antal u. 85.

Egy műszakban dolgozó fiatal házaspár két kisgyerekekkel bütorozott szoba-konyhás albérletet keres. Válaszokat árnyalattal „Egy, másfél évre” jellegre a kiadóba kérem.

Külön bejáratos szoba, konyha, spájz albérletet be kiadó. Lahnur u. 121. sz.

ÁLLÁS

Női szabó kisiparos beosztást vállalkozó. Jellemzősége: 083 260 jellegre a Hirdetőbe.

KULTÚRCIKK

150x140 cm jöhangú zongora eladó. Homok u. 89.

JÁRMŰ

ZY vizsgázott Trabant Spec. eladó. Poroszlay út 7/A. Kerekes.

Az Agrártudományi Egyetem eladásra felkínál egy darab 1971-től évszámú Ikarus-55 típusú autóbust, műszaki vizsga nélkül.

1500-as piros ZUS Lada eladó. Megtekinthető 17. ábra után. Debrecen, Domokos Lajos u. 8. II. 7.

Eladó Miskolci tanuló szelvényos, olajzöld Othello heverő garnitúra. Tanácskiszáraság útja 53. III. 3.

ÁLLAT

Nemzetközi díjas szülőketől egyéves berni kutyát kintő minőségű kutyát eladó. Hajdúszoboszló, Arany János u. 30. Pinczés.

GÉP ÉS SZERSZÁM

Eladó két db nagy teljesítményű vattacukorgépj. Hajdúdorog, Tóborzó u. 5.

EGYÉB

Kulcskészítés, megvárható. Mindenféle lakás- és gépkocsikulcsok készítése. Grávizsás. Névtáblák, feliratok, érmék, plakettek készítése. Egyéb gépi vésés. Fékbetétragasztás. Cserelhető-séggel. Márton, Bathiány u. 6. Tel.: 24-519.

Házasság céljából megismerkednék káros szenvedélytől mentes nem dohányzó, gyermektelen, nyugdíjas, házias önzény elvált asszonnyal.

165 cm magas, 31 éves fiatalember öt éves kislányommal együtt neveltem. Házasság céljából megismerkednék gyermekes, 25 évtől 35 éves korig elvált, asszonnyal.

165 cm magas, 23 éves, csinosnak mondható elvált nő öt éves kislányommal, megismerkedne kölcsönös szimpátia esetén házasság céljából jó megjelenésű, magas férfival. Fényképes levelek eladása.

Vidám, romantikus, 40 éves, magas férfi megismerkedne hasonló adottságú csinos hölggyel 35 évesig, aki zeneszerető és kellemes partner, kölcsönös szimpátia esetén, házasság céljából. Levelet Szimpátia jellegre a kiadóba kérem.

Mindenféle szép bútor vétele eladással. Arany János u. 13. Telefon: 20-019.

Igenylenek Lehel garnitúra, kombinált és könyvszekrény eladó. Hortobágy u. 1. II. emelet, özv. Kelemen Péterné.

Eladó Miskolci tanuló szelvényos, olajzöld Othello heverő garnitúra. Tanácskiszáraság útja 53. III. 3.

A kabai Vörös Csillag Mgtz debreceni építésztelege felvezetők munkáikat, segédmunkáikat, tanácsadókat, valamint az alábbi szegény-telefőket, lágyfedéshez, villanyvezetők, parkettázások, hidegburkolatokat. Jelentkezés: Faiskola u. 34.

A nagyhegyesi Vörös Október Mgtz felvezetők munkáikat, segédmunkáikat, tanácsadókat, valamint az alábbi szegény-telefőket, lágyfedéshez, villanyvezetők, parkettázások, hidegburkolatokat. Jelentkezés: Faiskola u. 34.

A H-B m-1 Állatforgalmi és Húsipari Vállalat felvezető autómotor szerelő, hegesztővizsgálóval rendelkező lakost, valamint élő állat szállításhoz árukeresőt. Jelentkezés a vállalat munkahelyi osztyáján, Debrecen, Rigó u. 2.

Az Agrártudományi Egyetem felvezetők munkáikat, segédmunkáikat, tanácsadókat, valamint az alábbi szegény-telefőket, lágyfedéshez, villanyvezetők, parkettázások, hidegburkolatokat. Jelentkezés: Faiskola u. 34.

A H-B m-1 Állatforgalmi és Húsipari Vállalat felvezető autómotor szerelő, hegesztővizsgálóval rendelkező lakost, valamint élő állat szállításhoz árukeresőt. Jelentkezés a vállalat munkahelyi osztyáján, Debrecen, Rigó u. 2.

Az Agrártudományi Egyetem felvezetők munkáikat, segédmunkáikat, tanácsadókat, valamint az alábbi szegény-telefőket, lágyfedéshez, villanyvezetők, parkettázások, hidegburkolatokat. Jelentkezés: Faiskola u. 34.

Az Agrártudományi Egyetem felvezetők munkáikat, segédmunkáikat, tanácsadókat, valamint az alábbi szegény-telefőket, lágyfedéshez, villanyvezetők, parkettázások, hidegburkolatokat. Jelentkezés: Faiskola u. 34.

Az Agrártudományi Egyetem felvezetők munkáikat, segédmunkáikat, tanácsadókat, valamint az alábbi szegény-telefőket, lágyfedéshez, villanyvezetők, parkettázások, hidegburkolatokat. Jelentkezés: Faiskola u. 34.

Gerecskák, szarufák, deszka, léc, szalagcserép, pala mozaiklap, ajtó, ablakok, fűdőkádak, 80 literes villanybolyler, singrendák, betonoszlopok, garázsajtók, összerakható kerítés eladók. Kurucz u. 68.

Megvételre keresünk irodahelyiségeknek lakómenet épületet „Sürgős 825” jellegre a Hirdetőbe.

Faházra venni 25 négyzetméterig. „Aranyfalattal” jellegre a kiadóba.

Tápatárat, festést árnyékményvel vállalkozó. Monoki festőmester, Árpád tér 30.

Az Agrártudományi Egyetem Kísérleti Lúdtelpe azonnali beépítésű felvezető munkáikat, segédmunkáikat, tanácsadókat, valamint az alábbi szegény-telefőket, lágyfedéshez, villanyvezetők, parkettázások, hidegburkolatokat. Jelentkezés: Faiskola u. 34.

Az Agrártudományi Egyetem Kísérleti Lúdtelpe azonnali beépítésű felvezető munkáikat, segédmunkáikat, tanácsadókat, valamint az alábbi szegény-telefőket, lágyfedéshez, villanyvezetők, parkettázások, hidegburkolatokat. Jelentkezés: Faiskola u. 34.

Az Agrártudományi Egyetem Kísérleti Lúdtelpe azonnali beépítésű felvezető munkáikat, segédmunkáikat, tanácsadókat, valamint az alábbi szegény-telefőket, lágyfedéshez, villanyvezetők, parkettázások, hidegburkolatokat. Jelentkezés: Faiskola u. 34.

Az Agrártudományi Egyetem Kísérleti Lúdtelpe azonnali beépítésű felvezető munkáikat, segédmunkáikat, tanácsadókat, valamint az alábbi szegény-telefőket, lágyfedéshez, villanyvezetők, parkettázások, hidegburkolatokat. Jelentkezés: Faiskola u. 34.

Az Agrártudományi Egyetem Kísérleti Lúdtelpe azonnali beépítésű felvezető munkáikat, segédmunkáikat, tanácsadókat, valamint az alábbi szegény-telefőket, lágyfedéshez, villanyvezetők, parkettázások, hidegburkolatokat. Jelentkezés: Faiskola u. 34.

Az Agrártudományi Egyetem Kísérleti Lúdtelpe azonnali beépítésű felvezető munkáikat, segédmunkáikat, tanácsadókat, valamint az alábbi szegény-telefőket, lágyfedéshez, villanyvezetők, parkettázások, hidegburkolatokat. Jelentkezés: Faiskola u. 34.

Az Agrártudományi Egyetem Kísérleti Lúdtelpe azonnali beépítésű felvezető munkáikat, segédmunkáikat, tanácsadókat, valamint az alábbi szegény-telefőket, lágyfedéshez, villanyvezetők, parkettázások, hidegburkolatokat. Jelentkezés: Faiskola u. 34.

Az Agrártudományi Egyetem Kísérleti Lúdtelpe azonnali beépítésű felvezető munkáikat, segédmunkáikat, tanácsadókat, valamint az alábbi szegény-telefőket, lágyfedéshez, villanyvezetők, parkettázások, hidegburkolatokat. Jelentkezés: Faiskola u. 34.

Az Agrártudományi Egyetem Kísérleti Lúdtelpe azonnali beépítésű felvezető munkáikat, segédmunkáikat, tanácsadókat, valamint az alábbi szegény-telefőket, lágyfedéshez, villanyvezetők, parkettázások, hidegburkolatokat. Jelentkezés: Faiskola u. 34.

Az Agrártudományi Egyetem Kísérleti Lúdtelpe azonnali beépítésű felvezető munkáikat, segédmunkáikat, tanácsadókat, valamint az alábbi szegény-telefőket, lágyfedéshez, villanyvezetők, parkettázások, hidegburkolatokat. Jelentkezés: Faiskola u. 34.

Az Agrártudományi Egyetem Kísérleti Lúdtelpe azonnali beépítésű felvezető munkáikat, segédmunkáikat, tanácsadókat, valamint az alábbi szegény-telefőket, lágyfedéshez, villanyvezetők, parkettázások, hidegburkolatokat. Jelentkezés: Faiskola u. 34.

Mágincépkecseli tulajdonosok figyelem. Minden típusú gépkocsi és erőgép vízjelöltő, fűtőberendezés, szakszerű javítását vállalom.

Uj szolgáltatás. Szőnyeg, szőnyegpadló, bútorok tisztítása helyszínen. Érdeklődni délután 17 óra után 15-19 telefonon.

Hörösvadászok, nutriantészek figyelem. A Komádi és vidéke AFESZ berettyóújfalui telephelyén folytatja vadbőr-felvásárlását. Cím: Fábrián Péter Berettyóújfalui, Váci u. 11. (Bírószék mögött.) Nagyobb mennyiségért értesítésre metyénnyel megyünk.

Vállalatok, közintézetek részére kiadó Hajdúszoboszlón üdülővezetvényben, 2 és fél szobás, összkomfortos lakrész (5 személy részére) májustól októberig, Hajdú-touristok keresztyűi, Ajánlatot „Bánomkert” jellegre a kiadóba kérek.

Televizió, rádió, magán-, lemeztároló, javítását rövid határidőre vállalom. Boda Istvánné, Csete u. 7. Honvéd u. sarok.

Belterületen, Bartók B. úton felesle vagy bérbe kiadó 400 négyzetm. szőlő, gyümölcsösök, kert. Érdeklődni: Bajcsy-Zs. u. 15.

Kés, olló, borotva, darálócs élemez, javítása. Mester u. 39.

Uj szolgáltatás. Szőnyeg, szőnyegpadló, bútorok tisztítása helyszínen. Érdeklődni délután 17 óra után 15-19 telefonon.

Hörösvadászok, nutriantészek figyelem. A Komádi és vidéke AFESZ berettyóújfalui telephelyén folytatja vadbőr-felvásárlását. Cím: Fábrián Péter Berettyóújfalui, Váci u. 11. (Bírószék mögött.) Nagyobb mennyiségért értesítésre metyénnyel megyünk.

Vállalatok, közintézetek részére kiadó Hajdúszoboszlón üdülővezetvényben, 2 és fél szobás, összkomfortos lakrész (5 személy részére) májustól októberig, Hajdú-touristok keresztyűi, Ajánlatot „Bánomkert” jellegre a kiadóba kérek.

Televizió, rádió, magán-, lemeztároló, javítását rövid határidőre vállalom. Boda Istvánné, Csete u. 7. Honvéd u. sarok.

Belterületen, Bartók B. úton felesle vagy bérbe kiadó 400 négyzetm. szőlő, gyümölcsösök, kert. Érdeklődni: Bajcsy-Zs. u. 15.

Kés, olló, borotva, darálócs élemez, javítása. Mester u. 39.

Uj szolgáltatás. Szőnyeg, szőnyegpadló, bútorok tisztítása helyszínen. Érdeklődni délután 17 óra után 15-19 telefonon.

Hörösvadászok, nutriantészek figyelem. A Komádi és vidéke AFESZ berettyóújfalui telephelyén folytatja vadbőr-felvásárlását. Cím: Fábrián Péter Berettyóújfalui, Váci u. 11. (Bírószék mögött.) Nagyobb mennyiségért értesítésre metyénnyel megyünk.

Vállalatok, közintézetek részére kiadó Hajdúszoboszlón üdülővezetvényben, 2 és fél szobás, összkomfortos lakrész (5 személy részére) májustól októberig, Hajdú-touristok keresztyűi, Ajánlatot „Bánomkert” jellegre a kiadóba kérek.

Televizió, rádió, magán-, lemeztároló, javítását rövid határidőre vállalom. Boda Istvánné, Csete u. 7. Honvéd u. sarok.

Belterületen, Bartók B. úton felesle vagy bérbe kiadó 400 négyzetm. szőlő, gyümölcsösök, kert. Érdeklődni: Bajcsy-Zs. u. 15.

Kés, olló, borotva, darálócs élemez, javítása. Mester u. 39.

Uj szolgáltatás. Szőnyeg, szőnyegpadló, bútorok tisztítása helyszínen. Érdeklődni délután 17 óra után 15-19 telefonon.

Hörösvadászok, nutriantészek figyelem. A Komádi és vidéke AFESZ berettyóújfalui telephelyén folytatja vadbőr-felvásárlását. Cím: Fábrián Péter Berettyóújfalui, Váci u. 11. (Bírószék mögött.) Nagyobb mennyiségért értesítésre metyénnyel megyünk.

Vállalatok, közintézetek részére kiadó Hajdúszoboszlón üdülővezetvényben, 2 és fél szobás, összkomfortos lakrész (5 személy részére) májustól októberig, Hajdú-touristok keresztyűi, Ajánlatot „Bánomkert” jellegre a kiadóba kérek.

Televizió, rádió, magán-, lemeztároló, javítását rövid határidőre vállalom. Boda Istvánné, Csete u. 7. Honvéd u. sarok.

Belterületen, Bartók B. úton felesle vagy bérbe kiadó 400 négyzetm. szőlő, gyümölcsösök, kert. Érdeklődni: Bajcsy-Zs. u. 15.

Kés, olló, borotva, darálócs élemez, javítása. Mester u. 39.

Mágincépkecseli tulajdonosok figyelem. Minden típusú gépkocsi és erőgép vízjelöltő, fűtőberendezés, szakszerű javítását vállalom.

Uj szolgáltatás. Szőnyeg, szőnyegpadló, bútorok tisztítása helyszínen. Érdeklődni délután 17 óra után 15-19 telefonon.

Hörösvadászok, nutriantészek figyelem. A Komádi és vidéke AFESZ berettyóújfalui telephelyén folytatja vadbőr-felvásárlását. Cím: Fábrián Péter Berettyóújfalui, Váci u. 11. (Bírószék mögött.) Nagyobb mennyiségért értesítésre metyénnyel megyünk.

Vállalatok, közintézetek részére kiadó Hajdúszoboszlón üdülővezetvényben, 2 és fél szobás, összkomfortos lakrész (5 személy részére) májustól októberig, Hajdú-touristok keresztyűi, Ajánlatot „Bánomkert” jellegre a kiadóba kérek.

Televizió, rádió, magán-, lemeztároló, javítását rövid határidőre vállalom. Boda Istvánné, Csete u. 7. Honvéd u. sarok.

Belterületen, Bartók B. úton felesle vagy bérbe kiadó 400 négyzetm. szőlő, gyümölcsösök, kert. Érdeklődni: Bajcsy-Zs. u. 15.

Kés, olló, borotva, darálócs élemez, javítása. Mester u. 39.

Uj szolgáltatás. Szőnyeg, szőnyegpadló, bútorok tisztítása helyszínen. Érdeklődni délután 17 óra után 15-19 telefonon.

Hörösvadászok, nutriantészek figyelem. A Komádi és vidéke AFESZ berettyóújfalui telephelyén folytatja vadbőr-felvásárlását. Cím: Fábrián Péter Berettyóújfalui, Váci u. 11. (Bírószék mögött.) Nagyobb mennyiségért értesítésre metyénnyel megyünk.

Vállalatok, közintézetek részére kiadó Hajdúszoboszlón üdülővezetvényben, 2 és fél szobás, összkomfortos lakrész (5 személy részére) májustól októberig, Hajdú-touristok keresztyűi, Ajánlatot „Bánomkert” jellegre a kiadóba kérek.

Televizió, rádió, magán-, lemeztároló, javítását rövid határidőre vállalom. Boda Istvánné, Csete u. 7. Honvéd u. sarok.

Belterületen, Bartók B. úton felesle vagy bérbe kiadó 400 négyzetm. szőlő, gyümölcsösök, kert. Érdeklődni: Bajcsy-Zs. u. 15.

Kés, olló, borotva, darálócs élemez, javítása. Mester u. 39.

Uj szolgáltatás. Szőnyeg, szőnyegpadló, bútorok tisztítása helyszínen. Érdeklődni délután 17 óra után 15-19 telefonon.

Hörösvadászok, nutriantészek figyelem. A Komádi és vidéke AFESZ berettyóújfalui telephelyén folytatja vadbőr-felvásárlását. Cím: Fábrián Péter Berettyóújfalui, Váci u. 11. (Bírószék mögött.) Nagyobb mennyiségért értesítésre metyénnyel megyünk.

Vállalatok, közintézetek részére kiadó Hajdúszoboszlón üdülővezetvényben, 2 és fél szobás, összkomfortos lakrész (5 személy részére) májustól októberig, Hajdú-touristok keresztyűi, Ajánlatot „Bánomkert” jellegre a kiadóba kérek.

Televizió, rádió, magán-, lemeztároló, javítását rövid határidőre vállalom. Boda Istvánné, Csete u. 7. Honvéd u. sarok.

Belterületen, Bartók B. úton felesle vagy bérbe kiadó 400 négyzetm. szőlő, gyümölcsösök, kert. Érdeklődni: Bajcsy-Zs. u. 15.

Kés, olló, borotva, darálócs élemez, javítása. Mester u. 39.

Uj szolgáltatás. Szőnyeg, szőnyegpadló, bútorok tisztítása helyszínen. Érdeklődni délután 17 óra után 15-19 telefonon.

Hörösvadászok, nutriantészek figyelem. A Komádi és vidéke AFESZ berettyóújfalui telephelyén folytatja vadbőr-felvásárlását. Cím: Fábrián Péter Berettyóújfalui, Váci u. 11. (Bírószék mögött.) Nagyobb mennyiségért értesítésre metyénnyel megyünk.

Vállalatok, közintézetek részére kiadó Hajdúszoboszlón üdülővezetvényben, 2 és fél szobás, összkomfortos lakrész (5 személy részére) májustól októberig, Hajdú-touristok keresztyűi, Ajánlatot „Bánomkert” jellegre a kiadóba kérek.

Televizió, rádió, magán-, lemeztároló, javítását rövid határidőre vállalom. Boda Istvánné, Csete u. 7. Honvéd u. sarok.

Belterületen, Bartók B. úton felesle vagy bérbe kiadó 400 négyzetm. szőlő, gyümölcsösök, kert. Érdeklődni: Bajcsy-Zs. u. 15.

Kés, olló, borotva, darálócs élemez, javítása. Mester u. 39.

Kistermelők, figyelem!

A HAJDÚ-BIHAR MEGYEI ZÖLDÉRT Vállalat

minden zöldséget, gyümölcsöt forgalmazó boltjában napi fogyasztói ár —20%/o-al

felvásárolja

A KISTERMELŐK ÁLTAL MEGTERMELT I. OSZTÁLYÚ ZÖLDSÉG, GYÜMÖLCSÖT

a legszebb színekben, ezüstfenyők, tuják, kuszófenyők, díszalmák, díszszilvák, orgonák, díszcserjék, élőfenyők. Vidéki megrendeléseket postán, pontosan teljesítjük. Kérje díjtalan, árjegyzékünket. Szalkai Díszfaiskola, 1061 Budapest, Népköztársaság útja 8.

Az Alföldi Nyomda felvezető villanyzerelő, elektrolakatos, elektromoszerelő, vasszerelő szakmunkást, segédmunkást, női betanított munkást, valamint villamos automatikák javításának és elektromos szerelésének előkészítésében és szervezésében gyakorlati munkákkal rendelkező szakembert üzemtechnikusi munkakörbe. Jelentkezés: Debrecen, Böszörményi út 6.

A Kónyári Lenin Mgtz pályázatot hirdet gépészeti fővezetői és belsőellenőri és építészeti munkakörök betöltésére. A munkakörök betöltéséhez szakirányú egyetemi vagy főiskolai végzettség és öt éves mezőgazdasági vagy ipari szakmunkás, az építészeti munkakörhöz technikus végzettség szükséges. Bérre az érvényben levő jogszabályok szerint történik. Jelentkezés a tsz-elnökkel vagy a személyzeti vezetővel.

A Kelet-magyarországi MEH Vállalat püspökudányi telephelyén segédmunkásokat vesz föl. Jelentkezés a telepvezetőnél.

A KEMIKÁL Építési Műgyan-tagyára azonnali belépéssel, lehetőleg nagy gyakorlati tapasztalattal rendelkező szakmunkást debreceni üzembe. Jelentkezés: KEMIKÁL Debrecen, Monostorpályi út 5., mechanikai üzemvezetőnél.

A Tisza Cípgyár debreceni gyára felvezető mechanikai vagy varrógépműszerészeket, örpört, raktári segédmunkást. Jelentkezés: Debrecen, Hétvezér u. 16.

A Társadalombiztosítási Tanács felvételi, keres, értesített gyors- és gépirót, és értesített férfi dolgozókat ellenőri munkakörbe, jogi egyetemet végzetek előnyben. Jelentkezés: Múzeum u. 4.

Leinformálható, nem nyugdíjas kérgyáros takarítót kora reggeli takarításra felvezetünk. Képzett munkakönytől bevezetésre ne jelentkezzek. Országos Takarékpénztár, Hatvan u. 2-4. szám.

Takarítót felvezetünk. Beruházási Vállalat. Debrecen, Meszter utca 1. szám.

Férfi-női felsőfokú tanácsok frotír kontások desodoros mosópor

20%

Az Agrártudományi Egyetem Kísérleti Lúdtelpe azonnali beépítésű felvezető munkáikat, segédmunkáikat, tanácsadókat, valamint az alábbi szegény-telefőket, lágyfedéshez, villanyvezetők, parkettázások, hidegburkolatokat. Jelentkezés: Faiskola u. 34.

Az Agrártudományi Egyetem Kísérleti Lúdtelpe azonnali beépítésű felvezető munkáikat, segédmunkáikat, tanácsadókat, valamint az alábbi szegény-telefőket, lágyfedéshez, villanyvezetők, parkettázások, hide

ÍGY LÁTJÁK AZ EDZŐK

Tavaszi rajt kézilabdában

A hét végén megkezdődik a „nagy menetelés” időszaka a kézilabdasporthoz: rajtol az NB I. B. és a megyei I. osztály küzdelemorozata, egy hét múlva pedig kezdenek az NB I-es és az NB II-es csapatok. Kétféleképpen beharangozunk első felében a két NB I-es, valamint a hajdúszoboszlói NB I. B-s együttes vezetőit szólaltatjuk meg, jövő csütörtökön az NB II-es szakosztályok terveiről olvashatnak a kézilabda-szurkolók.

D. Dózsa

Tavaly: a megfiatalított együttes hullámzó teljesítménnyel a hetedik helyen végzett a férfi NB I. tizenkét csapatot számláló mezonyében.

Felkészülés: Az MNK országos döntőjének rajtjáig minden a tervek szerint haladt, akkor azonban sérülési hullám tizedelte a csapatot. Kordás kéztöréssel, Molnár sarokcsont-fájdalmakkal, Süvöltős dr. keresztzalag-húzóval, Kormos derékbanálomakkal, Takács térsérüléssel bajlódott sokáig, gyakorlatilag egyetlen mérkőzést sem tudtak komplett összeállításban végigjátszani. Jelenleg már csak Molnár és Kormos maradt, de részleges terheléssel, könnyített edzésekben már ők is részt vesznek. (A fentiekkel magyarázható, hogy az MNK-szereplés nem úgy sikerült, ahogy a belügyiek tervezték, s a Napló Kupában is alulmaradtak a Nádudvar elleni első helyet eldöntő találkozón.)

A bajnokság kérdése: — Két esztendője kezdődött meg a fiatalítás, a csapatépítés a D. Dózsa együttesénél. Mikorra várható előrelépés? Pesszimistának nevezhető-e néhány szurkoló ama jósolata, hogy az 1975. évi bajnok, a volt BEK- és KEK-részvevő D. Dózsa az idén kiesési gondokkal fog küzdeni?

— A téli eredményekből a már említett okok miatt nem lehet döntő következtetéseket

levonni. Úgy hiszem, hogy jó úton haladunk a csapatépítéssel, néhány fiatal játékos, például Péter, Kasku, Bíró és Nagy M. már bizonyított. Az idősebbek hozzáállása is sokat változott, jól tükrözi ezt, hogy például Molnár és Kordás testsúlyából több mint tíz kilót adott le a közelgő bajnoki rajtra. Nem lesznek kiesési gondjaink, ebben biztos vagyok, sőt remélem azt is, hogy a tavalyi hetedik helyről előre tudunk lépni. A csapat mindenesetre nagyon fogadkozik, hogy felelőseket a balsikeres kupaszereplést. A jelenlegi mezonyban mindenkit meg lehet verni, de ugyanúgy bárkitől ki is lehet kapni. Sok múlik azon, hogy miként sikerül a rajt: Dunajvárosban, itthon a Tatabánya ellen, majd Ózdon akár hat pontot is szerezhetünk összesen, de pont nélkül is maradhatunk...

A keret: Hoffmann, Szabó, Bíró és Nyerges (kapusok) — Takács, Kordás, Kormos, dr. Süvöltős, Molnár, Menyhért — csere: Nagy M., Garzó, Kasku, Péter, Lakatos, Hommovics, Horváth I., Vancsa és Együtt.

Eltávozott: Sárközi (Elektromos), Jakab (Hajdúszoboszló). — Új igazolás: Nyerges és Vancsa (D. MEDICOR), Lakatos és Horváth I. (Túrkeve).

Vezető edző: Benyás Balázs.

Purguly Mária pedig anyai örömei elé néz. Ilyen körülmények között most a fiatalokra hárul a nagy feladat, kiharcolni a bentmaradást. A Debrecenbe visszatérő, volt válogatott Bata Erzsébet, a Bp. Spartacus KEK-döntő mérkőzése miatt csak a negyedik fordulóban játszhat először a DMVSC színeiben.

A bajnokság kérdése: — Az újoncnak az első esztendőben mindig segít a lendület, a második év azonban legtöbbször vízvázlatos, sokkal nagyobb feladatot, megterhelést jelent, mint a bemutatkozás éve. Különösen nehéz helyzetben van a DMVSC, hiszen új edzővel, több meghatározó játékos kiválásával végzi a második NB I-es idénynek. Mit hoz az esztendő?

— Borzasztó nehéz lesz bentmaradnunk, nagy harcot kell vívni a kiesőjelöltekkel. Az a véleményem, hogy az átigazolási idényt követően gyengült az élmezőnyhez tartozó együttesek játékereje, viszont megerősödött a hátsó régió. Két feladatot vállaltam, amikor átvettem az edzések irányítását; a fiatal játékosokból csapatot kell kiválasztanom, s ez természetesen több esztendőre szóló feladat, viszont az együttesnek már az idén, heteken belül

bizonyítania kell, egyébként kiesünk. Elégedett vagyok a játékosok hozzáállásával, viszont sok tennivalónk van még a tudatos csapatjáték kialakításában, a technikai elemek gyakorlásában. Célkitűzésünk a csapatépítés, s ezzel párhuzamosan a bentmaradás. Ha ezt az évet megússzuk, jövőre már nem lesznek gondjaink... A sorsolásonk lehetne jobb is, hiszen tavasszal többet játszunk idegenben, mint itthon, s ráadásul a vetélytársakkal mind azok otthonában mérkőzünk. A Dunajváros ellen kezdünk idegenben, majd a Tatabányát fogadjuk, a harmadik fordulóban pedig Békéscsábra utazunk.

A keret: Nagyné, Pusztai, Teremi (kapusok) — Szarvas, Kádárné, Tóth R., Juhász, Szilágyi, Máthé — csere: Halláné, Balogh, Vassné, Kalmár, Antos, Bordás. Természetesen számítottunk az áprilisban igazolandó Bata játékosokra.

Eltávozott: Szabóné (D. Dózsa), Bordásné (D. Kinizsi). — Új igazolás: Szilágyi (Nyíregyháza), Volán Dózsa, Vassné (D. Közútépítők), Bordás (D. Dózsa), Pusztai (Ózd, egy év kivárást után), Halláné (ismét játékra jelentkezett).

Vezető edző: Varga István.

H. Gázláng

Tavaly: az NB II. keleti csoportjának huszonkét mérkőzésén ötször szenvedett vereséget a szoboszlói együttes, végül a Tiszavasvárit megelőzve két ponttal előnyvel nyert bajnokságot, s harcolta ki a férfi NB I. B-be jutást.

Felkészülés: Nem teljesen úgy sikerült, ahogy akarták, ugyanis a hajdúszoboszlói termek csak bizonyos technikai elemek gyakorlására megfelelőek, kis méretük miatt játékra nem alkalmasak. A debreceni városi sportszarnokba, edzésre elég kevés alkalommal juthattak be. Így aztán maradtak a különböző tornák: Napló Kupa, Avaskupa, túrkevei torna, Gázláng Kupa (már szabadtéren), edzőmérkőzések a D. Dózsával és a D. MEDICORral, külföldi szereplés a lengyelországi Tarnoban és a romániai Nagyváradon.

A bajnokság kérdése: — A tapasztalt játékosok rutinja elegendő lesz-e az újonc bentmaradásához a magyar

kézilabdasporthoz második vonalában?

— Úgy hiszem igen. A célkitűzésünk az, hogy ne legyen kiesési gondjaink, a tizenegyi csapatot számláló mezonytól a bajnokság végén a három sereghajtó búcsúzik, mi úgy tervezzük, hogy a 9–10. hely valamelyikén zárjuk a küzdelemorozatot. Elmult évi bajnoksapatunkból senki sem távozott, csupán Hajas fejezte be az aktív sportolást, átigazolásaink erősítést jelentenek, így képesnek tartom a csapatot az ötvenszázalékos szereplésre.

A keret: Csonka, Sebők, Selinga (kapusok) — dr. Rédl, Kupai, Dürög, Juhász, Balló, Czére, Rác, Horváth, Jakab, Poznany, Varga, Koltsovsky, Ferencz, Magyar.

Új igazolás: Balló (Salgótarján), Jakab (D. Dózsa), Varga (DMVSC) és Poznany (D. Sportszarnok).

Vezető edző: Veress István.

Árva Sándor

DMVSC

Tavaly: az újonc gárda bemutatkozása jól sikerült, hiszen nyolcadik lett a női NB I-ben.

Felkészülés: (A korábbi sikerek követe, Halász Ferenc edző közös megegyezéssel szerződést bontott a klubbal, az új idényre Varga István készítette fel a csapatot.) A Napló Kupa megnyerése

után a vidékbajnokság jelentette a legrangosabb téli tornát, e küzdelemorozaton utolsó lett az együttes. A dolgok megértéséhez tartozik, hogy az elmúlt évi együttesből három kulcsjátékos vált ki: a csapat szellemi vezére Botkáné Orvos Margit, valamint az átlövő Halászné Huszár Erzsébet visszavonult,

MA A NAGYERDEI STADIONBAN

DMVSC-Rába ETO

Ma újabb fordulóra kerül a labdarúgó NB I-ben. A DMVSC 16 óra 30 perces kezdettel mérkőzik a nagyerdői stadionban a Rába ETO csapatával. A találkozón Pálvolgyi bírászkodik.

A tavaszi idényben nagy szerepet játszó debreceni együttes esélyesként lép pályára a mai találkozón. A mérkőzésnek azonban mindkét csapat számára fontos tétje van. A DMVSC hétről hétre fokozatosan tört előre a bajnoki táblázaton és jelenleg a nyolcadik helyen áll. Ha debreceni győzelem születik a mai találkozón, akkor a DMVSC megerősíti előkelő pozícióját, sőt ismét előrébb rúkkolhat a bajnoki táblázaton. A Rába ETO ugyan nincs a kiesési zónában, de ha figyelembe vesszük, hogy a kiesőjelöltek közül csupán néhány pont választja el, akkor a győriek számára nagyon fontos a mai találkozó. A debreceni együttes eddig nagy-

szerűen helytállt a nagy csapatok ellen, de nehezen bírt a középcapatokkal. Eppen ezért a mai mérkőzés rendkívül nehéznek ígérkezik, és csak egy teljes erőbedobással és az utóbbi hetekben tapasztalt lelkesedéssel játszó DMVSC számíthat a győzelemre! A győriek nyilvánvalóan alaposan megszervezik majd a védelmüket, s a védelmi retesz megnyitása nem lesz könnyű dolog.

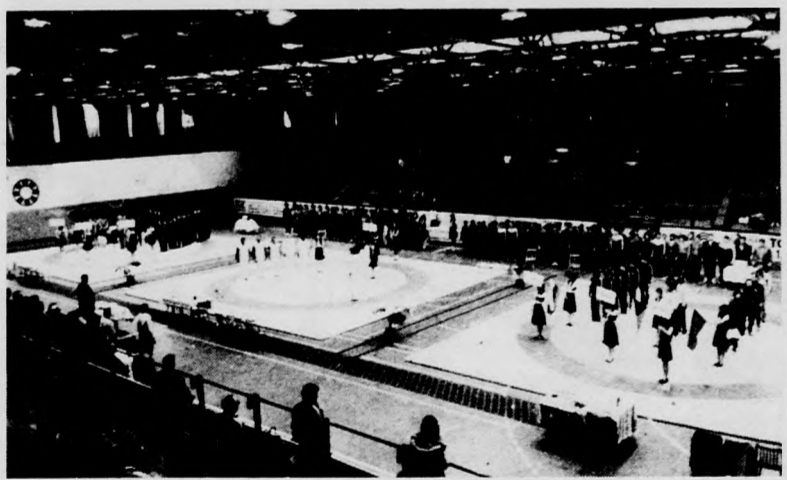
Az eddigi találkozókban kétszer a Rába (3–1, 1–0), egyszer a DMVSC (3–0) bizonyult jobbnak.

Kovács Ferenc vezető edző nem változtat a Ferencváros elleni győztes csapaton, tehát az alábbi összeállításban kezd a DMVSC: Szűcs — Kiss, Szigeti, Szűcs J., Fodor — Sallai, Menyhárt, Feledi — Barta, Kerekas, Jankovics. A stadionban lesz előmérkőzés is, a két egyesület ifjúsági csapatainak találkozója 14 óra 30-kor kezdődik.

NB II

Vasárnap délután 17 óra 30-kor rendezik meg a Vágóhid utcai sporttelepen a D. Kinizsi-Nagybányai NB II-es labdarúgó-mérkőzést. Az előmérkőzés a találkozók esélyesei, de nagyon is szükség van a pontokra. A D. Kinizsi az alábbi összeállításban játszik: Varga — Berki, Takács, Vajda, Tóth I. — Tóth E., Magyar — Szabó, Tóth F., Oreinstein,

A Hajdúbözörményi az élcsoporthoz tartozó Gyöngyösöt látja vendégül. A Bocskai összeállításba bizonytalan. Vasziló és Bezzegh játéka betegség, illetve sérülés miatt kétséges. A DUSE Miskolcon játszik bajnoki mérkőzést az MVSC-vel. Nagykaposi Elemér nem változtat az összeállításban. Egy pont megszerzése már szép sikernek számítana.

BIRKÓZÁS

Világbajnokok, olimpikonok Debrecenben

Tegnap délután négy órakor ünnepélyes keretek között kezdődött meg a városi sportszarnokban a XVII. szabadtéri birkózó felszabadulási emlékverseny. Nemes Lászlónak, a megyei sporthivatal elnökének köszöntő szavai után három szőnyegen a selejtezőkkel kezdődött meg a viadal. Hét ország (Magyarország, Szovjetunió, Bulgária, Románia, NDK, Csehszlovákia, Svájc) 128 birkózója mérlegelt. Az indulók között két világbajnokot is találunk, a szovjet Prokopcsuk és a magyar Kovács István személyében. Rajtuk kívül találunk Európa-bajnokot a mezonyban (Pogadasszán, szovjet), valamint világbajnoksági és Európa-bajnoksági helyezetteket. Elindult a teljes magyar élgárda, az olimpiai ezüstérmes nehézsúlyú Ballával az élen.

Április 4., szombat		Április 5., vasárnap	
Birkózás		Birkózás	
Városi sportszarnok, 9 és 16: A nemzetközi felszabadulási emlékverseny selejtezői.		Városi sportszarnok, 9:30: Nemzetközi felszabadulási szabadtéri verseny. Döntők.	
Csejgánc		Röplabda	
Dózsa-csarnok (Mikes Kelemen u.) 9:30: Felöltő I. osztályú vidékbajnokság.		Móricz Zsigmond u., 11: DUSE Miskolci Építők (NB II, férfi). — Landler J. u., 10:30: DUSE-Nyíregyházi Tanárképző (női NB II).	
Kézilabda		Salakmotor	
DMVSC-pálya, 9: D. Vörös Meteor-DMVSC II (női megyei).		Gázvezeték utcai motorstadion, 10: Nemzetközi felszabadulási verseny lengyel, csehszlovák és magyar résztvevőkkel.	
Labdarúgás			
Nagyerdői stadion, 16:30: DMVSC-Rába ETO (NB I, Pál-			

Tervek és remények

A DMVSC és a DUSE közelmúltban megtartott beszámoló közgyűlésén a klubok vezetői ismertették a két egyesület középtávú fejlesztési tervét. Erdemes megvizsgálni a DMVSC és a DUSE terveit, hiszen ezek, pontosabban a tervek megvalósításától függ, merre halad majd az elkövetkezendő években Debrecen versenysportja. Az egyesületi fúzióval és az azóta eltelt két évben végzett munkával létrejöttek azok az egyesületi keretek, amelyek kellő tartalommal megtöltve biztosíthatják annak a lehetőségét, hogy Debrecen a korábbiaknál lényegesen jelentősebb szerepet játszon a magyar sportéletben.

A DMVSC hét — atlétika, birkózó, női kézilabda, kerékpár, labdarúgó, női röplabda, súlyemelő — szakosztályának fejlesztésére fordít megkülönböztetett figyelmet. Ezek közül jelenleg minőségi színvonalat képvisel az atlétika, a birkózó, a súlyemelő szakosztály, valamint a labdarúgó- és női kézilabda- és röplabdacsapat. Kerékpározásban pedig a meglévő tehetséges ifjúsági és serdülőgárda ígér szép eredményeket. A DMVSC és a Debreceni Sportiskola közötti szerződés értelmében a hét szakosztály számára a labdarúgás kivételével a sportiskola biztosítja a megfelelő utánpótlást. Futballban a klub sportiskolai rendszerben szervezte meg saját utánpótlásbázisát. A csapatsportágakban olyan együtteseket szeretne kialakítani az elkövetkezendő öt évben a DMVSC, amelyek az első osztályban jelentős szerepet játszanak, de ugyanakkor válogatott sportolókat is nevelnek! Az egyéni sportágakban a mérce nem lehet más, mint a nemzetközi szint elérése, illetve dobogós helyek szerzése a magyar bajnokságokon.

A DMVSC ökölvívásban, férfi tornában és tekében csak lassú fejlődésre számíthat, hiszen ezekben a sportágakban a debreceni sportolók messze vannak a magyar élvonaltól. Változatlanul tömegsport szinten foglalkozik a klub a jég-sporttal és a természetjáró-szakosztállyal.

Realisak-e a fenti célkitűzések? Realisak, de ugyanakkor igényesek is. De egy olyan alapokkal rendelkező egyesületnél, mint a jelenlegi DMVSC, magásra kell helyezni a mércét. Tehetséges sportolók egész sora versenyez a klubban, az egyesület feladata, hogy belőlük a nemzetközi porondon is helytállni tudó sportolókat neveljen. A csapatsportágakban pedig hosszú távon nem lehet cél a kiesés elkerülése, hanem azt várjuk csapatainktól, hogy fokozatosan játsszanak nagyobb szerepet a nemzeti bajnokságban.

Szólnunk kell a DMVSC létesítményfejlesztési terveiről is. Az Oláh Gábor utcai sportkomplexum tovább épül ebben az évben is. Májusban avatják a modern, műanyag borítású atlétikai pályát, amit némi túlzással atlétikai stadionnak is nevezhetnénk. Minden bizonnyal birtokba vehetik a sportoló a munkacsarnokot is. A volt MGM-pálya helyén füves labdarúgópálya épül, és hat salakos teniszpálya építése is a tervek között szerepel. Elkészült a kiviteli terv az Oláh Gábor utcai labdarúgó-stadion bővítésére és megvan az építési engedély is. A labdarúgó-stadion huszonezer néző számára nyújtana lehetőséget a találkozók megtekintésére, és a világlátás elkészülte után esti mérkőzések megrendezésére is alkalmas lenne. De a realitásokkal is számolni kell, hiszen a költségek mintegy 70 millió forintot tennének ki! Még ha két lépcsőben készülne is el a labdarúgó-stadion, megvalósításának jelenleg eléggé kevés a realitása. Szerepel a távlati elképzelésekben egy ötven méteres fedett uszoda felépítése is.

Természetesen gondol a klub a Vágóhid utcai sporttelep felújítására is. A legfontosabb feladat a sportszarnok fődemszerkezete, valamint a tribün felújítása, és a különböző fenntartási munkák elvégzése. A létesítményfejlesztési terveknek jelenleg pénzügyi akadályai vannak. Kérdéses, mivelosítható meg ezekből társadalmi összefogással és társadalmi munkával. Abban is felelősséggel kell dönteni, milyen sorrendben lássanak a munkák elvégzéséhez. Ugyanakkor az is tény, hogy a sportlétesítmények fejlesztésére szükség van, mert modern sporttelep nélkül elképzelhetetlen a sportolók tartós élvonalbeli szereplése.

A DUSE három — férfi röplabda, sakk, női torna — sportágban szeretné rövid idő alatt az NB I-es szereplést biztosítani. Röplabdában és a sakkban megvan ennek a realitása. A női tornában viszont nincs. A mai modern tornasport megköveteli, hogy olyan terem álljon rendelkezésére, amelyben a beépített tornaszerek reggeltől estig a versenyzők és a fiatalok rendelkezésére állnak. Aligha képzelhető el, hogy a DUSE saját erejéből a megfelelő tornacsarnokot biztosítani tudja. Tehát vagy a városnak kell segítséget adnia a klubnak, vagy csak a jelenlegi színvonal tartására lehet számítani.

Atlétikában, labdarúgásban, női röplabdában a főiskolás egyesület alapvető feladata az utánpótlás nevelése. Ugyanakkor megvannak a feltételei annak, hogy teniszben az eddignél jelentősebb szerepet játsszon a klub a magyar teniszéletben. Az asztalitenisz, kézilabda, tájékozódási futó és teke sportágakban elsősorban az egyetemi hallgatóknak akar a klub versenyzési lehetőséget biztosítani. A DUSE létesítményfejlesztési tervei szerények, a teniszpálya-„park” bővítésére és a meglévő létesítmények korszerűsítésére gondolhatunk csupán. Pedig szükségük érezzük a Dóczy József utcai sporttelep fejlesztésének is.

A fúzió által létrehozott két új egyesület fejlesztési célkitűzéseiről szövegtünk. Természetesen Debrecen sportpanorámája így nem teljes. A D. Dózsa eddig is dinamikus fejlődő egyesület volt, s az lesz minden bizonnyal ezután is. Jelenleg férfi kézilabdacsapata és csejgáncsozói szerepelnek az NB I-ben, és jelentős erőfeszítéseket tesz az egyesület a debreceni úszócsapat fellendítésére és a vízilabda meghonosítására. A D. Dózsa nincs könnyű helyzetben, hiszen a kézilabdacsapat problémái ismertek, az úszócsapat fejlesztésének pedig objektív akadályai a fedett uszoda hiánya. A klubnak jelentős szerepe lehetne a debreceni sportlövésport fejlesztésében, hiszen a Határ úton modern, korszerű lőtér épült, de a befefejező munkálatokhoz már nem volt elég anyagi erő. Ennek a létesítménynek teljes felépítése is fontos sportpolitikai feladat.

Filep Tibor

Ünnepi sportműsor

